

COMMENTARI
DE REBUS
IN
SCIENTIA NATURALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS XXIX. PARS I.

LIPSIAE, MDCCCLXXXVII.
APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Londini apud Pr. Elmsly, Edinburgi apud Elph. Balfour, Lugd. Bat. ap.
Frates Luchtmann, Parisis apud Barroi senior. Venetiis apud Io. Bzpr.
Pasquali, Milano apud Ios. Galeazzi, Augustae Taurinor. apud
Laurent. Giraud, Florentiae apud Ios. Molini, Holmiae
apud M. Swederum.

UNIVERSITY OF OKLAHOMA
LIBRARY

C736

v. 29

I.

Histoire de la Société Royale de Médecine.

Année MDCCLXXVI. Avec les Mémoires de Médecine et de Physique médicale pour la même Année, tirés des Registres de cette Société. A Paris de l'Imprimerie de Philippe-Denys Pierres, Imprimeur de la Société royale de Médecine, rue Saint-Jacques, et se trouve chez Didot le jeune, Libraire de la Societe, Quai des Augustins. MDCCLXXIX. 4. (Préface 55 pag. Histoire 360 pag. Memoires 592 pag.)

i. e.

Historia Societatis Regiae Medicae. Annus MDCCLXXVI. cum Commentationibus ex medicina et physica medica petitis, hoc anno lectis, et ex indicibus societatis editis. Parisiis, typis PHILIPPI DIONYSII PETRI, societ. reg. med. typographo, et venum it apud Didot filium, societatis librarium. MDCCLXXIX. 4. (Praefatio continet 55 pagg. Historia 360 pagg. Commentationes 592 pagg.)

*S*erius quidem, ac opinati eramus, scripta Societatis Medicae Parisinae clarissimae ad nos allata sunt, et tandem casu factum est, ut ceteris libris veluti locum concederent. Sed ut in prouerbio est, sat cito, si sat bene, eamque ob rem nos, boni omnis ergo, Societati appresamur: Feliciter.

A 2

Est

Est vero haec societas fundata et stabilita ideo, ut haberent medici patrii et exteri, in collegium cooptati, multiplicem occasionem, et morbos cuiusque generis, praesertim epidemicos, obseruandi, et historias consignatas in vulgus edendi, et remedia noua examinandi, et aquas regni Gallici minerales explorandi. Neque spe sua excidet patria, si ex hoc primo volumine bonum licet augurium

Praef. capere. Constat enim hoc *historia*, i. e. narratione p. 8. obseruationum minorum, sessionum, scriptorum ornatorum pretio, elogiorum, operum vel missorum, vel extractorum obseruationum meteorologicarum, anatomicarum, chemicarum, botanicarum, physicarum. descriptionum topographicarum, morborum endemiorum, epidemiorum, epizootico- p. 10. rum, chirurgicorum, cet. et *commentariis*, i. e. maioriibus eiusdem argumenti scriptis. Quae quomodo effici debeant, hic scribuntur regulae, praemissaque est *tabula rerum synoptica*.

p. 1. Quod ergo ad *historiam* attinet, memorantur facta Societatis fundatae ab rege a. 1776. d. 29 April. quae satis produnt, quanta cum diligentia noua p. 17. munia implere gestiat, deinde sequitur *rescriptum* regis a. 1778. quo rata et firma iubentur officia Societatis, priuilegia, immunitates, et *tabula sodalium*, quae, praeter duces, continet *sodales ordinarios*, *liberos*, *regnicolas*, *exteros*, item *prospectum universitatum*, *collegiorum* et *academiarum*, quibus p. 35. cum intercedit commercium litterarium, et corre- p. 43. *spondentium nomina*. His sequuntur *elogia virorum p. 94. Clarissimorum*, BOULET, LE BEAU et HALLERI, et *recensus operum*, quae *sodales* inde ab a. 1776. prodire iussierunt. — Quibus praemisis, fistuntur ex ordine:

p. 129. I. *Observationes meteorologicae*. Cum tanta sit aëris tempestatumque vis in plantas animaliumque cor-

corpora, nihil ut magis, arduum profecto est, leges meteorologiae scribere. Id quod tamen praeclarum perfecit P. COTTE, et *tribus partibus* constare voluit, quarum *prima* exhibet *excerptas commentationes societati transmissas*, quae cum primis spestant ad urbes Galliae varias, Bruxellas, Amstelodamum, insulam S. Dominici et Patavium; altera reddit *observationes meteorologicas*, quas P. COTTE p. 157. fecit ab a. 1772. usque ad finem a. 1776, subiicendo morbos singulis mensibus evenientes; *tertia* communicat cum lectori *consequentialias inde elicatas*. p. 183.

II. *Topographia medica*. Descriptus est breui- p. 185. ter, sed curate situs urbium nobilissimarum, v. c. Burdigalae, Langon, Vasatae et Montis Albani, et subiecta morborum potiorum, praesertim epidemicorum, notatio.

III. *Morbi epidemii*. Inest a) *Commentatio Cl. PER* p. 206. KINS, medici Bostoniensis, de *natura et origine febrium catarrhalium epidemiarum*, quas repetit ab subita aëris commutatione atque qualitatibus tempestatum vel atmosphaerae, et subdit speciatim historiam epidemiae, ab effluviis paludosis ortae, aliam epidemiae a. 1731. quae perfidilis fuit catarrho numero epidemico (Influenzam vulgo appellant), tertiam vero coryzae a. 1768. Demulcentia, sudorifera et emetica profuerunt. b) *Epidemicus morbus*, p. 213. *Villae nouae graffatus* 1777. Praecessit inundatio Rhodani fluuii, et infecuta est quoquis autumno *febris intermittens*, modo tertiana, modo quotidiana, modo anomala, grauibus stipata symptomatis, methodo vulgari percurata. c) Cl. BARAILON *obs. de quadam epilepsiae specie ab miliaribus nata*. Fuit a. 1774. epidemica miliaris febris, eique successit epilepsia spontanea vel consecutiua, quae semel, bis terue homines cuiusque sexus et aetatis occurrerunt, pauit,

pauit, per aliquot horas vel dies duratura, et venit abitura.

p. 232. V. *Morbi epizootici*. Describitur epidemia bovinis aduersa, febris inflammatoria maligna, alia, quae tribus vicibus pisces male habuit ob aquarum paludosarum pestilentiam, alia, quae pustulis duris, rotundis et dolentibus constat, cui superadditae sunt quidam morbi inflammatorii et putridi a. 1772. sub forma peripneumoniae, dysenteriae, anginae et carbunculi grassati; alia ex putrida familia, quam Galli appellant *la murse*, et praeter has quaedam, quae bestias cornigeras afficere solebant.

p. 256. V. *Medicina practica*. Continet quasdam *observationes*, breues quidem illas, sed nec spernendas

p. 256. omnino. Reddit enim tales Cl. ANDRY de *scirrho pylori*, et quatuor casibus et sectione ipsa vberius

p. 266. confirmat; Cl. JEANN describit *obstructionem pylori*, Cl. LALOUETTE *angustationem intestinorum*,

p. 269. Cl. COQUEREAU *apoplexiā a puerperio*, alio citam

p. 274. solutam, Cl. TESSIER *hydropem lacte sanatum*,

p. 278. Cl. FAVROL *ascitem sero lattis abactum, remedium*

p. 279. NOUFFERIAE ad *taeniam*, Cl. MACQUART *tussum compaginatum*

p. 281. *vulsiuam*, quam deglutitio impedita exceptit, Cl. TOURET *virtutes magnetis ad mitigandos dentium dolores*,

p. 285. *lores*, Cl. DESBOIS *virtutem liquoris anodyni in debilitate bellandi*

p. 286. *febribus intermittentibus*, Cl. MAGNAN *suppressionem urinae propter hymen integrum et hinc retenta menstrua*,

p. 288. tandem finiunt obs. qua quis pilorum defluvium sub morbo perpetuus est, collyrium ex aqua rosarum et saccharo saturni, quod Cl. STRACK ad cauendam oculorum aciem sub variolis confluentibus adhibuit, et solutionem ad solvendos bilis calculos, quam Cl. DURANDE scripsit,

constantem ex aethere vitrioli et spiritu therebinthinae.

VI. Chirurgia. Neque haec artis medicinalisp. 289.

pars αἰσθητος abiit, et communicantur casus, qui ad animos vel confirmandos, vel auocandos spe-
ctant. Legitur enim 1) *Commissariorum* Cl. iudi-p. 289.
eium de castratione, quatenus illa debet effici radicalis
curatio herniae. Reprobant omnino crudelem istam
pharmacopolarumagyrtarumque chirurgiam, vt-
pote ciuium frequentiae aduersam, et addunt vel-
uti spicilegium legum hac de re sancitarum. 2) *Dep.* 296.
curatione ulcerum plurium, motu oscillatorio vitri
ustorii facta. Narrat C. PEYRE 4 casus, in qui-
bus huius calor admotus profuit. 3) *De cancro la-*p. 298.
bii inferioris, intra tres hebdomadas sanata insolatio-
ne ignis solaris. Confirmandae obseruationi, quam
adduximus, inseruire videtur. 4) *Nouum remedium*p. 302.
vulneri arteriae aptum. Est tubulus cauus arteriae
insertus et ligatus, cuius usum 5) magis exploratum p. 305.
dederunt commissarii. 6) *Obs. de fetu maturo abs-*p. 308.
cessu ventris reiecio. Exemta sunt ossicula. 7) *Obs.*p. 310.
de humero, aliquot diebus post partum per abscessum
abdominis emissio. Restitarat humerus in utero, cum
imperitus chirurgus fetum mortuum extraxisset.
Exiit post febrem et abscessum in regione hypo-
gastrica ruptum humerus cum reliquis ossibus.
8) *Laryngotome.* Cum societate communicauit p. 311.
Cl. VICQ D'AZYR, qui ei ab epistolis est, vir et ar-
tis peritissimus, et in anatomes studio versatissimus,
cogitata et experimenta, quibus certiores facti fu-
mus, fieri posse hanc operationem inter cartilagi-
nem thyroidem et cricoidem.

VII. Anatome. Nec haec repulsa et expersp. 312.
abiit. Inest 1) *Obs. de excrecentia cornea.* Excre-p. 312.
vit hic tumor corneus sponte sua in parte inferiore
ossis temporum sinistri, et etsi pluries reflectus, sem-
per tamen denud propululavit. 2) *De naturali se-*p. 314.
cessione ossium peluis. Facta est sub partu graui. 3) *Dep.* 315.

fetu monstroso. Referebat oris loco paruam, rotundatam, rectam et conice pedunculatam aperturam, eratque expers oculorum, nasi et auris dextrae, in regione orbitalum inueniebantur paruae quaedam depressiones, ossia maxillaria a se inuicem separata, in loco, quem os esse voluit natura, quoddam ossiculum album et fere triangulare, denti assimile. Ceterum corpus ex relatione Cl. VICQ D'AZYR erat

p. 316. bene conformatum. 4) *Laesio nerui frontalis.* Visus ab hoc latere periit. Sed aliter res euenit, refe-

p. 316. rente eodem, in sectione animalium. 5) *De morbo singulari feminae, quae ab vnguis nomen accepit.* Venit morbus post puerperium et lac suppressum, residuis genuum doloribus. Post applicatum ab empirico remedium sopiae insecuta est contractura pedum, tumor ossis coccygis et vlcus, unde exiit sanies foeda, et crebra venit lipothymia, post gravem et longam tristitiam vero rediit somnus altus, restitutio menstruarum, dolorum sedatio, et metastasis ad cutim, unde facta sunt vlera in extremitate digitorum, et vngues elongati. Post mortem inueniebantur ossa fragilia, medulla abundans, sed vitiosa, cartilago destrueta, pars terrea solummodo relicta, musculosa vero euanida, digitorum phalanges porosae et carie confectae, et humorem albidum oleosum effundentes. Ex his concludit Cl. SAILLANT, hunc morbum persimilem plicae Polonicae fuisse.

p. 324. VIII. *Chemia medica.* Exhibitetur processus faciendi aethiopis martialis, virtus aeris fixi medica in cancro et febribus putridis, praeparatio tartari emetici, mercurii dulcis, extractum opii, cui vis sedans sola ineft, fcula pomorum terrae, fermentatio spirituosa lattis, vrina humana, i. e. feminae suchot, quae non coagulabat igne, acidis et vini spiritu, erat odoris expers, sed effervescebat tamen cum acidis,

acidis, tandem *analyticis substantiarum medicamentorum*, ex regno animali petiturum.

IX. *Aquaes minerales.* Memorantur quaedam p. 335 aquae in Gallia scaturientes, cum breui notatione virium.

X. *Botanice ac historia naturalis medicamento- rum.* Nominantur breuiter cultura *rhei palmati*, vires *fabae s. IGNATII*, ad febrem rebellem abigendam, *radicis Timae* ad hydropem, *camphorae Su-matrensis gallegae fl. tenerul.* ad hydropem, *fol. brassiae* contra febrem intermittentem, *rad. Colombo* ad dysenteriam, et *boleti cancellati* virtutes venenatae.

XI. *Morbi granorum.* Pertinent ad secale cor p. 345. nutum et cariem frumenti.

XII. *Physica medica.* Reddit Cl. LA PEYRE p. 348. processum vitanda corruptionis aquarum internauigandum, praeterea narrantur crines ex fulgure facti magnetici, usus electricitatis ad amouenda veteris gonorrhoeae vestigia, pericula cum iis, qui ex puteis semimortui extracti erant, falsificatio vini pomati, aer inflammabilis putei, denique condensatio mercurii et spiritus vini, quoad constructio-nem thermometri.

Haec tenus ea pars, quam *historiam* appellantur. Cl. Editores. Sequuntur *commentationes* (Mémoires), eaeque et mole maiores, et argumento per quam commendabiles, et eodem, quo ante, ordine collocatae. Lubitum ergo est, has, quam fieri potest breuissime, percensere, ac potiora momenta, tanquam flores, hinc inde decerpere. Incipiunt

I. *Morbi epidemici.* Narratur hic et adumbratur cum natura morborum epidemicorum, tum curandi ratio, quam quisque medicorum sequendam putavit.

p. I. 1. *Constitutio annorum 1775 et 1776.* *Parisii obseruata*, auctore LORRY. Perspectam habebat amicissimus, sed, eheu! desideratissimus LORRY eam obseruandi rationem, quam Cous senex secutus erat, ideoque hic leui, sed fido penicillo adumbbrandam censuit constitutionem, qualem inuenerat. Praecesserat annona caritas, erat autumnus a. 1775. varius et inconstans, maxime pluuius et nebulosus, et eadem fere tempestas sub initio a. 1776. Sub aestate 1775 infantes affecti fuerunt tussi conuulsiva, ex qua in febres anomalas et lentam inciderunt, et vere perierunt, item in hydropem et leucophlegmatiam, nisi diarrhoea ferosa vel dysenteria, vel parotis critica incideret. Adulti patebant sub initio autumni febribus intermittentibus vel continuis remittentibus quae caput affectare, conuulsiones, deliria phrenitica, soporem et tendinum saltus gignere visae sunt, cortici facile concedentes, sed in recidivas abiturae.

p. 5. Post aequinoctium apparuit noua *constitutio catarrhalis*, quae cum febre faciebat initium, in altero stadio concitatbat tussim vehementem, in tertio coctionem aliquam, sed imperfectam, prodebat. Interdum superaccessit erysipelas, vel rheumatismus, et in praedispositis phthisis fatalis. (Hic etiam exstat recensus similium catarrhorum inde a Ballonio usque ad a. 1745.) Sub aequinoctio verno 1776. catarrhus sub forma pleuritidis spuriae et peripneumoniae erupit, quae sine crisi desierunt. Febris scarlatina infantes male habuit, sub aestate superaccesserunt morbilli, sed hi perquam varii sub accessione prima, et tandem locum cesserunt febri miliari symptomaticae.

p. 14. 2. *Epidemia quaedam Tolosae sub autumno a. 1772. graffata*, auctore GARDEIL. Erat haec febris intermittens irregularis, typum febris continuae.

nuae nonnunquam simulans, sed grauibus stipata symptomatis, languore, dolore crurum, ventriculi et capitis, aluo et vrina varia, sopore. Ex remediis profuerunt venaesectio, emetica, purgantia, cortex et opium.

3. *Descriptio febris malignae epidemicæ quæ p. 23.*
a. 1772. et 1773. Constantiae graffata est, auctore BONTE. Lusit varia sub forma. Sub prima periodo adfuit languor, horror, stupor capitinis, lingua sicca vel alba, oculi hebetes, pulsus parvus, durus et vix febrilis; sub altera, i. e. circa diem sextum vel septimum, superaccesserunt delirium, subsultus tendinum, conuulsio, tremor labiorum et palpebrarum, interdum tetanus et catalepsis, oris rubor, spiratio difficilis, peticulae, papulae miliares, haemorrhagiae narium etc. in tertia melior rerum statutus, diarrhoea critica, vrina sedimentosa, et post superatum malum stupor, melancholia et mania, lenta vero restitutio in integrum. Ingrauescere visus est morbus sub plenilunio, qui neroos et caput affestabat. Symptomata posthaec bene explicantur a Nostro, hisque additur curatio generalis, i. e. febri ac p. 48. commodata, et particularis, i. e. quæ ad sympto- p. 54. mata lenienda spectabat.

II. *Topographia medica.* Inest 1) Cl. TESSIER p. 61. descriptio Segaloniae, qua sistitur situs, granorum p. 61. cultura, plantarum indigenarum prouentus, pecorum alitura, aëris aquarumque conditio rel. et quid cuique conueniat, fideliter monetur. 2) Cl. DELOT p. 75. descriptio Lotharingiae. Descriptionem reddit regionis, qualem pauci, ita quidem, ut parum supersit, quod ad eius naturam penitus cognoscendam valeat.

III. *Medicina practica.* Plures commentationes p. 97. utiles hac parte continentur.

p. 79. 1. *Narratio symptomatum grauium, quae ab miasmate animalium putrescentium euenerunt, et nouae methodi, auctore LASSONE.* Sunt haec quidem collica vehemens et cum tenesmo et dysenteria copulata, angina et parotidum tumor, tumor hypochondrii sub ingressu noctis, maculae, interdum vero febris vehemens, magno cum capitis dolore atque vomendi conatu, cortice sopita.

p. 104. 2. *Disquisitio de rabie, auctore ANDRY.* Docte ac diligenter inquisuit in hunc morbum, sed nihil attinet hoc libello delibare, vt pote triplici versione satis noto.

p. 161. 3. *Observationes de lepra Martigii endemia, auctore VIDAL.* Vedit varios inde ab 1765. hoc vitio aegros, sed hoc erat hereditarium, olim quidem grauius, iam vero leuius, proprium maris accolis et pescatoribus. Dubitat etiam Noster de contagio, ne per coitum quidem propagando, caussas ignorare se profitetur, quas RAYMOND memorauit.

p. 173. 4. *De crinonibus, qui male habent recens natos puellos Sedeneae, auctore BASSIGNOT.* Defenduntur omnino, et curantur frictionibus.

p. 177. 5. *De animalibus, quae aere mephitico perierunt, resuscitandis, auctore BUCQUET.* Fecit Noster varia pericula cum variis aeris non respirabilis formis, ex quibus concludit, has non eodem modo agere, nec omnia animantia similiter affici, eas non posse intrare pulmones, eosque distendere, unicum vero remedium videri aerem spirabilem. Nec spiritus ammoniacus sufficit.

p. 193. 6. *Comment. prima de febre miliari secundum symptomata, varietates, et complicationes, auctore BARAILON.* Describit Noster multis et accommodate naturae, sed nimis operose, vt videtur, febris miliaris decursum, subdit varias formas, quibus lauit,

tuit, memorando plures obseruationes, complicaciones et recidiuas, eius diuisionem in benignam et malignam, constitutionem aëris miasmati fauen-tem, et adfert, quicquid scitu dignum videatur.

7. *De corruptione aquarum insectis infectarum*, p. 245.
eius noxis et præservatione, auctore MAUDUIT.
 Adumbrantur effectus, et scribuntur regulæ mor-
 bis auertendis aptae.

8. *De igne S. Antonii*, auctoribus I U S S I E U, p. 260.
 PAULET, SAILLANT et TESSIER. Peruetus et
 memorabilis morbus est, cui nomen *ignis S. Antonii*
 est, sed nondum satis definitus et omni exceptione
 maior. Abunde inuenient hac in scriptione anti-
 quitatum medicarum fautores, quicquid cognitum
 et historia, et obseruatione medicorum est. Com. p. 260.
 munis fuit in Gallia sec. X. XI et XII. sed eius nar-
 ratio hinc inde manca et dubia, nisi ordine chro-
 nologico describatur. Id quod fecerunt viri Cla-
 rissimi. Prima eius mentio fit apud Fradardum p. 261.
 a. 945. sub nomine *ignis plaga s. ignis sacer*, quia
 post vehemens viscerum incendium, pars affecta
 decidebat. Deinde iterum epidemice apparuit a.
 993 et 994. et sic Nostri, fide historicorum nixi, p. 262.
 morbum ab a. 1041. usque ad a. 1373. persequuntur p. 270.
 et varias hinc quaestiones eliciunt, ex factis
 concludendo, differre a se ignem S. Antonii et illud
 morbi genus, quod Galli dixerunt *mal des ardens*, p. 273.
 i. e. pestem inguinariam, illum facile dignosci posse p. 275.
 ab similibus malis tarditate effectuum et gangraena
 sicca, inueniri diri mali vestigia insequentibus seculis,
 sed, ut videtur, ex relatione ac fide maiorum,
 origines primum ductas ab vi tempestatum, deinde
 ab fecali cornuto et prauis alimentis. Hoc confir. p. 276.
 matur obseruationibus, unde patet, eum morbum p. 277.
 ut plurimum ortum esse post frigus vehemens; hie-

mem

mem immitem et duram, nec non caritatem annae, praesertim locis humidis et paludosis.

p. 303. 9. *De morbo conuulsu epidemicu*, quem *secali cornuto* attribuunt, et cum *gangraena sicca confundunt*, auctore **SAILLANT**. Reddit Noſter imaginem *gangraenae siccae et conuulsionis cerealis*, quam vberius persequitur, et ex obſeruationibus concludit, causam eius nondum esse satis ad liquidum perductam.

p. 312. IV. *Morbi epizootici*. Tres ſcriptiones exhibentur.

p. 312. 1. *De remedii in cura pecorum perneſſariis*, auctore **DAUBENTON**. Memorat morbum ouium, qui ab *calore* nomen habet, et venae ſectione tollitur (modus et locus figura quadam expressus eſt) et ſcabiem, addendo remedia cuique apta.

p. 321. 2. *De morbo epizootico, qui Belgium incessit*, auctore **CAMPER**. Commendat Vir Cl. vt notum eſt, inſitionem ad tollendam vel minuendam luem.

p. 324. 3. *De animantibus Segaloniae*, auctore **TESSIER**. Describit varia animantium genera, quae hac in reione aluntur, et addit potiores morbos, quibus quodque obnoxium eſt.

p. 340. V. *Anatomia*. Referuntur

1. *Experimenta facta, quoad ſenſibilitatem, reſpirationem et anatomen uteri, in femellis animantium*, auctore **VICQ D'AZYR**. Facta ſunt haec pæricula ea diligentia et accūratione, quae tantum tamque clarum anatomicum decet. Orditur Vir Cl.

p. 341. ab ſenſibilitate generatim, atque his experimentis fretus concludit, inuolucrum neruorum eſſe inſenſile, puluae plus habere neruum minorem, contra minus maiorem, hunc ſenſum linea recta propagari omnium optime a neruis ad musculos, et diſſerre hunc omnino ab irritabilitate, neruos inter ſe ſouere nexum et conſpirationem, irritabiles vero eſſe

esse arterias. Haec transtulit ad explorandam sen- p. 345-
sibilitatem membranarum et tendinum, et composuit
dissidia HALLERI ET LE CAT. Concedit etiam irri- p. 346.
tabilitatem indis, sed a sola luce, confirmat HAL- p. 347.
LERI sententiam de actione muscularum intercosta- p. 348.
rium, statuit, vtrumque fetus pulmonem simul ab
aere distendi, negat praeter motum intestinorum peri- p. 349.
staliticum et ludibundum dari tertium i. e. antiperistal-
ticum, tandem repetit post HUNTERUM quidem p. 351.
membranam deciduam et reflexam, quam uteru vac-
carum praebet.

2. *De regeneratione ossium*, auctore T R O I A. p. 355.
Sunt haec experimenta, ut putamus, satis nota, et
ossum frusta oculis subiecta tabulis binis ad hanc
nouam formaturam stabilendam.

3. *De operatione fistulae lacrimalis*, auctore p. 367:
VICQ D'AZYR. Valet ad commendandum instru-
mentum Cl. MEIAN, chirurgi Monspeliensis, quo
facilius possit per nares trahi.

VI. *Chemia medica. Continentur p. 371.*

1. *De meliori methodo praeparandi tartari eme-
tici*, auctore DE LASSONE. Meliorem suam me-
thodum putat ea, quam MACQUER dedit, quia tar-
tarus solutus illico desidit; idque fieri posse cre-
dit, si sal antimoni, quantum possibile, in partes
suas dissoluatur. Remedii vim exemplo quodam
confirmat.

2. *De saponibus acidis eorumque utilitate in p. 379:
praxi* auctore MACQUER. Est methodus Cl. ACHARD
paullum mutata.

3. *De aquis mineralibus Brestiae scaturientibus*, p. 387:
auctore BONAFOS. Sunt calidae, sed diuersae tem-
peraturae, pellucidae, deponentes floccos albidos,
odorem et saporem habent hepatis sulphuris, et
inficiunt argentum colore nigro, gaudent ergo vi-
ribus sedatiuis, incidentibus et detergentibus. Iu-
vant

vant ergo ad catarrhum et rheumatismum veterem, asthma, haemoptysin et dispositionem phthisicam, suppurationem internam et externam, vomitum, obstrunctiones viscerum, cariem, paralysin, vitia cutis et ulcera. Id quod 10. observationibus certum esse voluit.

p. 399. 4. *De analyſe opii*, auctore BUCQUET. Scribit methodum faciendi extracti opii, eamque putat faciliorem ea, quae digestione fit.

p. 405. 5. *De aquis mineralibus Fontanellae, Broſſardierae, Reamurii, Boiffae et Rameae scaturientibus*,

p. 407. auctore GALLOT. Prior fons continet sal marinum, seleniten et terram martialem, hisque post experimenta GADET ET CORDON addit Noster terram quandam calcariam f. alcalinam, quia cum tinctura

p. 408. vegetabili colorem viridem communicant. Alter iisdem constat partibus, sed magis, cum ferrum contineat in statu vitrilico et terram martialem phlogisti expertem, seleniten, sal marinum et ter-

p. 413. ram calcariam. Tertius videtur intus habere quod-

p. 414. dam sal marinum. Quartus vero sal catharticum,

p. 415. quintus tandem vim purgantem exserit, et con-tinet terram absorbentem, sal marinum et se-leniten.

p. 417. VII. *Botanica. Sistuntur scriptiones*

1. *De fecale cornuto*, auctore TESSER. Accurate describit, quae hue spectant, id professus, humiditatem soli non sufficere ad explicandam originem, ignotam ergo esse cauſam veram. (Expressit aristas fecali cornuto mutatas tabula quadam.)

p. 431. 2. *De singulari ordine fungorum bulbosorum*, auctore PAULET. Reddit operosam fungorum

p. 434. classificationem, praemittendo *charakteres generi*.

p. 436. *cos*, et diuidendo in *fungos speciosos* (bulbeux à volua entier) et *muscarios* (bulbeux à volua brise). Ad

prius

prius genus refert fungum phalloidem annulatum sordide virecentem et patulum VAILLANT. fungum aureum BAUH. f. speciosum LINN. agaricum 84. Schaeff. fung. griseum holosericum VAILL. fung. bulbosum griseum MICHEL. F. bulbos. specios. pileolo rufescente, et f. bulbos. cruciform. odoratissimum, ad posterius vero agaricum muscarium L. fungos albos venenat. viscid. BAUH. f. furfurac. et phalloid. VAILL. f. Italic. alb. anulat. maculat. f. pediculo in bulbi formam excrest. BAUH. f. colore cand. tubercul. flavo-fusc. f. bulbos. pileolo strobiliformi, quibus, tanquam subspecies addit f. bulb. pileolo aculeis tenuib. exasperato, et f. vix bulb. elat. pileolo aculeis tricuspidatis notat. Hi fungi tabb. 12. ad viuum exprimuntur.

VIII. *Physica medica.* Insunt comm. 1. et 2. p. 461.
Cl. MANDUYT, quarum altera *experimenta electrica*
continet, altera exhibit *electricitatem medicam*, sed p. 514.
tantum generalia.

Finit hoc volumen *commentatio* Cl. IAUBERT p. 529.
praemio donata, qua definire debuit *casus*, quando
in febribus exanthematicis *methodus refrigerans* potior
sit calida, et vice versa? Quod ut melius efficiat No-
ster, quatuor classes febrium exanthematicarum
scribit, nempe *variolas*, *pestilentiam*, *erysipelas*, tan-
dem *febrem miliarem* et *peticulariem*, et quid quae-
que offerat scitu memoratique dignum, fuse docte-
que disputat.

II.

Nouveaux Mémoires de l'Academie de Dijon
pour la partie des sciences et arts.

i. e.

Noua acta Academiae Diuionensis scientiarum
et artium. Diuion. 8. apud Causs. ann. 1784.
Tom. XXIX. Pars I. B Semestr.

Semestr. I. 1784. p. 215. Semestr. II. 1785.
p. 239.

p. 1. **O**bservationes de electricitate medicinali, auctore CAMOY. De pulsu primum agitur, quem augeri a vi electrica plurimi adseruerunt. Hoc vero negatur ab auctore nostro, ob pulsus mutationem a quocumque corporis situ, licet electrica vis non accedit, satis frequentem. Instituta adeo studio experimenta docuere, pulsum in aliis ab electricitate auctum, in aliis minutum esse, in aliis pulsum aequalem persistisse. Sed haec tantum de electricitate valent balneo interueniente applicata; augmentur enim pulsus a vi electrica concutiente, dubium vero est, num aucti pulsus a concussu, aut a vera vi electricitatis pendeant. Caeterum electrica vis interueniente balneo corpori applicata minus valet, quam eadem vis, si corpus simul ab electrico iactu concutitur, vim tamen quandam ad morbos curandos, saltim mitigandos habet: mitigauit enim minuitque Noster insultus epilepticos in compluribus aegris electricitate per balneum applicata, morbum vero penitus non fustulit. Sustulit autem hoc modo applicata electricitas rheumatismos inueteratos, malum ischiadicum mitigauit, amaurosin perfecte sanauit. Multum etiam valuit ad rigorem articulorum et paralysin. Sanguinem menstruum deficientem bis restituit.

p. 33. Descriptio cauernarum prope Arcy - sur - Cure, obseruationibus physicis exornata, et iconibus illustrata, auctore PASUMOT. Quae hactenus prodierunt huius cauernae descriptiones minus esse exactas atque adaequatas. Primo describit Auctor pagum Arcy, in districtu Antissiodorensi situm, et per fluvium Cure bipartitum, atque vniuersam eius regionem; solum quoad plurimam partem calcareum est,

marga

marga hinc inde leviter tectum, et cotis rudis ac porosae specie substratum, corporibus in lapidem conuersis fartum, rarius comparente quarzo aut silice. Peruenitur in istam cauernam per vestibulum fere circulare, cuius fornix aggregatis pellucidis calcareis crystallis in pyramidem triedram exeuntibus coniecta est: Cauerna ipsa in plura dispescitur conclauia, insigni tum stalagmitarum tum stalactitarum et stiliarum copia et varietate, hinc inde etiam circuitu spectabilia, quorum mensuras, inclinationes, combinationes etc. comte enarrat Auctor. Hinc inde occurunt strata sabuli rudis micae et granitae misti: Cursum riui Cure sequendo ducentarum circiter orgyarum spatio ab his cavernis binae aliae rupi quasi immersae occurunt soueae, in quibus riulus, a Cure proueniens, evanescit, occurunt entonnois siue infundibula dictae: ad latus alterius huius infundibuli orificium alias adhuc antri satis ampli, la Roche-Creuse siue Rupes caua, adest. Fluuius Cure non semper eodem continebatur lecto, qui olim altius erat positus, postea a fluuii ipsius vi magis magisque excauatus, qui partem istorum detrimentorum in cauernis illis depositus: Plurima, quae ibi reperiuntur, concrementa lapidea ad alabastra calcarea spectare: Spiritus vini in thermometro Reaumuriano per horam circiter in his cryptis relicto $10\frac{1}{2}$ gradus supra congelationis gradum adscendit.

Methodus facilis copiam aëris fixi in aquis contenti mensurandi, auctore DE MORVLAU. Methodus haec nititur eo fundamento, quod, quo magis onusta est aqua aëre fixo, eo minore eius opus sit copia, ad soluendum denuo sedimentum, quod aquae calcis infusum praecipitauit. Sumsit Auctor, ut id experimenti genus caperet, tubum cylindricum vitreum, cui extrinsecus agglutinavit chartam,

in qua notatae sunt partitiones spatio exilis phialae, quae mensurae instar inseruit, respondentes. Ut aqua calcis limpiditatem suam recuperaret, opus erat aquae aëre fixo satiatae, siue quae in pinta eius pollices cubicos 48 continebat, mensuris sex, alias, quae in pinta non continebat, nisi pollices 24, mensuris nouem, alias, quae in pinta non continebat, nisi pollices 12, mensuris 15, et alias deinde, quae non continebat ultra sex, mensuris 24.

p. 89. Tabula baro - thermometrica vniuersalis cum methodo perquam facili obseruationes barometricas antiquas corrigendi, auctore BUISSARD. Primo generalia quaedam de barometris praemittit Auctor, tum transit ad effectus argenti viui barometro contenti a calore dependentes, ad quos vtique tam in construendo barometro, quam in obseruationibus cum eo institutis et in succum ac sanguinem vertendis respiciendum est; percurrit eum in finem thermometra, vti quidem adpellare gestiunt physici, rectificatoria; alias vitri species magis, alias minus expandi calore; suadet, in instituendis cum barometro obseruationibus barometro adponi thermometrum consuetae structurae, eumque operandi modum alias magis artificiois praefert; alia in capiendis id genus obseruationibus praecepta; prius tentandum barometrum, quam dilatationem contentum in eo argentum viuum a definito caloris gradu experiatur; exemplum tabulae meteorologicae ad modum Auctoris. Plurima praecepta principiis Celeberr. D E L U C superstructa sunt. Usus istius tabulae vniuersalis in omnibus mensuris cognitis.

p. 149. *De epilepsia sanata*, auctore MARET, V. Cl. Robustus homo post laceratum violenter digitum indicem et tendinem musculi flexoris magnam brachii affecti inflationem passus est. Dolorem sensit internas

ternas braehii partes omnes occupantem, qui quum
nitesceret, epilepsiae accessus inordinati oborti sunt.
Accessu quo cumque epileptico instante dolorem
brachii leuem, in media musculi bicipitis parte
tensit. Setaceum in hoc affecto loco positum diu
appurans epilepsiam penitus sustulit.

ENAUX de ossium pelvis luxatione. Ipse os in p. 151.
dominatum ex lapsu luxatum vidit. Nec fieri po-
tuit, ut os in pristinum locum suum reponeretur, ob
intensos dolores oriundos, dum chirurgi manus
quas admouerent. Sanatus tamen naturae ope ae-
ger est, attamen post sanationem claudicans.

Altera pars tractatus de laboribus ad fodiendum, p. 159.
qui Ligerim cum Saonia iungat, canalem suscepis,
auctore GANTHEY.

Historia noso-meteorologica anni 1784, auctore p. 190.
MARET, quod ad plurimam partem spectat, in ta-
bulas redacta; Praeter mutationes aëris vegetatio-
nis quoque, auium, insectorum rationem habuit
Auctor.

Altero huius anni semestri sequentia compre-
henduntur:

De contagiosa qualitate fluxionum quarundam p. 1.
peñus occupantium, auctore MARET. Vedit Cl. Vir,
pleuritidem spuriam putridam complures ex fami-
lia eadē affecisse, ita ut intercedentis contagii iusta
admodum suspicio sit.

Nouum subſidium, arbores peregrinas multi p. 7.
plicandi, auctore DURANDE. Artificium illud con-
ſtit in reſecta radice, per quam, humo bonaे in-
dolis insertam, feliciter propagauit Auctor Sopho-
ram Sinicam, Gleditsiam triacantham, Guilandinam
dioecam.

DURANDE de colica hepatica cum malo ischiadicop. 10.
complicata et liquatis calculis biliaris sanata. Aetheri
vitriolico cum terebinthinae spiritu mixto plurimum

virtutis ad calculos vesiculae felleae tribuitur, terae foliatae tartari ad eundem morbum virtus Cl. Auctori suspecta est. Profligavit colicam diuturnam medicina ex aethere cum terebinthinae spiritu: calculorum tamen in vesicula fellea signa admodum dubia fuere.

p. 13. Tractatus de Nostoc, auctore R. P. VERNISY, ordinis S. Dominici; pronus videtur Auctor in eam opinionem, ex aëre delabi, et excussis GONFREDI et REAUMURII sententiis ex subitaneo eius prouentu et perinde veloci interitu, aliisque phaenomenis, quae in eius vita obuia tantopers redundunt a vita aliorum vegetabilium, ex defectu radicis fibrarum, partium generationi inservientium, indole viscida, gelatinæ aemula, ex destructis potius vegetabilibus proficisci coniicit; tubercula, quae pro fructificationis partibus habebantur, eiusdem plane cum reliqua massa esse compagis: Spuma, aquis stagnantibus saepe supernatantis, et ex destructis plantis aquaticis oriundæ particulas subtiliores solis radiis in altum eleuari, et aliquo temporis spatio praeterlapsò, forma nostoc delabi. Binis potentissimis, quae vegetationem alias efficacissime promouent, calore et humiditate, nostoc potius destrui, aquae immersum abire in liquorem foetidum et solis radiis iectum adeo exsiccati, vt penitus evanescat, post pluias eodem die in omni corporum genere comparere; nihil incrementi capere, nisi humiditate parumper intumescere spongiae ad instar. Multas forsitan fugaces lichenis et byssi species eodem modo se habere.

p. 28. Tractatus de crassitie muris sustinentibus comparanda, vt terris assurgentibus resistant, auctore GANTHEY.

p. 66. Tractatus de nebula Iunio et Iulio anni 1783. obuia, auctore MARET. Diuioni primum apparuit die

die XIV. Iunii hora Xma matutina, euanuit autem eo die ante meridiem; ultimo conspiciebatur vespere die 20 et 21 Iuli. Odoris ac saporis erat expers, media nocte paulisper humida aer ea grauidus, et physicis ac chemicis experimentis subiectus consuetam aeris atmosphaericu monstrauit indolem. A particulis aquosis et electricis a praegressa tempestate pluia, et subsequente calore insigni siccо eleuatis, quibus exsiccata iam superficies transitum negabat, ut non nisi subtilissimae particulas adscenderent, meteoron istud singulare deducit Auctor.

Observationes de modo ad necandas bombycis p. 80.
 mori chrysalidas adhibito, cultore CHAUSSIER. Torrendo in furno pistorio nimis exsiccari sericum, exponendo aquae bullientis vaporibus gluten nimis elui, modum camphora videnti nimis esse et pretiosum, et operosum; suadet Auctor, chrysalidas per 12-24 horas dolio intus oleo terebinthinae obliito immitti, ita ut fundus charta eodem oleo illita sternatur, singula chrysalidum strata cum simili charta alternent, et dosium ipsum penitus repletum exactissime claudatur; ex dolio extractas ad aerem penitus exsiccari iubet.

*WILLEMET de agarici querni natura et proprie- p. 85.
 tibus.* Sanauit Cl. Vir intruso in nares agarico, haemorrhagias narium pertinacissimas; nec ab irritante eius vi quidquam mali vidit. Nimis eaeterum agaricum laudat ad haemorrhagias ex magnis vasis; probatum enim est observationibus chirurgorum celeberrimorum, agaricum non semper nec ubique sanguini cohibendo suffecisse.

CHAUSSIER de structura et usu omentorum. Ad. p. 95.
 seritur, omento cuique structuram eandem esse et communem usum. Omenti magni cum visceribus abdominalibus concreti exempla plura Cl. Vir vidit. In grauida vetero omentum adhaesit, et par-

tum admodum difficilem cum summo dolore reddidit. Inciso post puerperae mortem abdomine, omentum durum, compactum, fundo vteri adhaerens ipsum vterum versus umbilicum protraxerat. In alia foemina omentum vtero adhaerens situm vteri non mutauerat. De omenti forma, expansione, situ mutato a ventriculo cibis onusto, praeclare agitur. Nec ex Nostri mente vera anatomicorum opinio est, ventriculum ab omento ipsi adhaerente in duas aequales superficies diuidi statuentium, quum anatomica inspectio semper doceat, superficiem ventriculi anteriorem posteriori longe ampliorem esse. Hinc magis exacti sunt, qui omentum ventriculi parti posteriori et inferiori adnasci dicunt, indeque facilior ventriculi expansio est, nec nerui vasaque sub ventriculo posita tam facile comprimuntur.

p. 116. Exposita structura omenti parui et productio-
num omenta parua referentium, quibus crassa in-
testina connectuntur, de omenti vsu agitur. Omen-
tum quum omnia animalia habeant ventriculo mem-
branaceo praedita, facile concluditur, omentum
ventriculo magno vsui esse. Opiniones autem
omnes de vero omenti vsu ad digestionem Auctori
nostro non sufficiunt, omento hunc usum esse pu-
tanti, ut ventriculi liberam ab alimentis expansio-
nem permittat, et adiuuet. Quae opinio inde con-
firmatur, quod laminae externae omentum consti-
tuentes loco, quo ventriculo adnascuntur, de-
hiscant, quod omentum contrahatur onusto a cibis
ventriculo, vacuo vero ad partes internas descen-
dat. Plurima tandem phaenomena, quae in mor-
bis obseruantur, opinionem ab Auctore nostro sta-
bilitam verosimilem reddunt, omentum a ventri-
culi morbis nimis pendulum, caet. Vasa sangu-
fera, quae in omento admodum copiosa sunt cer-
tasque semper origines habent, sanguinis per ven-
triculi

triculi a cibis vacui transitum iuvant, accelerant. Si enim anatomica injectio per ventriculi vasa propelli debet, ventriculus in statu mediocriter saltum dilatato esse debet, indeque patet, omenti principem usum hunc etiam esse, vt humorum circulationem, pro vario ventriculi repleti cibis vacuiue statu, mox acceleret, mox minuat.

Tentamen ad enodandam quaestionem: An au- p. 133.
rum, quod ab acido nitri bulliente recipitur, vere
solutum est? auctore DE MORVEAU. Primo enar-
rat Auctor, quae BRANDT, SCHEFFER, BERG-
MAN, SAGE et TILLETT eam in rem animaduerte-
rant; nitri acidum bulliens non agere sola vi mecha-
nica in aurum, cuius particulas abradat; alia enim
liquida et ipsum vitrioli acidum, multo magis et fixum
et densum, ne hilum quidem efficere, nisi admisto
nitri acido; et nitri quoque acidum suam vim, iis-
dem quamvis conditionibus aurum exponatur, non
constanter in aurum exferere; acidum etiam; quod
cum auro ebulliit, chartae griseae, per quam trai-
ciatur, purpureum imprimere tinctum, et ante-
quam traiiciatur, stanni bractea injecta purpureum
dimittere sedimentum, id quod, nisi aurum vero
solutum fuerit, contingere non potuisse; ipsum vio-
lentissimo vitri vistorii aestu in vapores eleuatum au-
rum nihil exhibere purpurae.

Analysis aquae lacus Cherchiaio prope Monte p. 151.
Rotondo in Hetururia, auctore Beat. MARET. A
libris quatuor cum vncia dimidia calori expositis
supererant, postquam omne humidum expulsum
erat, drachmae tres cum granis viginti; metallici
nihil inest, neque praeter sal sedatiuum, aliud aci-
dum, aut sal, neque praeter pauxillum terrae cal-
careae terrei aliquid, neque praeter aërem purum
aliud aëris genus; libra aquae $47\frac{1}{4}$ grana salis istius
continet, qui euentus vtique ab euentu eorum pe-

riculorum discrepat, quae Clariſſ. HAEFER cum eadem aqua cepit; discriminis cauſam in eo latere putat Auctor, quod aquae mineralis partes suas conſtituentes non ſomper in eadem proportione conſtineant: Deposuit etiam aqua, dum lagena conſtinebat, ſedimentum ex ſulphure et argilla conſtatū; ſingulae librae huius paulo ultra 61, illius fere 52 grana; hoc ſedimentum ad fontem ipsum aquae intertritum eſſe, et multum ad aquae efficaciam facere, cuius pars, dum traпſportatur, percutat, ſuſpicatur Auctor.

p. 163: De glacie, quod ad ſuperficiem terrae acuum aut filamentorum perpendicularium facie comparet, auctore RIBOCO. Glaciei formam, quam Cl. DENNARES T solo granitico ſoli tribuit, huic nequam propria eſſe; neque ſoli deberi frigori.

p. 178. De origine glaciei, quam flumina magnique riui tempore notabilioris gelu ſecum ferant, auctore GONART. Aquarum fluentium congelationem nunquam inchoare in fundo, ſed eadē leges ſequi, quas stagnantium, aſt non raro inſignia glaciei frusta ſuperincumbentium corporum pondere preſſa fundum petere.

p. 202. CHAUSSIER obſeruatio de cataracta complicata cum corporis vitrei diſſolutione. Operatio cataractas admodum ambigua eſt, ſi crystallina lens ſedem mutat, quod ab humore vitreo liquato ut plurimum pendet; ſi vero crystallina lens cataracta affecta dolorem, inflammationem, excitat, operatio inſtituenda eſt, non quidem ad viſum reſtituendum, ſed ad ſymptomata haec minuenda aut penitus auferenda. Hoc exemplo enarratio probatur. Incifa cornea lens tali modo ſe subduixerat, ut extrahi non poſſet. Liquatus vitreus humor copioſe profluxit. Altero die lens instrumento extracta eſt, omniaque ſymptomata ab inflammatione pendentia filuerunt.

Con-

Continuatio historiae meteoro-nosologicae anni 1784, auctore MARET. Incipiunt haec obseruationes inde a mense Iunio et pergunt ad finem anni usque; phaenomena ad eo notabilia, qualia anno 1783 contigere, in hoc anno non occurrunt. In Burgundia quoque pascua et prata nimium exsiccatum austerus siccus, frumenti messe largissima, et vindemia praecoci. Constitutio morbosa fere totius anni fuit catarrhalis, rarius putrida, interdum biliosa. Adiectae sunt binae tabulae, in quibus omnes istae obseruationes per singulos menses uno quasi intuitu patent.

III.

Delectus dissertationum medicarum Ienensium

Vol. II. Collegit atque continuauit D. CHR. GODOFR. GRUNER, Sereniss. Duc. Sax. Vinar. et Isenacens. a Consil. Aulae, Botani, et Theoret. in Vniuersit. Litt. Ienensi Prof. Publ. — Cum fig. aen. Heidelbergae apud fratres Pfahleros 1783. 4. 214 pagg.

Thesaurus dissertationum medicarum rariorum varij argumenti e museis GRUNERI, WEBERI, ZWIERLEINII. Tom. I. Cum fig. aen. Heidelbergae apud fratres Pfahleros 1784. 4. 211 pagg.

In vulgus prodire iussérat Cl. Ienensium Professor, GRUNER, a. 1779. Alteburgi apud Richterum Vol. I. Dissertationum medicarum Ienensium. Ecce iam post aliquod interiuallum prodit Vol. II. cura fratrum Pfahlerorum, bibliopolarum HEIDELBERGENSIUM, qui et primum sibi diuendendum curarunt et hoc communi titulo prodesse plurimis

rimis voluerunt. Nihil enim in utroque libello nisi inscriptio et praefatio, differt. Indicemus ergo quam fieri potest breuissime, collectionis utilissimae et undecim scriptiones academieas complexas argumenta.

p. I. 1. ERN. GOTTFRIDI BALDINGERI *Prologo qua ostenditur, Aretaei ασθμα πνευμωδες recentioribus non esse ignotum.* Docet Cl. BALDINGERI falsos esse, qui hoc asthma ARETAEI obsoletum reputarant, et primum utitur exemplo PETRI PETITI, qui id suspirii speciem pronunciarat, deinde medice contra WALCHIUM philogorum demonstrat, idem esse, quod asthma scirrhodes recentiorum.

p. 5. 2. ERN. GOTTFR. BALDINGERI resp. IOANN CHRIST. RAUERT *Diff. de febrium acutarum therapia.* Praecolare versatus est auctor in explicanda febrium acutarum therapia, ita, ut commentarii instar haberi consulique possit. Describitur febris indoles, quae minus tuto ab frigore, calore vel pulsu cito repetita est, et magis ab irritabilitate pendet; febris diutio, quae fit optime in inflammatorias, biliosas, putridas et malignas; tunc sequitur febris inflammatoria, febris biliosa, febris putrida, febris maligna, quibus subiiciuntur febres complicatae, eaeque singulariter explicitae. His vero speciebus accommodatur *therapia.*

p. 8. p. 11. p. 12. p. 18. p. 22. p. 29. p. 35. p. 53. 3. GEORGII ADOLPHI SUCCOW *Diff. sistens analysin chemicam aquarum Ienenium.* Grata est talis aquarum exploratio et ciuibus, et peregrinis, cum ex partibus constituentibus possint earum naturam et vim facile intelligere. Praeuiis generalibus praceptis, inquirit Noster in potiores fontes, et tabula synoptica satis ostendit, eas esse maxime salubres.

4. ERN. GOTTFR. BALDINGERI *Prolusio* si-p. 85.
stens obseruationes de morbis ex metaftas lactis in puer-
peris. Profitetur Vir Cl. hanc vere dari depositio-
nem lactis, duobus exemplis usus.

5. ERN. GOTTFR. BALDINGER. *Prolusio exan-* p. 89.
themata non a veribus oriri. Opponit se Noster
nuperae affirmationi, qua exanthemata veribus
deheri dicebatur, et nouum, vt sibi videtur, argu-
mentum adhibet, nempe illud, quod morbi, ex
metaftasi scabiei orti, nequaquam possint per patho-
logiam animatam explicari.

6. EIUSD. resp. IO. CHRIST. FRID. SCHERFF *Diff.* p. 95.
Haemorrhagiarum therapia. Apte explicantur haem-
orrhagiae pathologice ac practice, praesertim
quatenus hoc illud remedium caussae conueniat.

7. CHRISTIANI GOTTFIDI GRUNER *Pro*- p. 117.
lusio aditialis: Neque Eros, neque Trotula, sed Sa-
lernitanus quidam medicus, isque christianus, auctor
libelli est, qui de morbis mulierum inscribitur. Docte-
ac late, iudice harum scriptorum praestantissimo,
b. ERNESTIO, demonstrauit Cl. GRUNER, hunc
libellum profectum a Salernitano medico esse, et
potiores flosculos inde decerpit, vt habeant ta-
lium rerum cupidi, vnde recte ac sine partium stu-
dio iudicent.

8. EIUSD. *Diff. Variolarum antiquitates ab Ara*- p. 132.
bibus solis repetendae. Quicquid ad hanc senten-
tiam defendendam dici vel adferri potest, dixit et
attulit Noster. Ad finem memorantur rubeolae exp. 151.
parte diuersae ab morbillis.

9. EIUSD. *Diff. inaug. med. de caussis sterilitatis* p. 153.
in sexu sequiori ex doctrina Hippocratis veterumque
medicorum. Halae 1769. recusa iam auctor. Intrâ
veterum medicorum decreta se continuit Cl. GRU-
NER, ita tamen, vt, quatenus caussae sterilitatis
verae sint, vel esse possint, copiose ac diserte de-
mon-

p. 155. monstret. Sunt vero *causae relatiuae*, quae hic memorantur, varia aquarum conditio, iniuria aëris, maxime austri, vini spirituumque intemperantia, exercitia corporis et nimia venus, animi perturbationes, medicamenta et herbae nonnullae, humorum abundantia, cacockymia, pinguedo, præser-tim omenti, mensum defectus, hydrops vteri, tubarum, ouariorum, menses nimii vel pauci, purgamenta partus, vitia oris vteri et ipsius vteri; contra *causae absolutae* referuntur vteri, tubarum oua-p. 178. riique defectus, inflammatio oris vteri et ipsius vteri, tandem resolutio.

p. 185. 10. IO. ERN. NEUBAUER *Prolusio sistens obser-vationem anatomicam rariorem de triplici nympharum ordine.* Rarum exemplum est. Duae aderant nymphae insignes. Primae seu maxima ex media maiorum labiorum longitudine oriebantur, et ad vaginae ostium vsque progressae paullum conuergebant. Secundae s. mediae a clitoridis praeputio, sed minores descendebant. Tertiae s. minimae ab ima glandis clitoridis parte, iterum minores, versus exte-riora et inferiora decurrebant. Hae figura 2. et 3. exprimuntur. Prima enim, quantum coniectare licet, vitiosum intestinorum situm et receptaculum quoddam sifit, alii prolusioni b. NEUBAUERI apta, quam temere omisisse videtur bibliopola.

p. 191. 11. CHRIST. GOTTFRID. GRUNER resp. auctore BENIAM. GOTTLÖB FRID. CONRADI *Diff. sistens ex-perimenta nonnulla cum calculis vesiculae felleae humanae instituta.* Diligenter inquisuit Noster in na-turam calculorum felleorum, et quid hoc illudus menstruum faciat, bene descriptis. Etenim insunt experimenta 15. facta cum liquore nitri fixi, sale ammoniaco depurato, oleo tartari per deliquium, aqua calcis concentrata, solutione aquosa saponis veneti, terra foliata tartari, spiritu nitri dulci, li-quore

quore antispasmodico PROTESII, spiritu vini cum
alcali sexies abstracto, naphtha vitrioli, sale volat.
cornu cerui, spiritu nitri acido et sp. vini alcoholi-
fato, hisque subdidit sententias auctorum de isto-
rum calculorum generatione, partibus constitu-
tibus et curatione.

IV.

Descriptio anatomica Nerui cruralis et obtura-
torii icona illustrata auctore MARTINO ERNE-
STO STYX Med. Doct. Ienae ap. b. Cröckeri vi-
duam 1784. 4. 40 pagg.

Est haec quidem dissertatio, multa cum diligen-
tia scripta, et multo labore parta, quam a.
1782 Ienae publice pro gradu doctoris defenderat
Cl. STYX, digna præ ceteris, quæ nouo sub titulo
in plurium medicorum manus veniat. Sumit sibi
Noster, magnorum virorum exemplo ductus et in-
citatus, adumbrationem *nerui cruralis et obturato-*
rii, remque suam ita exsecutus est, ut etiam, icona
addito, lacunam quandam explendat curaret. Id
quod in *præfatione* paucis ostendit. Iconi vero sistit p. 3.
neruos pedis sinistri iuuenis annorum 13. quos de-
pinxit eo cursu, quem in cadavere viderat, adden-
do varietates inter describendum.

Describit Noster primum generatim *neruum cru-* p. 6.
ralem, deinde speciatim 14. ramos, exinde, tan-
quam trunco, profectos et natos, puta *neruum mu-* p. 9.
sculi sartorii breuem et longum, *n. cutaneum medium*, p. 11.
anteriorem, *internum*, *n. musculi liuidi s. pectinei*, *n.p. 14.*
musculi recti femoris, *n. breuem musculi crurei*, *n.p. 16.*
musculi vasti externi breuem, *n. longum musculi vasti* p. 17.
externi, *n. musculi crurei longum*, *n. breuem et lon-* p. 19.
gum musculi vasti interni, *n. sphenenum*. His appen- p. 23.
dicis

dicis loco subiecti sunt ramuli, qui ex ipso nervi
cruralis trunco egrediuntur, et vel in psoam muscu-
lum abeunt, vel arteriam cruralem comitantur.

p. 23. Iam sequitur *nervus obturatorius*, cuius propaga-
nes sunt *ramus rami anterioris nervi obturatorii ad*
musculum adductorem breuem Alb. ramus ad musculum
gracilem, ramus n. obt. ad musculum adductorem lon-
p. 26. *gum. Finit opellam nervus cutaneus externus.*

V.

*Pinguedinis animalis consideratio physiologica
et pathologica, auctore WILHELMO XAVERIO
IANSEN *), Lugd. Bat. apud I. Hazebroek,
A. van Houte et Andr. Koster 1784. 8.
142 pagg.*

Perdiligenter in argumento isthoc pertractando
versatus est Cl. IANSEN.

p. 1. *Pars I. Physiologica pinguedinis consideratio.*
Hic quidem praemittitur *chemica pinguedinis explo-
ratio*, vnde patet, qui sit gradus caloris ad lique-
scendum idoneus, et quod componatur ex parte
oleosa atque mucilaginosa; *combinatio pinguedinis*
cum aliis corporibus, i. e. experimenta cum acidis sim-
plicibus et compositis facta, ex quibus patefit, hanc
maorem cum alcalinis, quam acidis, affinitatem
alere. Pauca subiiciuntur de aqua, quae quodam-
modo pinguedini miscetur, et de metallis, quorum
p. 20. *consortione in plumbo quidem vera est; pinguedinis*
analy-

*) W. X. IANSENS *physiologische und pathologische Ab-
handlung des thierischen Fettes aus dem Lateinischen
übersetzt und mit Anmerkungen versehen von I. L. IO-
NAS. Halle, in der Hemmerdeschen Buchhandlung,
1786. 8.*

analysis per ignem, sicut tres destillationes, cum pinguedine ovis, boum medulla, et balaenarum adipe, qui traan appellatur. Inde reportavit phlegma, oleum p. 26 butyraceum, oleum fluidum, spiritum acidum, oleum piculum, et carbonem, quorum natura et connubia seorsim explicantur.

Post hanc sectionem venit *spontanea pinguedinis* p. 45. corruptio. Huius memorantur *phaenomena*, et sub finem ostenditur, hanc corruptionem ab ceteris oleis in eo differre, quod periodus acida, cuique animalium putredini propria, in oleosis sit maior ac diuturnior; *Ratio*, quomodo rancor promovetur p. 50. et anteuertitur. Prius facit aditus aëris, aqua, fordes, res rancidae, calor, posterius vero exclusio aëris, siccitas, mundities, frigus, salia, fumus lignorum, spiritus vini; *Analogia*, quae est inter p. 54. pinguedinem et olea vegetabilia, et comparatione potiorum oleorum aperitur.

His praemissis, docetur uberioris pinguedinis in p. 58. corpore viuo haerentis physiologica consideratio. Orditur ergo Noster ab sede pinguedinis, i. e. tela celulosa, in qua fixa quidem haeret, deinde agit de p. 66. inaequali per varias corporis partes distributione, quae loco, sexu, aetate, vitae genere diuersis diuersa est; de secretione, quam poro fieri negat, sed putat, quo p. 82. demum cunque loco adeps secernatur, eo etiam reperi glandularem apparatus, membranae celulosae superadditum, quo oleum animale secernatur, suosque in folliculos relegetur; de resorptione p. 93. pinguedinis, quam foliis lymphaticis vasis attribuit, eamque venis traditam nutritioni corporis inservire, et in febribus acutis restituere amissam humorum partem statuit; de usu pinguedinis, qui in eo cerni- p. 101. tur, ut sanguis liberetur a nimia oleofarum partium copia, cutis molliatur, membra fulciantur, et stabiliantur, pulchritudo concilietur, calor ac frigus.

arreatur. Sed falsa sunt, quae de adiuuando musculorum motu, frictione minuenda, et materie bilis hinc augenda dicuntur, pus vero reuera est licet quor organice secretus, forte ex vasculis adiposis.

p. 108. *Pars II. complectitur pinguedinis pathologiam considerationem.* Hic quidem agitur de morbis ex adipice in primis viis haerente, et credit Noster, oleosa non requiri ad vitam sustentandam, et semper

p. 111. difficulter digeri, effectus vero assumit quasi-bilem, i. e. humorem biliosum, ex nimio victu animali nam p. 114. tum, et rancorem, i. e. oleosum corruptum, hinc p. 125. multorum morborum auctorem. Superest adipis p. 136. in cellulosa tela haerentis pathologia, vnde fit obesitas, p. 140. secunda malorum mater, *steatoma, macies et cutis undulosa.*

VI.

Ueber die gemeine und durch Auflösung aus Körpern entwickelte Luft, von JOSEPH WEBER.

i. e.

De communi et per solutionem ex corporibus euoluto aëre, auctore Ios. WEBER cum tab. aer. Landshut. apud Anton. Weber. 8. 1785.

P. 332.

Egregium satis aërologiae recentioris compendium, in quo etiam Auctor scientiae huius nostra aetate tantopere adauctae atque illustratae intuenda publica sanitate usum ostendit, et nouum adorandi Dei Ter Optimi Maximi argumentum comprehendit. Aërem esse menstruum principium inflammabilis perinde ac aquae; ideo etiam metalla non calcinari nisi in aëre, qui respirationi quoque inservit. Inspirare eo fine in pulmones aërem, ut accumulatum in pulmonibus principium inflammabile

bile educatur; quod si non fiat, retentum illud principium neroos stupefacere (nos potius putamus, misceri aliquid ex aëre sanguini ipsi, quo si euacuatus sit, continuata diu respiratione, aër respirationi vltierius producenda penitus ineptus sit:) Neque demonstrata nobis penitus videtur aëris fixi ex vero aëre, acido quodam et principio inflammabili, compositio. Historia doctrinae de negotio aëris in respiratione (vbi tamen nuperiora Ill. ROSAE somnia praetermittit Auctor.)

VII.

RUD. AUG. VOGEL'S *Lehrsätze der Chemie*, aus dem Lateinischen übersetzt und mit Anmerkungen versehen von JOHANN CHRIST. WIEGLEB, zweite neu berichtigte Ausgabe.

i. e.

RUD. AUG. VOGELII *Institutiones chemiae*, ex Latino translatae et annotationibus auctae a IO. CHR. WIEGLEB. Edit. II. recens emendata. Vinar. apud Hoffmanni viduam et haered. 8. 1785. p. 632.

Nota iam est lectoribus nostris *) prima, qua de chemica scientia eximie meruit Editor, huius utilissimi libri in Germanicum sermonem translatio, vt igitur pauca huic recenti addenda supersint: Quae in hoc decennio nova tum a se ipso, tum ab aliis sunt detecta, quae priscorum opiniones eversae, limitatae, auctae, confirmatae, quae recentius stabilitae, curate collegit, religiose addidit, fideliter enarravit, suumquo ita Auctorem non auxit modo notabiliter, sed emen-

C 2 dauit

*) Vide Comment. nostr. Vol. XXII. p. 27. sq.

davit quoque, et adeo, vbi falsa pro aevi sui genio docuerat, mutauit.

VIII.

Beschreibung einiger zum Gebrauch der dephlogistiſten Luft bey dem Blaserohr und Schmelzfeuer eingerichteten Maschinen, sammt einer Anweisung sich die dephlogistirte Luft in Meng zu verschaffen.

i. e.

Descriptio aliquot machinarum vſui aëris dephlogisticati ad tubum ferruminatorium et ignem fusorium accommodato inseruientium, vna cum methodo, aërem dephlogisticatum ingenti copia obtinendi. Tubing. apud Iac. Friedr. Heerbrandt. 1785. p. 45.

Quum machinas hactenus eum in finem commendatas minus commodas expertus ipse inveniret Auctor, binas hic describit, alteram, qua experimenta cum minoribus, alteram, qua cum maioribus massis siue liquandis, siue in calcem, siue in vitrum conuertendis institui possunt, cum non nullis varietatibus; quamuis autem satis distincte, et partes illarum, et modum illis vtendi explicet, siue consilii rationes reddat sat eximie, eapropter tamen lectoribus nostris claram earum notionem impetriri non possumus, quod sine iconibus, quas Auctor multas suppeditauit, intelligi descriptio nostra non posset; certi praeterea, eos, quorum interest, progressus huius etiam scientiae naturalis partis nosse, has paginas ipsos esse peruoluturos, Aërem dephlogisticatum in furnis cylindricis ex lamina ferrea confectis eiusdem per vniuersam altitudinem

dinem diametri in vasis terreis retortarum aemulis expellit; iubet tamen, sensim modo esse calefacienda, et asseuerat, bis vel ter adhiberi posse, quamquam prima vice propter efficaciam, quam argillae terra in nitrum exserit, aer non adeo purus prodeat, sed acido nitri parumper irquinatus.

IX.

Kurze Anweisung für einen Anfänger der Apothekerkunst und der Chemie, nebst einem praktischen Anhang verschiedener Experimenten von IO. AN.

WEBER.

i. e.

Brevis institutio tironis in arte pharmaceutica et chemica vna cum appendice practica variorum experimentorum auctore I. A. WEBER. Tbingae apud I. Fr. Heerbrandt. 1785. 8.
p. 192.

Miramur utique dexterimum Auctorem multo immiscere huic institutioni superflua, minus adequate, definita, et captui lectorum, quibus destinatum est opusculum, minus accommodata. Ita bis docet præparationem tartari vitriolati ad modum Tachenii, quamuis ipse fateatur, prudentem pharmacopœum hunc modum non sequi; bis præparationem sulphuris aurati antimonii, primo ex scorpii reguli antimonii vegetabilis, tum, et hunc solum modum proponere debebat ad modum, nuperius a G E T T L I N G I O, quem non nominat, commendatum; bis traditur methodus, aquam fortem parandi; docet Auctor confectionem bezoardici mineralis, elixis pectoralis regis Daniae, quibus emulgoris narisci medici nostrae aetatis vix unquam utuntur:

tur: Medicamentorum contra, quorum maior et frequentior est usus, praeparatio difficilior, naevi periculosiores, e. g. mercurii dulcis, kermes mineralis, extractorum vegetabilium coctionem valde oscitanter docet; nosse certe et debuerat et poterat, multos vegetabilium succos et decocta salini aliquid continere, quod omnino cuprum et aes, ex quo vasa eiusmodi fabricantur, soluere, et sic venenatas extracto ingerere particulas potest, et eas propter tironi suo permittere non debebat, ut extracta in vasis cupreis et aeneis coquat. Inter notas salis acidi refert, quod igne auolet, quasi nullum detur acidum, quod, nisi violentissimo igne, quod omnia salia in altum agit, coctum, non in auras abit; inter notas salis alcalini, quod cum acidis efferuescat, quamuis dentur alcalia vere talia, quae tamen non efferuescunt, quod perfecte aqua soluantur, quae nota non alcalibus modo, sed omnibus salibus competit.

Melioris notae sunt ea, quae Auctor de modo acida, et salia in genere discernendi, partes liquoris cognoscendi, tradit.

X.

Der Liqueurfabrikant, aus dem Französischen der Herrn DEMACHY und DUBUISSON mit einigen Anmerkungen des Herrn D. STRUVE, übersetzt und mit Zusätzen bereichert von D. SAM. HAHNEMANN.

i. e.

Confeitor liquorum spirituorum (liqueurs) ex Gallicis operibus Dominor. DEMACHY et DUBUISSON cum nonnullis adnotationibus D. Doct. STRUVII, in vernaculam translatus et additamentis auctus a D. SAM. HAHNEMANN.

MANN. 8. apud Crusium, Lips. 1785. Vol. I.
cum iconibus aeri incisis p. 332. Vol. II.
p. 284.

Multum sane de hoc etiam opere meruit Clariss. Editor, ut optandum sane esset, in commo- dum lectoris, eum solum, omissis STRUVI, ta- ties contradictentibus et lectorem in dubio relin- quentibus annotationibus, hunc laborem in se suscep- pisse, et eo ordine digessisse, qui sibi ipsi optimus videbatur; sic enim, dum in altero volumine DE- MANCY, in altero DUBUSSON sequitur, suasque grauissimas obseruationes atque egregia consilia in inferiori tantum paginae parte adsperrgit, non tur- batur solum lector, sed multa etiam bis et ter le- gere coactus est. Multa habet Auctor et Editor de probabili potus adeo artificiose parandi ad plebem omnium fere populorum propagatione, multa de damnis, quae huic praesertim hominum classi et potus illi spirituosi, et magis adhuc illi calidi aquosi inferunt. Vterque, praesertim autem Editor, non artifacia modo in parandis illis potibus, palato po- tius arridentibus, quam sanitati inseruentibus, di- lucide tradit, sed eximie quoque rationes suorum consiliorum ex principiis chemicis deductas reddit: De vini spiritu ex aliis atque corporibus distillatione parando, officina, instrumentis, furnis et aliis, quae optime huic labori inseruiunt de liquoribus illis alio atque alio nomine insignitis, nunc distillatione, nunc infusione potius sapore, odore, colore amoena imbuendis.

XI.

Dissertationem inauguralem de Pulmonibus pro
Gradu Doctoris Medicinae et Chirurgiae pu-

bisce defendet auctor GEOR. IUS FRIDERICUS
HILDEBRANDT, Hannoueranus, die IX Aug.
MDCCCLXXXIII. Göttingae.

p. 2. Postquam A. prima § de variis, quibus varia gau-
dient animalia, respirationis organis, breuem
iniecit mentionem, ad ipsam pulmonum delineationem progeries-
titur, quorum quidem inuolucra in
homine reliquisque animalibus porosa esse eam ob-
caussam non credit, quia saepissime pulmones in-
flando aëre rite repleuerit, esse autem ipsos poros
nil nisi orificia vasorum, in viuis semper humore
obturata, sed in cadaueribus illo destituta, ita ut
nunc vel trachea ligata aër exitum inueniat et non
possint pulmones sensim non collabi. His obser-
vationibus nonnulla de huius humoris vfu, et oriundi-
s ex eiusdem vitio morbis adiungit. Progreditur
dein ad cellulas pulmōnum, de quarum mutua com-
municatione flatu immisso demonstranda, cum VERN-
HEYNO statuit, aërem e vesiculis in bronchiale-
ramum, cui adhaerent, recedere, et ex eo perso-
cium ramum redire in alias vesiculos, non ex una
in omnes, cum ligata aspera arteria unus pulmonis
lobus per suum bronchiale ramum inflari possit.
p. 10. Traditis tunc pulmonis foetus et adulti-differentiis,
p. 11. paragrapho tertia de vasis pulmonum aëreis notat,
illa proprio iure arteriarum nomen mereri, ipsas
vulgo dictas arterias et venas communi vasorum san-
guiferorum vocabulo comprehendit. Tracheam
quidem ipsam, singulis eiusdem ramis coniunctim
spectatis, recte conicam dici monet, et muscula-
res eius fibras melius carnearum titulo insignien-
das sibi videri, cum iis modo musculorum nomen
tribui queat, quae a similitudine sic appellari pos-
sunt, v. c. gemellis, extensoribus e. f. p. minime
p. 16. vero intercostalibus et aliis eiusmodi. Paragraphus
quarta

quarta vasorum sanguiferorum historiam continet, quorum solennem in arterias et venas diuisionem, cum scilicet ipsae hae voces ex errore ortae minus sint congruae, valde reprobans, aptiora vasorum aduehentium et reducentium nomina substituere cenatur. Quodsi enim, ait ipse, venae a vehendo sc. sanguinem sic dictae fuerint, et arteriis illud competit nomen, cum et illae sanguinem vehant. — Non abhorrent quidem, quae protulit Auctor, a rei natura, sed vereor, ne nimis severus verborum scrutator denominationes tot seculorum auctoritate stabilitas tollere frustra laboret. Quod autem ve-p. 19. nas pulmonales attinet, maiores illas esse arteriis contra alios contendit, inde vero colligi posse arbitratur, venas ex aëre pulmones replente aliquid resorpsisse, idque eo magis, cum transpiratio pulmonaris sanguinis massam imminuerit. Caeterum ab iis, qui eandem ac in reliquo corpore sanguinis copiam in pulmonibus esse statuunt, dissentientem Auctorem inuenimus. „Nam, pergit HILDEBRANDT, p. 20. et si diameter vasis aduehentis pulmonaris magniae- qualis fere sit aortae diametro, tamen ab initio il- lius ad ostium venarum pulmonarium usque non est eadem, ac ab aortae initio ad ostium venae cauae longitudo. Varia enim est viarum sanguinis per corpus, alia maior, e. g. vasorum pedis, alia minor, e. g. coronariorum. Non itaque duae sanguinis vnciae, alia in pulmones, alia in aortam missa, simul ad cor redeunt. Haec enim in quacunque ramifica- tione sui partem amittit; ita ut alia pars maturius, alia serius ad cor redeat, ac in pulmopes vncia missa. Maxima vero partis multo longior via est.“ Nec p. 22. denique de pulmonum vasis sanguiferis minoribus, de vasis lymphaticis glandulisque bronchialibus si- let, quas lymphaticis glandulis annumerat. Ho-p. 26. rum autem vasorum ope magnam eius materie par-

tem, quam ad vitae sanitatisque conseruationem et
aëre respirationis beneficio accepimus, resorberi
affirmat. Hinc ex obstructis his vasculis, indur-
tis his glandulis aërea quasi atrophia aliquae morbi.
P. 27. Expositis variis de respirationis vnu theoriis, senten-
tiae, quae respirando sanguinem phlogisto orbati
P. 34. docet, adstipulatur. Ultima tandem paragrapho
neruorum ad pulmonem tendentium, in primis
paris vagi vberiorem exarat descriptionem, non
nulla pathologica interserens.

XII.

Dissertatio inauguralis anatomico - physiologica
de Differentiis inter foetum et adultum, cu-
ius sectionem priorem pro gradu Medicinae
et Chirurgiae Doctoris rite obtinendo d.
XXVI Sept. aø. MDCCCLXXXIII. solenni-
ter defendet ANDREAS ROESSLEIN, Moscus-
Russus. Argentorati.

Primi fere post TREWIMUM sunt fratres ROESS-
LEINI, qui de Differentiis inter foetum et
adultum fusius verba fecere, et tam alienas, q'iam
suasmet ipsas super hac re factas obseruationes in
vnum opus collegerunt. Ita autem sunt bipartiti
huncce laborem, vt Andreas ROESSLINIUS pri-
mum de ossibus, deinde de sensuum externorum or-
ganis, de cerebro, de glandulis foetui propriis, tan-
demque de visceribus in cauo thoracis contentis
agere, harumque omnium partium differentias in-
ter foetum et adultum hominem obtinentes, enar-
rare in se recéperit. Missis quidem reliquis, quae
aliunde hausta profert, ea, quae propriis obserua-
tionibus edoctus vel addidit, vel melius dilucidauit,
vel contra scriptores monuit, sunt fere haec:

Peri-

Pericranium laminae externae durae matris comp. 8.
 tinuationem esse negat, quippe quod facilis negotio ab alio osse ad oppositum os solui possit. In ossep. 10.
 frontis loco foraminum superciliarium sinulos de-
 prehendi, sinus vero frontales et sphenoidales in
 foetu semper deficere, contra HALLERUM et CAS-
 SEBOHMIUM, contendit; antra Highmori iam in
 tenero foetu quamquam valde exigua conspexit.
 Os foetus cribrosum semper ex duobus ossibus, ma-
 xillam superiore quandoque ex aliquot ossibus,
 cito autem in unum confluentibus, maxillamque
 inferiorem in foetu quatuor mensium ex quatuor
 partibus constare deprehendit. Vbi de organo au- p. 11.
 ditus dicere pergit, processum styloideum in foetu
 annulo subiacere docet, non ei, vt KERKRENGIUS p. 16.
 delineauit, incumbere. Quod ad membranam mu-
 cosam HALLERI pertinet, deprehendisse se illam p. 18.
 refert veram substantiam sebaceam, hinc inflamma-
 bilem, e folliculis, vt ipsi videtur, ceruminosis eo
 depositam, stagnatione tenacem redditam, exte-
 riori tympani lamellae ab epidermide productas
 adeo arte agglutinatas, vt cum hac una modo
 membrana esse videatur, cum tamen epidermis re-
 vera non ad hanc membranam mucosam, sed po-
 tius ad ipsum tympanum pertineat. Ossicula au- p. 19.
 ditus circa septimum foetus mensem, excepto ossi-
 culo Sylviano, aliquoties iam perfecte ossea con-
 spexisse, ipsorum vero periosteum internum, quod
 obseruauit CASSEBOHMUS, nec iniectione, nec
 oculo armato se vidisse asserit. — Organum auditus p. 20.
 excipit fabrica oculi, qua in disquirenda ZINNII ob-
 seruata cum suis iungit. Atque hic in primis notat, p. 24.
 se in duobus foetibus sex circiter mensium, metho-
 do ZINNIANO vsus membranam pupillarem obser-
 vasse, in reliquis autem perfectis illam constanter
 absuisse: num autem vasorum iridis productio,

an membranula propria sit, nullo modo detegens se potuisse fatetur; quare obseruata WRISBERG super hac re enarrat. Lentem cum sua capsulari rubello colore tintam in embryone vidit, quam ex colore alii obseruarunt. Circa olfactus atque gustus organa nil peculiare obseruasse se ait. Sequenti paragrapho de tactu differens habet nonnihil de epidermide, cute, vnguis, textu celluloso, muscularis, inter quorum paucissimos tendines, aponeurosin muscularum trapeziorum semper deprehendisse affirmat. — E masculinorum non minus ac feminorum foetuum mamillis semper leni pressione liquidum quoddam seroso-lacteum exire vidit. Expositis cerebri differentiis ad glandulas foetus progressitur. Glandulam thyroideam nunquam duplicitem sibi occurrisse, multis autem in bestiis vero duas glandulas adesse perhibet. Vesiculas liquidum secretum continentes eadem in glandula nullas adesse statuit, quamvis aere per vultusculum inflato plures vesiculas eleuari viderit, quae exsiccatae celulas ostendebant; id autem in omnibus cellulosis contingere solere, massam praeterea vel subtilissimam in arterias iniectam nunquam ad has vesiculas penetrasse, semper per venulas redeuntem. Quare, cum nec has, nec ductum excretorium illa opera detegere potuerit, glandulam hanc ad foetus nutritionem facere iudicat, dum scilicet sanguis propter pulmonum muscularumque in foetu inertiam nondum satis elaboratus, ibi præparetur, attenuetur, et ad secretionem aptior factus, ad venas reduces amandetur. Thymum aliquoties in duos lobos ita distinctum se vidisse commemorat, vt reuera duo thymi adessent. In unoquoque foetu peculiarem huius glandulae appendicem glandulosam dextrorum e parte superiori tenui principio surgentem, ascendendo crassiore redditum, thyroideae glandulae

dulæ toti cellulosa et vasculis adhaerentem obser-
vavit. Iniectus in thyroideam glandulam mercuri-
rius penetravit in vasa huius appendicis usque ad
thymum; in ipsa vero crassiore eius parte incisa ve-
rum cauulum paucō subfuscō, qualis est glandula-
rum suprarenalium, liquore repletum visu se obtu-
lit. — Verum tamen cum aequa frustra et in haec
glandula excretorium ductum inuestigauerit, idem
de visu ipsius ac de gland. thyroidea statuere cogitur.
Nec alio munere glandulae suprarenales ex eius p. 37.
mente funguntur, in quibus tunc cauum sese re-
praesentare autumat, quando tenera illa quibus
acini cohaerent, filamenta scindendo disruptur,
quod quidem sanguis tunc temporis in conspectum
prodiens, antea in ipsis vasculis contentus suadere
videtur. Ad historiam pulmonum nihil fere addi p. 39.
dit, nisi quod liquorem illum spatium inter costas
et collapsos foetus pulmones replentem semper ex-
colorem se vidisse, aliter tintum praeter naturalem
esse afferat. Caeterum in definienda primae respi- p. 43.
rationis causa sententiae MARHERRI adscribere
videtur. Ultimo loco cordis differentias exponens p. 44.
obseruationibus euictus pro certo statuit, valuulam p. 45.
Eustachii in foetu imperfecto naturaliter semper in-
tegram esse, ut rite munere fungi queat, et si
quando perforata deprehendatur, contra naturam
id factum esse; in foetibus autem perfectis reticu-
latam deprehendi Foramen ouale in foetibus matu- p. 49.
ris natis semper clausum reperiisse testatur contra CAR-
CANUM. De cuius foraminis visu in dirigendo sangu- p. 53.
nis motu theoriam a WOLFFIO nuper prolatam,
cum importuno tempore ad manus sibi peruenierit,
alio tempore disquisitum se esse pollicetur. Val- p. 54.
vula ad finem ductus arteriosi sita nunquam ab ipso
visa est.

XIII.

Dissertatio inauguralis anatomico - physiologica,
de Differentiis inter foetum et adultum, cu-
ius sectionem posteriorem pro gradu Medi-
cinae et Chirurgiae Doctoris obtinendo d.
XXVII. Sept. ao. MDCCLXXXIII. solenni-
ter defendet FRIDERICUS ROESSLEIN Moscu-
Russus.

P. 56.

P. 59.

P. 60.

P. 63.

P. 64.

P. 65.

P. 66.

Reseruauit hic sibi viscerum infimi ventris, nec
non sanguinis in foetu circulationis, eiusdem
nutritionis atque incrementi historiam exponen-
dam. Et descriptis quidem ventriculi et intestino-
rum differentiis, de omento inter alia notat, se in
maniaco admodum ponderosum hoc viscus depre-
hendisse; illis autem, qui interdum in morbosis ca-
daueribus, quique semper in foetu omentum plane
deesse contendunt, fidem non habet, cum nun-
quam in foetu non deprehenderit, et sine dubio
nimia eius tenuitate illi dissectores fuerint decepti.
Transgreditur deinde ad mesenterium, lien, pan-
creas atque hepar, in cuius vmbilicali vena ne su-
spicionem quidem valuulae, quam nonnulli ad eius
in venam portarum ingressum conspexerunt, ortam
sibi esse A. ait. Vesiculam felleam in foetu semper
bile turgidam deprehendit. Vbi tunc de renibus
sermo instituitur, in quinque foetibus, inquit ille,
tredecim deprehendimus lobulos, totidem papillas,
in alio nouem lobulos et septem papillas, in alio
iterum decem lobulos et vndeциm papillas, ita ut
lobulos papillis numero exacte non respondere, in-
de appareat. Explicationi autem quam de lobatae
renum in foetu figurae ortu tradidit SCHUM-
LANSKY *) opponit, renes et in teneri-
mo embryone, quam primum illi conspicui-
fiant,

*) Vid. diss. de structura Renum.

fiant, lobatos iam deprehendi; cellulosam tunc temporis laxissimam impotentem esse vascula adunandi et in lobulos colligendi; dein non videt A., cur, cellulosa robورata, externa renum membrana simul et propria non idem robوراقquirere debeat. —

Cur autem tandem oblitterentur hi lobuli, causa ipsi videtur maior ad renes sanguinis affluxus, nec non abdominalis preli ad columnam osseam pressio.

Sequenti paragrapho vesicam vrinariam sub censum p. 67.

vocat, cuius vrachum intra vmbilicum seu potius funiculum sese terminare probabile censet, perque eundem vrinam gestationis tempore ex vesica euehi, quippe cuius collum semper arctissime clausum et prostata tumens inueniatur, obseruationibus in pluribus foetibus institutis edoctus affirmat. Se p. 74.

quitur nunc genitalium in vtroque sexu disquisitio.

In pluribus foetibus circa primos menses, testiculos piso paruo non maiores, simul et eorum epididymides ad frontem musculi psoae sitos, vasa deferentia infra testes animaduertit. In iuuene quatuor p. 75.

et viginti annorum dextrum testiculum intra annulum abdominalem, vbi tumorem cum dolore quodam coniunctum formabat, adhuc haesisse perhibet. Experimentum Girardi testem in foetu e scroto p. 77.

in abdomen reprimendi nec semper ipsi successit, nec fibras musculares, quas gubernaculo suo inesse putat Girardi, vnquam detegere potuit. Guberna-p. 79.
culum vero ipsum, dum testiculus intrat, non amplius, vt alii statuunt, redditur; hoc enim si fieri posset, inquit A. in foetu inflari posset, quod tam
men nunquam nobis, neque semper GIRARDIO suc-
cessit: idem quoque non elongatur, sed abbrevia-
tur, alias testem non posset detrahere: dum vero
abbreviatur, tumidus paulo fit margo eius, quem
Cl. Viri pro inuersione sumserunt. Hinc tunicam
vaginalem propriam testiculi non ab illo gubernaculo,

culo, ut voltant nonnulli, sed a peritoneo deducit, quod idem constituit et tunicam vaginalem propriam funiculi spermatici, abductaque simul cellulosâ stipata tunicam vaginalem communem. In tubis foetus vterinis nullam sensibilem cavitatem, nullos ipsius vaginae sinus, nullas lacunas inferiores obseruauit, oscula vero Bartholini, quae ad latera hymenis aperiuntur, semper a se visa esse commorat. Quod attinet ad venam umbilicalem, nullis illam ramulis editis, omnem suum sanguinem venae portarum infundere credit.

p. 83.

p. 92.

XIV.

Dissertatio inauguralis anatomica de Structura Renum, quam pro licentia summos in medicina honores legitime obtinendi in inclita Argentoratensis vniuersitate solenni eruditorum examini submittit ALEXANDER SCHUMLASKY Puttawo-Russus. — Argentorati MDCCCLXXXII.

p. 4. **D**iuisa est haec tractatio in duas partes, quarum prior structuram renis nudo oculo lustratam tradit. Sunt vero in ipsis, quas suas quodammodo potest Auctor vocare, obseruationibus fere haec membranam renis propriam tunicae adiposae subiectam, quam exsanguem nonnulli tradiderunt, aliquoties in humano rene sanguine fartam vident, quamvis vascula ipsa vel subtilissima materiem recipere recusarint; eandem et in duas per macerationem contra HALLERUM expertus est. In lobatis foetuum renibus numerum papillarum basibus pyramidem (considerant enim singulos illos renulos ceu conos sue pyramides plurium laterum,) copiosiorem in

p. 8.

iis plerumque lobis, qui inter reliquos magnitudine excellunt, reperisse se testatur. In omnibus, p. 9. quos examinavit, foetibus maturis lobatos renes conspexit, nec non in duobus adultorum subiectis praeter duas illas rimas obliquas anteriorem et posteriorem alias quoque animaduertit rimulas lineasque, totidem fulcorum antiquorum vestigia, dum nulla ceterum morbi praegressi nota in iis apparuerit, quod idem et de multorum brutorum renibus valet. Caeterum obseruat, saepius lobatos in adultis, quam continuos in foetibus, occurrere, ut, vtrum illud naturae lufui, an statui morboſo tribuendum sit, ambigat. Horum quidem lobulorum ortum p. 12. ita explicare tentat Cl. SCHUMLANSKY: cellulosam telam renalibus vasculis interpositam esse ab initio laxissimam, aucto sensim in haecce vascula sanguinis impetu nunc magis acquirere robur, vnde illa attrahuntur inque massulas colliguntur, quae cum eas externa membrana laxa segnius coercent, ab inuicem secedunt et in perfectiore foetu loborum nomine veniunt; foetu in lucem edito diaphragma et musculi abdominales nec non vicina viscera renes ad columnam vertebrarum osseam apprimunt, hi a vi sanguinis intus urgente acti, a cellulosa interna et externa membrana magis nunc corroborata adiuti suos lobulos sensim in vnum corpus colligunt. In iis brutis, quibus tuberculati renes perpetui sunt, vel a situ prono, vel a priua abdominalis cavitatis conformatioне et viscerum positione differentiam sine dubio pendere. Aliqua igitur ex allatis potentissimis deficiente aut mutata, accendentibus insuper innumeris aliis cauissis, lobatos renes persistere, absque tamen ut inde eorum functio turbetur. E quibus colligit, renes lobatos in adultis quoque minime praeternaturalibus accensendos esse. — Con-

tra hanc theoriam, quae FRIDERICUS RÖSSLER INSTITU-
monuit, videoas eiusdem dissertationem.

p. 14. Deinde historiam renis eiusque fata in medium
profert. Post ea, vbi substantiam duplificem sub-
censum vocat, animaduertit, fabricam renis anima-
lium, v. c. bouis, vituli, ouis, maxime suis, felis
canis et cuniculi interno suo habitu nec non du-
plici substantia cum humano vel maxime conuenire,
licet externa substantiarum conformatioe diffe-
rant. — Nonnisi duplex substantia nudo oculo in
rene distinguitur, vt autem triplicem statuerent
nonnulli, effecisse colorem rubrum, ad substantiam
internae basin ob vasorum maiorum amplitudinem
magis conspicuum, ad apicem autem papillae ob-
subtiliora vasa dilutiorem. — Ostiola papillarum,
in quae ductus vrinarii finiuntur, quo crassior pa-
pilla, eo copiosiora esse Auctor comperit, nec villo-
adhibito negotio numerandis illis parem se fuisse,
nec, vt FERREINIO successit, setas immittere, si-
cillimo vero negotio orificia haec, quin ipsos duc-
tus tubulo anatomico inflare potuisse. Septem, octo
et nouem in variis renibus papillas numeravit, cae-
terum inconstanter esse numerum. — Impressio-
nes illas in apicibus papillarum inuenit in renibus
suillis et perpetuas in bouillis, vbi proportione vi-
sceris maxima existunt; quandoque in una papilla
duae sunt, quarum altera basi magis vicina foramen
satis amplum refert, concava earum facies, duriuscu-
la ac quasi tactu est callosa atque subfuscata. — Mem-
branam cribriformem ostia in apicibus papillarum
investientem, continuationem membranae calicis
internae esse putat. Quam cum ex concavitate fo-
veolae detraxit, foraminula quoque inde quasi fue-
runt obliterata, vt non amplius flatum admitterent.
Firmare itaque eam tubolorum vriniorum orificia
eisque

isque constantem procurare hiatum, *Auctor* con-
suldit. Valuulas, quas in finibus ductuum papil-
larium statuit **ALBINUS**, nec adesse nec necessarias
esse. Regurgitationem enim, quam inde volue-
unt impediri, vrinae omnino nullam esse, sed
mala huic tributa ab vrinae in sanguine retentione
riri. Se enim in oscula illa et materiem et oris
spiritum nullo negotio adigere ipsosque ductulos
replere solere. Ex his intelligi, quid in ischuria
era et notha sit timendum.

Altera libelli pars, quae, quicquid in rene per
microscopicas obseruationes et subtiliores enchei-
ses innotuit, exponit, cum tam multa tamque
praeclara habeat, non possumus vberiorem eius non
electere recensionem.

Vasorum quidem renalium descriptionem his ex- p. 47
reditur: Rami arteriosi venosique postquam exte-
rioribus renis partibus prospexerunt, pergunt in-
teriorum flexuosi varieque se in columnis corticis
i. e. substantia corticali ab externo cortice inter
angulas papillas se demittente easdemque a se di-
(mente) ramificantes viam in impressionibus, quae
inter hasce columnas et bases papillarum adjungunt.
Tunc circularem pyramidis medullaris basin in am-
bitu vndiquaque circumscribunt, texta reticulata
fornantes *arcus arteriosi venosique maiores* dicti.
Spatiola minima ibi efformata parant totidem angu-
los meatus, quos ductuum Bellipianorum fasciculi
tenebunt. Ex interna horum *arcuum* concavitate alii
rami sursum adscendentes, dein et ipsae curvatae ar-
curataeque pyramidis basin vndique circumforant.
Vniunt inde *arcus vasculosi minores* (demiarcades BER-
LINII), qui corticem excavatum a pyramide me-
dullari conuexa fornicati, hinc a SCHUMLANSKVO
ornices vasculosi dicti, limitant. Hos ipsos efficere,
et in findenda solis digitis renis carne, vbi hic per-

venimus, semper retineamur, scalpelisque ad fissio
nem perficiendam opus habeamus, quo facto tunc
fornicum vasculosorum lumina dissecta apparet.
Vtriusque arcus vasorum anastomosis experimente
refutat, quo flatus in aliquam fornicis arteriolam
adactus non per ipsos arcus maiores prodiit, sed
eam corticis partem, quam adiit arteria, disten-

p. 51. dit. — Tunc lustrat vasa substantiae corticalis san-
guinea, quibus in dilucidandis aptissimas lentes ex-

Auctor reperit, quarum foci distantia quatuor li-
neis non minor est, aut sex lineas non excedit. In-

super saepius ad vascula rite persequenda opus esse

ut pulposa materies, quae ea abscondit, scalpel-

p. 52. apice sedulo remoueatur. Procedunt autem pe-
pendiculariter e conuexitate *arcuum* illorum arti-

riolae et venae in initio suo vicinis propiores, bi-
nae et binae, in itinere per corticem aliquantum

diuergentes more radiorum, hinc a SCHUMLAH-

SKY O arteriarum et venarum *radiatarum* nomi-

in signitiae (WINSLOW vocat ellychnia.) Apparen-

ipsae ubique ramosissimae, nunc coadunatae, nu-

a se inuicem magis secedentes, nunc simul in-

p. 53. gulos alternos curuatae, nunc rectae. Arteriarum
rami dant ramulos laterales capillares, breuissimos

magis minus copiosos, quibus tanquam *pedicellis*

appenduntur grana seminum papaueris similia (vid.

infra) in injecto renē materia turgida. En-

glandulas MALPIGHII earumque acinos! — Venae con-

tra immediate cum suae arteriae extremitatibus po-

p. 54. anastomosis communicant. — Quaedam vasa re-

diata tunc ad extimam renis superficiem expatiatur.

Arteriola tunc vel cum sua vena per plurimum

filamenta coit, vel in arcum flestitur, vel suam ve-

nam derelinquens alios minores circinnos varie in-

tortos efformat, qui serpentini ductus (de quibus

infra,) formam induunt, aut reuera in illum con-

tinuan-

inuantur. Pauciores arteriolae cum suis venis ad
 extima prorumpentes in adipem ramificant. Venu- p. 55.
 parum aliae *stellulas Verhenii* formant, quibus nihil
 arteriosi, ut quidam voluerunt, intermixtum esse,
 experimentis inuenit. Reliquae vena singularē p. 56.
 plane cum arteriis, intercedente inter ambos flocco
 fibroso, anastomosin alunt. Etenim si attendimus
 fissum renis marginem, fibrillas quasdam tenuissi-
 mas, *villum s. floccum tomentosum* *Auctōr* vocat, ex
 uno extremo venulae puncto efflorere videmus, qua-
 rum fibrillae aliae in ima membranae renis propriae
 facie arachnoideum reticulum, quod *VIEUSSEN* ius
 nitia vasorum lymphaticorum esse putat, consti-
 tuunt, alioe eaeque plurimae ad latera vndique dif-
 fusae sunt, ita ut venula singula radiata arbusculum
 quasi referat, cuius fastigium in superficie supra ar-
 terias emineat. Immittunt se tunc ipsae intror-
 sum, et verticem venulae occultantes visum fu-
 giunt. In variis tantum subiectis *Auctōr* haec fila-
 menta ad arculum usque arteriolae superficialem de-
 duxit, ex cuius diuersis punctis aut ex ipso extremo
 pullulare ipsi visa sunt. — Quem naturae appara-
 tum cum nemo ante *SCHUMIANSKYM* tam accu-
 rate indagauit, non mediocris diligentiae laus ipsi
 tribuenda videtur. — Deinde de vasis substantiae p. 60.
 medullaris sanguineis; quorum utriusque generis
 praesentiam experimentis demonstrat. Tendunt
 haec ex interna plexus forniciis vasculosi concavitate
 ductibus vrinariis rectis interposita deorsum, plus
 minus ramificantia, vel solitaria, in omnes sensus
 dispersa, sensim diametro decrescentia ad papillae
 apicem; alia immediate, vel in medio papillae, vel
 prope apicem, vel inter ductorum ostia, in ve-
 nulas ad forniciem reduces, minime in ductus vrinarios
 abeunt. An finibus suis patulis haec vasa ad mittent p. 62.
 dum resorbendumque halitum extra papillam hient,

subtiliter quaerit. Quod lymphatica vasa attinet vidit in rene humano quatuor eorum truncoⁿ vulosos emulgentium comites, in quos mercurio et chyli receptaculo ad renis usque sinum retrogradus est, ut et in alio rene plura lymphatica ab aliis per putrefactionem sponte euoluta distenta. Deinde in pyramidibus FERREINII delineandis versatim quae diuisio imaginaria quidem, apprime tam modum subministrat, quo situs vasorum urinario rum et reliquarum partium magis latentium exactius determinari queat. Concipe igitur, ait Auctor, fasciculum medullare, s. fasciculum ductuum, quod vocat SCHUMLANSKY, urinae excretiorum rectorum, qui papillae axin tenet, et ad peripheriam usque renis pertingit.

p. 65. Surgit is ab aliquo papillae puncto, et erit apex pyramidis FERREINII. Tendit inde latecens, uniformis, per vascula nonnulla rubra lateraliter a sodalibus separatus ad ipsum sonicem. Superato hoc producitur idem paululum gracilecens ad ipsam superficiem, aut ad dimidiam circiter ab illa lineam, medius a substantia quadam gelatinosa in cortice (a Verh. les loges corticales concameratio corticalis a SCHUMLANSKY appellata, quae quidem, ut infra patebit, nil nisi ductus serpentini excretori sunt), nuclei instar receptus. Cum suo itaque cortice externo, qui eius defectum supplet, ad superficiem renis pyramidis basin constituit sub forma spatioli albicantis plexu venoso circumseSSI. Ex harum pyramidum compagine tota renis moles constructa potest fingi. In capite de glandulis auctorum, RUYSCHE ITA adstipulatur, ut granula ista, in cortieis substantia conspicua, quae pedicillo arterioso laterali et initio ductuli excretori interita et ipse Cl. Auctor in rene humano vel non repleto bis terue vidit, non cauos folliculos, sed glomos vasculosos, extus vero tenerima cellositate,

p. 67.

p. 73.

lositate, quae impedit, quo minus non tam cito impressioni liquoris cedant et resoluantur, coërcitos atque reuinétos statuat idque experimentis variis confirmet. Praeterea adesse hanc cellulósam p. 75. opinatur, vt glomi hi vasculosi iustas quasdam suorum pororum angustias secernendo liquido appropriatestas seruent, in ipsis vero glomeribus eorumque forte pedicillis latere naturae vim, qua hie, non aliis vrinæ liquor fecernatur. Ex his ipsis autem p. 77: glomeribus vasculosis, vt, quae vberius auctor ultimo loco tractat, paucis complectamur, primitur ductus excretorii varie flexi, cylindrici, in cortice dispositi, quos quidem SCHUMLANSKY vocat *serpentinos*, quos, cum non repleti flexuris suis semi-diaphánis substantiam quandam parenchymatosam mentiantur, multi anatomici plane ignorarunt; ex his rursus per gradus quasi alii super alios immediate procedunt continuati *ductus urinarii recti*, quarum duo plerumque, vbi ex cortice ad papillæ basi peruenere, in unum confluunt, qui in ipsa papilla rursus alii se associat, foueolam vero papillarem simplex ingreditur.

Mirum sane est, quantam Cl. Auctor in hoc ipso labore, quem tam varia impedimenta toties elusere, assiduitatem et diligentiam adhibuerit; inde autem non parum incrementi scientiae anatomicae accessisse, qui quis aequus rerum aestimator facile testabitur. Caeterum, si Cl. Auctor in rebus suis expoundis paulo seuerius iustum ordinem fuisse sequetus, properanti lectori melius foret consultum.

Appensa habet hicce liber duas tabulas, quarum figuræ dicta optime illustrant.

XV.

CAROLI a LINNÉ — Amoenitates academicæ, seu dissertationes variae physicae, medicae, botanicae, antehac seorsim editae, nunc collectae et auctæ. Cum tabulis aeneis. Volumen octauum. Edidit IO. CHRIST. DANIEL SCHREBER — Erlangae, sumtu Io. Iac. Palm. 1785. in 8vo. 1 Alph.

CLII. *Medicus sui ipsius* 1768. Pertractantur res non naturales, quoisque sint si- nae, an non. Ad aërem putrefactum stagnantem mouendum laudantur campanarum sonitus, ignis picis in aëre desflagratio.

p. 27. CLIII. *Morbi nautarum Indiae.* 1768. resp. c. n. WAENMAN chirurg. primar. Suecic. soc. nau. Indiae. Chronic morbi in itinere nauali ob caloris et frigoris vicissitudines frequentissimi sunt icterus, hydrops ascites et tympanitis, quos morbos antecedunt alii obstipatio et excretionum aluinuarum color mutatus. — Februm exanthematicarum Indiae orientalis Chine finitima pessima est miliaris, quae Indiae endemia videtur, minus tamen frequens indigenis, ob aquae falsae lauacrum. — Remittentes febres et rebelles tertianae nautis frequentes sunt ob aquam in doliis et sentinam nauis sub itinere putrescentem. — Frequentissimus nautarum morbus cholera Indica SAUVAGESII est, cum primum Indias attigere. Oritur a diaeta mutata, testudinum et fructuum citreorum minimorum acidissimorum, qui nomine *Lemties* prostant in China, esu. — Vermes plurimos morbos comitantur a putrescenti aqua forte generati. Taeniam depulit Auctor lithanthracis puluere cum spiritu vini hausto. —

Leuior

Leuior peripneumonia in China plurimos infestavit, dum aér e calido in frigidorem transfibat. Domita est vesicatorio pectori adposito, squilla, et Kermes minerali. — Syphilis in China magis exteriora, quam interiora, occupat, intactis saepe genitalibus et faucibus. — Scorbutus sub reditu ex Indiis plurimos vexauit, superato bonaé spei-Capite, mitigatus vero testudinum esu ad insulam Ascensionis admodum copiosarum. Recruduit ad Europam propius, vltimo in itinere infestissimus.

CLVI Dulcamara. Nondum euecta ad sum- p. 63.
mum suum fastigium medicina est, in primis ob physiologiae subtilitatem nimiam, pathologiae et materiae medicae neglectum, in primis historicae simplicium cognitionis. Dulcamara officinalibus dispensatorii Suecici adscripta non est, nec ante ann. 1738. in Suecia adhibita, quo LINNEUS nosocomio nauali Holmiensi praefectus est, qui eius usum tam cerebrum fecit, ut hodie non sine labore et cura eius copia sit pharmacopolis. Stipites virosa qualitate foliis multo inferiores sunt, usus tamen lar- gior in initio vomitum, aut nauseam saltim concitat. Cachecticis et cacoehymicis stipites egregie subueniunt, ita ut (quod et saepe nos ex exemplis dicimus) in tota materia medica nihil sit, quod iis comparari aut praeferrri possit in eiiciendis per diuresin variis acrimonii arthriticis, scorbuticis, icte- niciis, hydropicis, rheumaticis, syphilliticis. Dolores ischiadicos, rheumaticos, osteocopos, quo- rum causa proxima est acre in tela cellulosa et periosteum haerens feliciter excussit, icterum sanavit, scorbutum debellavit, lochia et menstrua suppressa restituit, contusiones, fugillationes, scabiem miti- gavit, sanavit, luis venereae symptomata varia feliciter proligavit diu satis adhibita et sat fortis sti- tum dulcamarae decoctio.

p. 151. CLIX. *Respiratio diaetetica.* 1772. Agitur de vitali potissimum spiritu, qui per aërem inhalatur, et de pulmonibus in variis animalibus variis. — Orsenses Dalecarliae, qui ex arenaceo lapide cota secant, ante tricesimum annum phthisi pulmonali plerumque necantur, ob arenaceum puluerem, qui pulmones ingreditur. Tandem de variis, quibus aëris corruptitur, agitur.

p. 169. CLX. *Fraga vesta.* Fragaria omnes quatuor mundi partes incolit. Fragaria omnibus proficua sunt, singularibus quibusdam constitutionibus excepta. Vedit Ill. vir, vna alteraue comesta bacca quosdam in animi deliquium incidisse maculasque petechiales in eorum corporibus effloruisse. Calculum minuendi vim summam habent, omnibus aliis lithontripticis longe praferendam. Vim purificantem fraga summam habent, adeo ut, quicunque fraga, dum messis eorum durat, quotidie bis copiosius assumerit, sanguinem suum magis depurauerit, quam villo soterio fonte, aut aqua minerali. Podagrum feliciter debellant, si per longum tempus copiose ingeruntur. Moribundo fere ex podagrae dolore summo LINNEO patella fragis impleta oblata est, quae sola gulæ placuerunt. Ex horum usu, post transactos sine somno quatuordecim dies, per aliquot horas obdormiuit. Ex eodem morbo postes iterum solo fragorum usu aliquoties conualuit, mitiore demum facto et tandem penitus superato, ut per viginti annos ab eo immunis vixerit. Sed fragis quavis aestate crebro usus est, quae massam sanguinis mundificarunt, pondus corporis sublevarunt, faciem floridorem reddiderunt. — Curata fragis etiam phthisis pulmonalis, leucorrhœa est.

p. 182. CLXI. *Observationes in materiam medicam.* 1771. Anagallidi aruensi ad rabiem caninam parum tribuitur. (Cum summo tamen effectu planta haec ad infarctus

fæctus viscerum infimi ventris et ad hydrophobiam
vñsus est KAEMPFPIUS vir fide admodum dignus.)
Conio forte cicuta virosa, refracta dosi melior. —
Cortex fructus Bromeliae ananas summum fertur
emmenagogum. — Pyrolae vñflorae folia masti-
cata sive infusum impositum in lippitudine et oph-
thalmia eximium est remedium apud Norlandos et
Norwegos. — Gypsophila struthium radicem ha-
bet, quae hodie Hispanis saponis loco est. Prae-
stantissimum forte contra calculi generationem me-
dicamentum constituit, quae in viscido est, et sum-
me mundificans. — Aconiti napelli extractum caute-
adhibendum, ob totius plantae venenatissimam na-
turam. — Centaurea calcitrapa Iudei ad agnum
paschalem vñsi sunt, quae saporem falsum simulque
amarum habet. — Cimicifuga foetida tetterima
planta et primaria est, quae strumas repellit, quod
in nosocomio Noster vidit. Caeterum præstans ad
peruorum morbos et ad maiora longe, vbi melius
suerit explorata.

CLXII. *Planta cimicifuga.* In Siberia a MESSER-P.
SCHMIDIO inuenta. AMMAN eam sub thalictroï-
dis nominis orbi literario communicauit. Tandem
femina in horto academico Vpsaliensi sata, quas flo-
rem et fructum tulerunt, verum genus plantæ
LINNEUM docuerunt. Cimicifugæ nomen plan-
tae a MESSERSCHMIDIO tributum; narratum enim
ei est, incolas plantam in loco natali ad cimices fu-
gandos adhibere. — Herbam animalia domestica
omnia intactam reliquere. Odorem tetterimum
habet, naribus vix tolerabilem, caput vehementer
infestantem, vomitum fero excitantem. Efficacissi-
ma est ex tetris, nauseosis, virosis vegetabilibus,
operae pretium hinc foret illam externe tentare in
haemorrhoidibus coecis, panaritio, externis inflam-
mationibus loca periculosa infestantibus, glandulis
in-

infarctis, scrofulis, scirrho, cancro, interne in arthritide, hydrope variisque aliis. Sed prudenter et a prudenti medico. Foliorum vnciam dimidiam LINNEUS cum libra aquae feruentis infudit. Eposta dimidia infusi pars post aliquot horas vomitum concitauit.

P. 221. CLXIV. *Marum.* 1774. Efficacissima est ex spirantibus planta in Hispaniae Valentina prouincia indigena. In votis est, vt copiosior haec planta cultura in Suecia reddatur, nec lucri caussa spes fellerit, siquidem vncia foliorum thaler. 4. cupr. aquat secundum taxam Holmiensem. Folia et flores in primis seruanda et in vitreis vasis probe inclusa tenenda, ne volatile eorum perdatur. Vires, neruosum systema debilitatum, summa vi excitat, vitam quasi inflat, cordiale optimum, roborans praestantissimum, diaphoreticum, diureticum, emmenagogum. Ad debilitatem eo vix maius in tota materia medica, cinamomo excepto, medicamentum est. Adieicti casus sunt, quibus probatur, marum in apoplexia a viribus exhaustis, asthmate suffocatio, tussi, paralyssi, haemoptysi, menstruis suppressis, sudoribus nocturnis phthisicorum, plurimum leuaminis attulisse.

P. 238. CLXV. *Viola ipecacuanha.* Cum violis nostris, quarum radices Noster in dissertatione de purgantibus indigenis loco ipecacuanhae tentandas proposuerat, nemo experimenta fecit, praeter BERGUM, V. Cl. qui optimo eas adhibuit cum successu. Narrauit auctori Cl. Vir, se ex eadem planta, tam viua, quam marcescente, infusum obtinuisse aquosum, quod mucilaginosum est, odore propemodum aurantiorum, quodque post vnum vel alterum vomitum etiam aluum purgat. Laudatur ad dysenteriam, febres criticas, leueorrhoeam, menorrhagiam,

giam, conuulsuum tussim, vermes, rubeolarum primum stadium.

CLXVI. *Ledum palustre.* 1775. *Humulus ad p. 268.*
 cereuism ab acescentia conseruandam ante GUSTA-
 VI I. tempora Suecis vix innotuit, myrica gale eius
 loco vsis, quae vero cereuise vim ineibriandi mi-
 rum in modum acuit. Myricae succedaneum pau-
 peres elegerunt ledum, sed capit is dolores cereuisia
 cum eo praeparata horrendos excitauit. Vim in-
 eibriandi habet, in infuso, maiori dosi, vltra vncias
 I. aut II. sumtum cephalalgiam, animi deliquium,
 vomitum et sudorem excitans. Roborans forte
 praestans et anthelminthicum est. Tineas caeterum
 et blattas pellit, cimicibus odiosum, pediculis le-
 thiferum, apibus amicum, coria Russica odore pec-
 culari imbuens. Scabiem, tineam, tussim feri-
 nam infusio aut decoctio herbae sanat, strangulato-
 riā anginam in gargarisme aut emplastro proflig-
 at, cephalalgiam, lepram, externe adhibita, sanat.

XVI.

CAROLI LINNE' — amoenitates academi-
 cae, seu dissertationes variae physicae, me-
 dicae, botanicae, antehac seorsim editae, nunc
 collectae et auctae. Volumen nonum.. Edi-
 dit IO. CHRISTIAN DANIEL SCHREBERUS, Ser.
 Marggr. Brandenb. Onold. et Culmb. con-
 fil. aul. med. bot. hist. nat. et oec. P. P. O.
 in acad. Erlangensi. 1 Alph. in 8vo. mai.

In hoc volumine continentur :

CLXXII. *Haemorrhagiae vteri sub flatus grauidi-
 tatis, resp. ERICO KRIGI ELF.* Vpf. 1749. Expo-
 nun-

nuntur caussae variae haemorrhagiarum vterinarum in grauidis, at non omnes. Tandem de haemorrhagia vteri in parturientibus ex placenta vteri orificio adnata agitur methodusque huic ancipiti morbo medendi exponitur.

CLXXIII. *Methodus inuestigandi vires medicamentorum chemica. resp. LAUR. HIORTZBERG. 1754.* Agitur de odore, sapore medicamentorum. Sapor soli sali tribuitur. Odore et sapore venena maxime distinguuntur ab aliis corporibus naturalibus vim medicatam habentibus, attamen iisdem venenis perfectius cognoscendis experientia et chemia accedere debet. Tandem regulae, at non admodum copiosae, exhibentur examinandi medicamenta per analysin chemicam.

p. 35.

CLXXIV. *Conseßaria electrico-medica. resp. PETRO ZETZELL 1754.* Auctor occasionem per biennium habuit, auctoriibus Cl. Viris, ROSEN et STRÖMER, in variis morbis et diuersis subiectis quotidie per aliquot horas electricam in nosocomio Vpsaliensi experiundi medicinam. In duobus aegris amaurosi affectis frustra scintillas ex oculorum vicinia eduxit, frustra quoque commotionem electricam tentauit, adeo vt in hoc morbo vix ab electricitate aliquid speret. (Sed caussae morbi penitus oblitus est; dantur enim, vt notum est, amauroses caussae, ad quas electricitas nihil valet, dantur, in quibus nocet, dantur vero etiam, ad quas cum plurimo successu adhibetur.) — Articulorum aegritudines electricis scintillis saepe cesserunt, repulsa tamen saepe ad internas partes materia arthritica. In quibusdam electricus ignis vrinam et sudorem mouit, sed nec in his morbus leuatus est. Conclusio hinc est auctori, ad arthritidem electricum ignem non valere. — Cephalaem et hemiceraniam mitigauere ictus electrici, sed rediere,

quum

quum absolutam curam iam Auctor putaret. Constantiorem effectum habuit electricitas, medicina interna simul administrata. — Nonnullis contractura articulorum affectis utilis fuit, in primis his, quorum articulos catarrhalis materies vexabat. Eo respectum est, vt affectos musculos ictus tantum tangeret, ne electricitas muscularis contra agentibus vim intensiorem daret. — Pus et cerumen stagnantia soluit ictus electricus surdis auribus admotus. In catarrhali surditate, natiua, et ab aëris humido oriunda nullum effectum habuit. — Epilepsiam haereditariam nec exacerbauit, nec sustulit, furunculum discussit, ganglia resoluit, ad hystericas affectiones non valuit. — Alii ischiadico malo affecti doloris lenimen experti sunt, recrudescens tamen, confecta curatione electrica: aliis hoc commodum non euenit. — Odontalgia cariosa, catarrhali, arthritica, scorbutica affecti leuamen doloris ab electrico ictu sensere, sed mox euanidum. In curatione scintillae electricae, mediante stylo metallico continuo communicari debent riuulo cum dente afflito, vt tremulus motus aequalis sustineatur usque ad perfectam cessationem doloris. — In aegro paralysi manuum affecto morbus adhibita medicina cessit. In plurimis aliis frustra adhibita est. — Quartana lenita est ictu electrico, semel etiam expugnata. In aegro quotidiana febre affecto morbus ad tempus fugatus est, in altero in tertianam conuersus. — Sub vsu electricitatis continua-
to omnibus alui tarditas et ciborum cupiditas accessit, ex aucta fine dubio perspiratione. — Sputa aucta sunt admota electricitate glandulis saliuibus. — Serpentes commotione electrica percussi moriuntur cum summa corporis post lethiferum ictum rigiditate.

CLXXV. *Pulsus intermittens* resp. AND. WÄHLIN. 1756. Causae potissimum exponuntur, neruorum affectiones, spasmi, cordis cum pericardio concretio, materia ossea in substantia cordis effusa, cor praetor naturam expansum, aneurysmaticum, polypi cordis, inflammatio cordis, tumores, abscessus, lapides, vermes, pericardii affectiones: nec non varia arteriarum vicia, status paralyticus, spasmodica contractio, compressio externa, tunicarum durities a succo osseo in iis effuso, aneurysma arteriosum, concretiones in iis polyposae, in sanguine visciditas, phlogistica diathesis, nimia sanguinis copia, defectus. Quibus per tractatis, diagnosis caussarum exponitur, de pulso vero per consensum, ob abdominis interna vicia intermittente, non agitur.

p. 64.

CLXXVI. *Cortex Peruvianus.* resp. IO. CHRIST. PET. PETERSEN. 1758. Historia corticis et fatis expositis, morbi, ad quos praeprimis valet, exponuntur. Epilepsiam tertianae adiunctam Auctor cortice sanauit, nec non vteri haemorrhagiam, via pulueris AILHAVD inductam. Quibus per tractatis, exponuntur bonitatis notae, chemica analysis, aliaque cum cortice instituta experimenta. Aquosum extractum amaritiem linguae adstritoriam diutinam impressit. Linguae punctum, qui impositum fuerat, acidum diu remansit. Spirituoso extractum amarum saporem longe iucundiores habuit et magis aromaticum, vim constrictoriam intensiorem excitauit. Puluis extractum amaritie et adstritoria vi superauit. Sal essentialis methodo ROSEKNII paratus extracti spirituosi saporem habuit. Didicit Auctor experimentis, omnes corticis actiuas partes saliuia solui, fibras ab iis omnes irritari, secretionem saliuae augeri. Puluis corticis interne sumtus ventriculi grauitatem et pectoris angustiam

gustiati induxit mox euanidam, postea alui adstri-
tionem. In aegris febre tertiana epidemica labo-
rantibus pulsuum numerum diminuit, robur, ci-
porum appetitum auxit. Auxit etiam vrinae secre-
tionem, colorem in citrinum, pellucidum muta-
vit, excretionem cutaneam auxit, in ordinem na-
turalem rededit.

CLXXVII. *Ambrofiata*, resp. IAC. HIDEEN, p. 106.

1759. Medicamenta principium odoriferum ha-
bentia hoc nomine insignita enarrantur, ambra,
libethum, moschus, cui e collo suspenso vis insignis
ad variolas tribuitur.

CLXXVIII. *Haemoptysis*, resp. IO. MART. GRÄ-
BERG 1767. Succincte caussae morbi, at non
omnes, species et curatio exponuntur.

CLXXIX. *Venae resorbentes*, resp. CAR. PETR.
THUNBERG 1767. Earum actio, historia, origi-
nes breuiter, eoque modo, ut ad specialia non
transeat, pertractantur.

CLXXX. *Febrium intermittentium turatio varia*, p. 143.
resp. PETR. C. TILLAEO 1771. Exponuntur va-
riæ opiniones de febrium intermittentium origini-
bus, et curationis methodo his opinionibus accom-
modata. Enarrantur medicorum opinione, qui in
primis viis, in spasmodica systematis neruosi affe-
ctione, hepate praeter naturam affecto, febrium
intermittentium origines quaesiverunt. Ipse LIN-
NEUS, ut notum medicis est, aëris acido a cor-
pore attracto natales febrium intermittentium tri-
but. Medicamenta secundum euacuantium, alte-
nantium, caet. classes pertractantur. Gummi gut-
tae ad intermittentes Turçae tuto adhibent. Serum
lactis aluminatum diram alui obstipationem induxit,
sicilique cädavere intestina crassa mirum in modum
diffusa fese obtulerunt.

CLXXXI. *Haemorrhagiae ex plethora*, resp. *CHR. BOECLER.* 1772. *Haemoptysis* est ex plethora Stockholmiae paene anno 1755 epidemicam pater Auctoris vidit. Facile tamen curari passa est, nec aegri post eam in phthisis pulmonalem inciderunt. Tandem de curatione agitur.

p. 223. CLXXXII. *Suturae vulnerum*, resp. *CHR. BOECLER.* 1772. Ordines suturarum praetantur: I) Sutura incarnatiua. *Genus Sutura* sicca. *Genus sutura* cruenta. *Species* nodosa, clavata, inuoluta. Ordo II. Sutura restriictiua. *Genus enterographia*, ligatura vasorum. Hae suturae omnes exacte describuntur.

CLXXXIII. *Medicamenta purgantia*, resp. *ROTHERAM.* 1775. Afari radix ex Nostri mente vomitum excitat, si in subtilissimum puluerem redacta ingeritur; si grossior puluis est, aluum latum si decoctione propinatur, sanguinem purgat, eoque in casu vel diaphoretica, vel diuretica euadit. Divisio Auctori haec est, ut cholagogis veterum amara, phlegmagogis acria, melanagogis acida et hydragogis veterum styptica substituat. Quibus omnibus dulcia addita sunt. — Sennam coctione valde debilitari adseritur, eamque ob causam infusam praestare (alii nimis fortem drasticamque vim decoctioni inesse tradiderunt) scrophularia, quam Galli sennae foliis addunt, ad tormenta praecaudentia, id ob aromaticum principium efficit. Aloë stomachica insignis tribuitur. — Colocynthis ad viscerum obstrunctiones pertinaces, chronicos nervorum morbos (?) valde laudatur. Puluis ~~ALOË~~ ex Nostri mente e baccis immaturis tostis spinae ceruinae paratur, addita sacchari particula. Herba gratiolae recens egregie purgat, sicca primum; si diu seruatur, vim purgantem omnem amittit.

Ad leucorrhœam ipecacuanhae radix refracta
osi admodum valere dicitur. — Rhabarbaro in
urgantibus laudes maximaæ tribuuntur, ob robo-
antem vim, quam simul possidet. — Mechaocan-
ae radix securissimum purgans perhibetur. — Aga-
icus, qui tarde purgat, alui excrementa alba-
redit.

CLXXXIV. *Perspiratio insensibilis*, resp. NICO. p. 268.

AO AVELLAN. 1775. Caussæ mutatae vario mo-
to perspirationis pertractantur, praemissa de hu-
moris perspirabilis indole doctrina.

CLXXXV. *Canones medici*, resp. SUENNONSE
ND. HEDIN. Egregie plures canones in lectu
signissima dissertatione pertractantur, de naturae ad
morbos vi medicatrice, de nil valente omni medi-
cina, natura repugnante, de venenis, quæ heroica
medicamenta euadunt, si parua dosi sumuntur, de
medicamentorum vi a consuetudine debilitata, de
medicamentorum qualitate detegenda, expe-
dientia confirmanda, de medicamentis contrariis
omniscendis, caet.

CLXXXVI. *Scorbutus*, resp. ERNESTO D. SA. p. 291.

MON. 1775. Hippocrates eum sub splenis magni-
tute haematis nomine descripsit; nec PLINIO
ignotum. Symptomata tamen diuersa a veteribus
obliterata explicantur inde, quod in calidis regioni-
bus morbus tritior sit. Scorbutum in frigidis re-
gionibus inquinilum morbum esse negatur, licet
concedatur, scorbuticos in his regionibus frequen-
tiores esse. Regionum enim incolae, quae poli
propiores sunt, a scorbuto non magis afficiuntur,
quam incolae regionum temperatarum.

Symptomatis pertractatis, scorbutus morbus
deformis, decolor, lassitudine praecipue matutina,
tomacace et dentibus in alveolis suis vacillantibus
conspicuus definitur. In curatione brassica olera-

cea fermentata ex FORSTERI et COOKII exper-
imentis maxime laudatur.

XVII.

*Bibliothek der wichtigsten praktischen Aerzte des
zehnten Jahrhunderts. Größtentheils in kernig-
ten Auszügen mit den neuesten Erfahrungen
reichert. Erster Band. Leipzig in der Weyga-
schen Buchhandlung 1785. 8.*

i. e.

*Bibliotheca seculi decimi septimi medicos prae-
cticos potiores complexa, summatim exce-
pta et nouissimis inuentis locupletata. Vo-
lumen primum. Lipsiae in bibliopolio We-
gandi 1785. 8.*

Haud inutilem laborem suscepunt viri Clarissimi, cum medicos primarios, quos praetem secula tulerunt, iterum in memoriam reuocare vertendo ex more seculi in linguam vernaculari et sic in familiaritatem veterem nostros veluti ducendo. Latent enim, ni omnis fallor, in monumentis historiae morborum haud poenitiae. Complectitur hoc volumen primum binis brigis, quorum quisque suum habet titulum, prout CAROLI PISONIS *De morbis a serosa colluvie, 31 paginis constantem, et IO. MARIAE LANCISI Com-
mentat. de subitaneis mortibus earumque causis, 31 paginis inclusam.* De operibus ipsis, ut potestissimis, nihil est, quod moneamus, sed veriobus beret esse cum correctior, tum magis concisa, nouis inuentis locupletata, ut, si quando maiores errarint, his ducibus in viam meliorem lediles reducantur.

XVIII.

Methodus facillima et certissima homines et animalia cuncta a bestiis rabiosis admorsa conseruandi, ne quoque in rabiem duceniant.

1785. 4. 4 plagg.

Scripterat nuper Cl. Friburgensium professor, M. DERER, litteris publicis, se lixiuum matricale dilutissimum ceteris remediis anteferendum censere ad hydrophobiam tollendam, sed haec magis ex ratione, quam vnu. Laudat ergo illud, ex lapidis caustici XXX. granis et aquae libra una constans, ad vulnus crebro eluendum, et hac via ab hydrophobia tutum hominem praestat. Confirmat hanc medicationem certam et vnicam publico testimonio, et optat, vt et alii medici morbum dirum similiter aggrediantur.

XIX.

KONRAD ANTON ZWIERLEINS Hochfürstl. Fuldschen Hofrathes, der Weltweisheit und Arzneikunde Doctors, im Bade bey Brücknau Brunnenarzes, und mehrerer Aemter Physicus, Abhandlung über die Gesundbrunnen bey Brücknau im Fürstenthum Fulda. Fulda gedruckt mit Staheli'schen Schriften 1785. 8. 122 Seiten. (nebst einem Abriss des Kurorts bei Brücknau im Fuldischen.)

i. e.

KONRADI ANTONII ZWIERLEIN Princip. Fuldens, Consil. Aul. Philos. et Med. Doct. Medicus Balne. Brücknauensis, et Phys. Commen-

E 3

tatio

tatio de aquis mineralibus apud Brückenviam in Principatu Fuldensi. Fuldae typis Stahelianis 1785. 122 pagg.

Quo magis abundat Germania fontibus salubribus, eo acceptior medicis esse debet pleniorum cognitio, sine qua nec dijudicari virtutes nec commendari aegris possunt. Laudandum est et hanc aquarum Brückenviensium explorationem putamus, cum exinde, quatenus reddenda conseruanda sanitati prodesse possint, abunde queat.

p. I. In *introductione* continentur communia precepta, quibus salubritas et utilitas aquarium mineralium probatur. Post sequitur

p. II. *Sect. I. De situ et ratione fontis.* Detectus est a. 1747. et situs loco peramoeno, quem ambleuare placuit, de reliquo prouisum est, quisque bene edere, bibere, praesertim vinum quod a S. Ioanne nomen habet, ludere vel, possit.

p. 26. *Sect. II. De diversitate aquarium mineralium scaturientium.* Adsunt tres fontes, quorum partes constituentes et effectus multum a se inuicem dissentunt, nempe BRÜCKENAVIENSIS, WERNARZENSIS et SINNBERGENSIS.

p. 30. Prior offert aquam puram, boni saporis, leuem et spiritu minerali a marte ditissimam, cuius partes constituentes sunt spiritus mineralis summe volatilis, salia, terra et ochra martialis. Potest ergo attenuare ac refolare humores, acorem infringere, partes solidas stimulare ac roborare, soletque prae ceteris citare vrinam, hinc bibendo et balneando morbos gravissimos debellare.

p. 34. Alter fons, i. e. WERNARZENSIS, sifit aquam debiliorem martialem, sale ac terrena grauidam, spiritum parcirem minusque volatilem.

p. 39.

et suauem saporem habet, et ad acrimoniam, pituitam et spissitudinem humorum corrigendam utilissimus est; hinc proficuus haemorrhoidariis, phthisicis, tussientibus et affectibus catarrhalibus. Ter. p. 42.

tius fons, i. e. SINNBERGENSIS, gratum saporem linguae imprimit, et aliquam amaritatem relinquit, expers martis est, consors vero salis alcalini et terrae, hinc leniter efficax, ideoque irritabilibus, hysterics, hypochondriacis et phthisicis consentaneus, cum maxime ex veteris veneris reliquiis aegris, sudorem, vrinam et aluum mouet.

Sext. III. De vsu aquae, sive bibatur, sive subp. 42.
balnei forma superhabeatur. Insunt regulae practicae, de tempore, quo bibitur, de mistura aquae et lactis, si qui nimis sensiles sunt, sub prandio praefertur aqua Wernerensis, ad balneum utraque adhibetur, tepida praeserenda videtur, caet. Nam quae sequuntur, communia sunt.

Sext. IV. De vitiis eorum, qui aquis salubribus p. 5.
utuntur. Recitantur iterum communes regulae atque cautiones, sine quibus inutilis aquarum usus esse debet.

Sext. V. Curatior exploratio partium constituen- p. 76.
tium. Pertinet haec sectio potissimum ad medicos, at valet plurimum ad penitus cognoscendam diuidicandamque aquarum vim. Adfert ergo Cl. zwier- less experimenta chemica, quibus haec cognitio certior fit. Dederunt vero 27 librae ciuiles

1. Aquae Brückenauiensis salis medii amari	42 gr. p. 82.
salis alealini puri	36.
salis cum acido salis	
culinaris coniuncti	15.
Ochrae martialis	62.
Selenit.	28.

183 gr.

vel drachmas iiiij et gr. iiij.

E 4

2. Aquae

p. 83. 2. *Aquaes Wernerzenfis* 18. librae ciuiles intr

continuerunt

Salis amari medii	18 g.
Salis culinaris	10.
Terrae alcalinae	36.
Selenit.	8.
Ochrae martialis	12.

84 g.

vel drachm. j. 24 gr.

p. 85. 3. *Aquaes Sinnbergenfis* 15. librae ciuiles post leuem euaporationem prodiderunt

Salis alcalini puri	13 g.
Selenit. squamos.	11.
Selenit. vitrescib.	5.

29 g.

p. 92. *Sect. VI. Curationes morborum ope harum aquarum.* Sunt vero morbi, quos Cl. WEIKARD aquarum salubrium beneficio persanauit, scabies pertinax, bulimos, aut si mauis, fames lupina, debilitas, vlcera, exanthemata longa, arthritis vaga, lumbago, et malum ischiadicum, paralysis, malum hystericum, vrinae mittendae difficultas, obstructio mensium vel inordinatus fluor, pollutio nocturna infarctus yscerum et lienteria, conuulsiones, sterilitas, dolores ab contusione, et membrorum, febris intermittens pertinax et contractura: His vero

p. 103. addidit Cl. ZWIERLEIN haemorrhagiam uteri sub grauiditate, fluorem album, maniam, cum maxime post puerperium, vertiginem et lipothymiam a debilitate, vomicas pulmonum, menstrua nimia vel cum dolore fluentia, exanthema pruriens, epilepsiam, elephantiasin, rigiditatem membrorum, debilitatem a venere, gonorrhoeam suppressam, dolores venereo, scorbutum, herpetem et vermes.

Hae

Hæc quidem si vberius confirmantur vſu et experientia, adeant, quibus diuina medicina opus est.

XX.

Geschichte, Bestandtheile und Wirkungen des Hambacher und Schwollener Sauerbrunnens im Hinter-Sponheimischen Oberamt Birkenfeld auf Hochfürstlich - Marggräflich - Badischen gnädigsten Befehl verfaßt von D. FRIEDRICH WILHELM MALER, des Oberamts Birkenfeld und mehrerer Aemter Physicus. Carlsruhe 1784. druckts und verkugts Michael Macklot, Marggräf. Bad. Hofbuchhändler und Hofbuchdrucker. In 8. 102 Seiten.

i. e.

Historia, partes conſtituentes et effectus aquæ acidulae Hambacensis et Schwollensis in praefectura ſuprema Birkenfeld ſcaturientis. Iuſſu Marggrauii Badensis conſcripta ab D. FRIDERICO GUILIELMO MALER, Phyſico Birkenfeldeſi. Carlsruhae 1784. impressum littoris et ſumtibus Michael. Macklot. 102 pagg.

In tanta fontium salubrium multitudine quamuis descriptionem putamus accessionem nouam, quia ſic melius patriæ noſtræ opportunitas morborum longorum curandorum patet. Neque minor laus et virtus eſt huius aquæ, quam ſibi curatiuſ deſcribendam ſumſit Cl. MALER, videturque hicce libellus potiſſimum scriptus eſſe fontis amicis, ſed nee aliis displicebit. Sequamur ergo, quo nos au-
tor dueit.

p. 1. *Sectio I. Historia.* Vetus est fons Hambacensis, et clarus quam maxime sub finem seculi decimi sexti, sed iterum in desuetudinem abiit, cum bellum vrgeret tricennale, donec sub medio, quo viuimus, seculo purgari coepit, et inde ab a. 1776. iussu principis Badensis magis adaptari.

p. 12. *Sect. II. Numerus, situs et conditio aquae acidulae.* Scaturiunt quatuor fontes ad vicum Hambach, et duo ad vicum Schwollen, loco quidem

p. 15. peramoeno. Priores sunt *vetus fons*, qui singulis horis dat 50. mensuras communes l. 400. lb. me-

p. 17. dicinales aquae aëre fixo saturae; *fons Alberti*, sed ille debilior; *duo fontes*, quorum aqua mali sapori

p. 18. ris est et hepar sulphuris vel oua putrida redolens supernatante cremore. Multis abhinc annis infer-

p. 20. viunt abluedo corpori. Postiores, i. e. Schwolenses bini, etiam si Hambacensi non inferiores, ta- men aetatem et loci mutationem non ferunt.

p. 22. *Sect. III. Partes constituentes omnium fontium.* Docet vir Cl. ex situ loci, qui marte abundat, aquam ideo esse martialem, et confirmat experimentis chemicis 23. variorum menstruorum ministerio.

p. 46. Hac via factum est, vt exhiberent 18. librae me- dicinales

	Sal. alcal. gr.	Terra calc.	Terra argill.	Mars	Summa
1. Fontis Schwollen- fis inferioris	23	74	11 $\frac{1}{3}$	1 $\frac{2}{3}$	110
2. — superioris	21	52	9 $\frac{1}{3}$	1 $\frac{2}{3}$	84
3. Font. Hambacens. potabil.	8 $\frac{1}{2}$	50	20	2 $\frac{2}{3}$	81
4. Fontes bini pro- baln.	5	31	4 $\frac{1}{3}$	1 $\frac{2}{3}$	42
5. Fons Alberti	1 $\frac{1}{2}$	15	8	1 $\frac{2}{3}$	26

p. 50. Sunt ergo partes constituentes sal alcali fixum, terra calcarea et argillacea, cum particulis martialis- bus. Spiritu volatili sulphuris vel vitrioli et aëre fixo

fixo multo copulatae, sed in hoc illoue fonte copiosiores. Posthaec inquirit vterius Cl. MALER in hanc partes, easque vere adesse notis certis comp. p. 52. probat, id vnum addendo, aquam puram et leuemp. 59. esse, ideoque illas partes inesse penitus inter se coniunctas, et praeferendo Hambacensem fontem p. 67. Schwellensibus, quia ille plus aëris fixi et martis continet, nec hanc naturam facile amittit.

Sect. IV. Effectus aquae salutares. Laudat Vir p. 69. Cl. interne ad infarctus viscerum pituitosos et morbos a debilitate, speciatimque nominat vertiginem, cephalalgiam, paralyses, catarrhos, rheumatismos et id genus alia mala, externe ad aperiendum, mol. p. 76. liendum et abstergendum, ochram mollem ad ri. p. 77. greditatem articulorum, rheumatismos et cutis exanthemata, vel superhabendo, vel sub balnei stillatitii forma imponendo. Id quod vberim exemplis sta. p. 79. bilire annititur, cum hanc aquam salubrem inuenit ad obstructionem menstruorum, glandularum et viscerum, chlorosin, stomachum debilem, pollutionem et febrem hecticam ab masturbatione, malum hypochondriacum, bulimon, phthisin ab lactatione, debilitatem neruosam, hemiplegiam et herpiam incarceratam.

Sect. V. Usus internus et externus aquae. Suntp. 86. regulae communes, sub vsu aquarum mineralium obseruandae.

Sect. VI. Comparatio aquarum cum ceteris eiusdem generis. Per experimenta certum ratumque fuit, aquam fontis Hambacensis proprius accedere ad Schwalbacensem martialem, superiorem vera Schwalbacensi vinosa fuisse, inferiorem Pyrmontana, neque has dotes minui, si quando reponantur, pro futuro vsu, modo id fiat in asseribus vel trabibus.

Sammlung praktischer Bemerkungen und einzelnen zerstreuter Abhandlungen für Freunde der Salzwerkskunde, gemeinschaftlich abgefaßt von IOH. WILH. und KARL CHR. LANGSDORF,

i. e.

Collectio observationum practicarum et scriptorum seorsim dispersorum amicorum artis salem excoquendi in gratiam communis opera facta a IO. GULIELM. et CAR. CHRISTIAN. LANGSDORF. Altenburgi in bibliopol. Richteriano. 8. Fasc. primus 1785. p. 310. cum tabul. aen. quatuor,

Quamvis plurima, hoc certe fasciculo contents, ad artis in rubro nominatae exercitium ipsum, aut ad calculos ea in re saepius instituendos, aut ad oeconomiam aliaque salis coctorum negotia pertineant, adeoque in commentariis de rebus in scientia naturali et medicina gestis extranea videri possit eius mentio, nulli tamen dubitamus, huic operi inserere, quum hinc inde occurrant, quae ad naturalem salis natuarumque eius solutionum historiam illustrandam egregie faciant.

Continet hic fasciculus tredecim commentationes, tum re, quam tractant, tum spatio, quod occupant, tum valore interno diuersas.

p. 9. Primae commentationis loco existant litterae, ad Cl. ABICH datae, in quibus consilium eius de emendando lebete, in quo sal excoquitur, expetitur.

p. 10. Alterius commentationis vices supplet eius responsum. Tertia commentatio continet Cl. ABICH iudicium et consilia de emendanda Norwegicae p.
nn.

ninsulae Walloë salina; sal ibi ex aqua maris coquitur, cui adhuc salis gemmae ex Anglia petiti quam plurimum iniiciunt; adeo in vicinia multum cespitis bituminosi, quo tum temporis nondum in usum exhibito, forum extrui suadet Auctor.

Quarta commentatio ex alia collectione desum-p. 36.
ta in caussas inquirit, quae sal culinare minus efficax reddunt, vna cum methodo, sal culinare facile emendaridi, et prima iam actione bonum sal obtinendi.

Quinta commentatio est epistola, anno 1770. p. 131.
B. HALLERO ad praesidem quendam camerae redditum data; de variis emendationibus et impensis salinae cuiusdam.

Sexta commentatio I. GUIL. LANGSDORF con-p. 139.
siderationes generales ab experientia desumptas de vasis et receptaculis materiarum fluidarum commemorat.

Septima commentatio C. CHR. LANGSDORF p. 163:
de fructuissima salitudine (*Löthigkeit*) saliturae,
ex qua nunc proxime sal excoquitur (*Siedsole*), et
de fructuissimo graduationum (*Gradirung*) numero
differit, calculo nodum soluturus, ingenue
tamen fatetur, formulis arithmeticis nequaquam
rem ex asse effici; salitaram ceterum 16.—18 lo-
thorum (16—18 löthig) pro fructuissima
agnoscit.

Octaua commentatio CAR. CHR. LANGSDORF p. 183:
narrationem exhibit de constructione salinae Ge-
rabronnensis, quam Ill. iam CANCRINUS incepérat,
praesente Dom. WESTPHAL, qui dirigente Auctore
adhucum curam eius gerit.

Nono libello CAR. AUG. SCHEIDE nouas machi-p. 211.
nas ex longuriis contignatas (*Kunst- und Feldgestänge*)
describit.

p. 221. Decima commentatione LUDOV. COUVALY morabilem machinam, qua aqua in altum eleuatur (*Wasserkunst*), delineat.

p. 229. Undecimo commentario idem rationem reddit impensarum noui domicilio destinati aedificii (*Wohnhauses*) 50 pedes longi, et 35 pedes lati.

p. 243. Duodecimae commentationis vices supplet WOLFG. THOM. RAVII tentamen de salis culinaris apud homines, animalia et plantas, in chymia mechanica fabricis, oeconomia rurali et priuata vsu, anno 1759 orienti tunc, nunc occidenti Academiae Electorali Bauaricae oblata, quae, quanquam multa adhuc addi possint, et, quae auctori sunt propria, quae rantur incassum, multa tamen satis bene de medico, hippiatrico, et in genere oeconomico salis vsu collegit: Quaedam etiam improvidus auctor, alios sequens, incongrue recoquit, e. g. nitrum non esse, nisi sal culinare sulphure et aëre fixo impraegnatum, sale culinari ideo opus esse, ad ferrum in chalybem conuertendum, quod ferro partes sulphureae et salinae accedant, necesse sit.

p. 299. Coronidis demum loco CAR. CHR. LANGSDORF adspersit aliquas adnotationes in librum 1784 editum et inscriptum *Beyträge zur Salzkunde aus der Schweiz* (Additamenta ad cognitionem salis ex Heluetia), cuius Auctor B. LAMBERTI calculos impugnat.

XXII.

Fundamenta theriae catholicae. Subiungitur Catalogus corporum medicamentorum visitatorum. Edidit GODOFREDUS GUILIELMUS PLOUCQUET Professor Tbingensis. Tbingae apud Iac. Fridr. Heerbrand 1785. & 164 pagg.

Ets

Et si satis vera eorum esse videtur sententia, qui omnem medicinam sine therapiæ generalis luce coecam vel luscam putant, neque flocci haberi debet pium votum, ut meliora compendia tyronibus scribantur, vehementer tamen dubitamus, editione hac, quam curauit Cl. PLOUCQUET, consultum disciplinae therapeuticae fore. Nam anno in fronte demto, lector credit, se aliquem medicum e veteri schola legere; Deest solida materiae, quam sibi sumfit, tractatio, deest orationis puritas et castitas, deest fere, quicquid nupera opera addidit, relictâ sunt multa, quae ab libello bono abesse debent, in genere, non intus est, quod promissor in sponte sperare iubet. Agtum hunc fertilem male arauit, lolium sterilesque auenas laete crescere permisit.

Liber constat binis partibus, *therapia* et *catalogo medicamentorum*. Post rationem scripti, quae vulgo praefatio dicitur, venit *Sect. I. De therapeu- p. 1. piae catholicæ notione, requisitis et terminis*, i. e. Prolegomena aliorum scriptorum, in qua communia quaedam praecepta memorantur, sed leuiter et imperfecte, subiunctis Graecis locis ex Hippocrate, Galeno, immo vero ipso Cleobulo(!), quos negno hic quaerit, pauci quidem intelligunt. *Sect. II. Regula p. 15. lae therapeuticae generalissimæ*, i. e. cautiones partim verae, partim fallae, vel non satis definitae, et precedentie sectioni sine dubio adnectendae. Sic e. gr. multos errores parere potest decretum, quod hic sine vlla additione legitur: *Contraria opponere contrariis*. Subobscurum et aenigmaticum est placitum § 49. *Medicus rabidum canem quiescentem nullib[us] p. 17. latessat, sed otio suo frui finat, aut validis sufficienter debellet*. Perspicue scribere, haec esse debet prima dogmatici dos. *Sect. III. Methodi therapeuticae generales*, i. e. sub nominibus certis, qualia sunt *roborationis*,

ratio, placatio, reunio etc. explicantur praecipua therapeutica, sed ita, ut saepius Noster brevioris, ac per rem ipsam licet, et capita singula vix aliquot lineis comprehendantur. Quam male; vel nobis non monentibus, satis superque liquet. Sic iubet Noster pro roborando corpore requiri novum fluidi neruei affusionem, eamque fieri alimentis mucilaginosis. Vellemus quidem, docuissest prius, an tale existet fluidum, post monstrasset modum, quomodo ex his oriri possit, tandem explicasset, quomodo roborare debeat fluidum tale neruem.

p. 22. *Sic ad imminuendam massam humorum commendantur ulcera artificialia, fonticuli, setacea, sed prudentem applicandi rationem frustra quaesimus. Sic inter antiseptica plurima desunt remedia, quae recentioribus debemus. Ieiunum est cap. 16. quod *antidota venenorum* tractat. Nisi enim medicus iunior iam cautior factus est aliena lectione vel institutione, yix sibi ab errore ac dilecto cauebit. Manca etiam est cap. 27. *Methodus antifebrilis*, quam Noster ita scripsit: *Generalis febrium therapia componitur ex placatione orgasmi et symptomatum agentium, ex methodo speciali aduersus materiem morbi, ubique resideat, et in quacunque acrimonia vel depravatione consistat, et ex promotione coctionis et evacuatione eiusdem. Aut omnes fallimur, aut tyro medicus hoc sub duce male curabit febres. Sed nolumus oleum et operam perdere in corrigendis leuis opellae vitiis.**

p. 31. *Pauca de catalago corporum medicamentorum visitatorum subiungere nobis licet. Laudamus quidem coniunctionem therapiae et materiae medicae, sed reprobamus omnino, si professor medicis iunioribus obsoleta, inutilia, inertia, et cetera scribit.*

p. 45.

p. 48.

p. 83.

p. 113.

Ipse Noster dicit, se *vistitiora et forte effica*-p. 115.
iota tantum afferre voluisse, et tamen, vbi ad li-
bellum ventum est, contraria in quavis pagina le-
*guntur. Cui bono est acidum sebi, sal volatile*p. 118.
ex offibus, vngulis et cornuibus, selenita tarta-p. 120.
*reus, cordia sebastina, sepia offic. et cornu cerui*p. 122.
vustum, anacardium, lignum nephriticum, Paris qua-p. 126.
*drifolia; et raphanus sativus, vinca peruviana, bilis*p. 133.
vrina, Lign. Agallochum, Cort. Pichurim, Primu-p. 140.
la veris, Rakafira balsamum, Sorbus aucuparia, ge-p. 145.
latinae animales et viscum album? Horum enim vir-p. 161.
tus vel dubia, vel obsoleta. Sic scripsit Noster p. 119.
est Spiritus salis ammoniaci vulgaris, Alcali fluor. Num
diuersi liquores isti sunt? Poterat meliora vel ex
ioco WEICKARDTO cognoscere. Haec dum ex
opella excerptimus, dolemus etiam, quod Noster
tam male stetit in re sua. Quisquis enim inter praef-
sandum antecessores taxat et obolo dignos censet,
is profecto monitore ac hortatore opus habet, ut
in posterum sibi melius caueat, nec alios laceissen-
do vel spernendo idem fatum experiatur.

XXIII.

RUDOLPHI AUGUSTINI VOGEL, Phil. et Med.
 Doct. Archiatri Regii et in vniuersitate Göttingensi Profess. Medic. Ordin. (pie defuncti)
 Academicae Praelectiones de cognoscendis
 et curandis praecipuis corporis humani affe-
 ctibus. Editio II. correctior. Göttingae
 apud viduam Abr. Vandenhoeck 1785. 8.
 666 pagg.

Notus est satis hicce libellus, iam a. 1772. in
 vulgus editus, in quo multa desunt morbo-
 Tum. XXIX. Pars I. F rum

rum genera, tyroni addiscenda, multa insunt vicia medici, quae professorem dedecent, multae ad sunt lacunae, vix ac ne vix quidem amplius ferendae. Sed haec omnia iterum redduntur lectoribus praeter vitia quaedam operarum; additur nihil nisi TISSOTI praefatio, quam spuriae editioni praefixata, et tabula nosologiae SAUVAGESII 1731. LINNEI 1763. VOGELII 1764. CULLENI 1769. SAGAR 1776. VITET 1778. Poterit ergo nouatione carere, quicunque veterem possidet.

XXIV.

DR. GUALTH. VAN DOEVEREN Medicin. in Academ. Bataua, quae Leidae est, Professor Primae lineae de cognoscendis mulierum morbis in usus academicos. Recudi cunctis D. IOANN. CHRISTIAN. TRAUGOTT SCHLEGEL, Medicus apud Longosalissen-ses. Lipsiae apud Carol. Frid. Schneider 1786. 8. 52 pagg.

Est noua editio exempli Lugdunensis a. 1775. quam gratam iis fore putamus, qui primam nancisci non potuerunt. Bonitatem libri laudare superflua opera est.

XXV.

GERARD's Freiherrn VAN SWIETEN *Epidemieen und Krankengeschichten. Nach der Lateinischen Ausgabe des Herrn Professor MAXIMILIAN STOLLE mit Vorrede, einigen Erläuterungen und Verzeichniß der Krankheiten herausgegeben von AUGUST GOTTLÖB WEBER, der Arzneiwissenschaft*

und Wundarzneykunst Doctor in Halle. Erster Band. Leipzig in der Weygandschen Buchhandlung 1785. 8. 538 Seiten. Zweiter und letzter Band 1785. 446 Seiten.

i. e.

GER. L. B. van SWIETEN Constitutiones epidemicae et morbi, versae ex editione Latina Professoris MAXIMILIANI STOLL et locupletatae praefatione, notulis nonnullis et indice morborum, ab editore AUGUSTO GOTTLÖB WEBER Med. et Chirurg. Doct. Halensi. Lipsiae apud Weygandum 1785. T. I. 538 pagg. T. II. 446 pagg.

Editae sunt Latine constitutiones epidemicae a. 1782. et bonis medicis fatis notae, quibus SWIETENII nomen carius calumniis chirurgorum Viennensium est. Versio, et si non fida omnino, us placebit, qui Latinam linguam non fatis callent.

XXVI.

CHRISTIANI LANGII Prof. Med. quondam Lips. Facies Hippocratica leui penicillo adumbrata. Recudi curauit D. CHRIST. GOTHRIDUS GRUNER Botan. et Theoret. in Vniuersit. Litt. Ienensi Professor. Ienae apud Maykium 1784. 8. 48 pagg.

Digna erat haec scriptio mole parua, at vero argumento grauis, quae ex squalore pristini seculi protracta, nouo habitu iterum procederet. Edita est primum a. 1651. Lipsiae, neque par adhuc vel superior inuenta in hac materie. Nemo

enim, praeter LANGIUM, in facie Hippocratica
sepi
plicanda vnicē ac digne versatus est. Gratissim
ergo semiotices studiosis haec noua editio erit, quan
pro
Cl. GRUNER curavit, eoque exiguo pretio para
alut
lis, quia prolusionum bigam in vnum volumen re
reel
diget, amicorum et commilitonum studio inseri
exti
turus. Quisquis enim hunc commentarium ri
oste
perlegerit, poterit HIPPOCRATIS decreta et b
ciat
intelligere, et rite applicare aegris.

XXVII.

Beobachtung bey einer Frau, die eine Frucht in ihrer Muttertrumpe drey Jahre und einige Monate getragen, welche durch den Hintern entbunden worden. Mit erläuternden Geschichten und Anmerkungen von JOSEPH GERSON der Arzngelahrheit Doctor und Geburtshelfer zu Hamburg. Hamburg bey Carl Ernst Bohn 1784. 8 72 Seiten.

i. e.

Obseruatio embryonis, qui in tuba Fallopiana per tres annos et menses aliquot latuit, tandemque anno exiit, vna cum historiis explicantibus et annotationibus, auctore JOSEPHO GERSON Med. Doct. et Medico obstetricio Hamburgensi. Hamburgi apud Carol. E. Bohn 1784. 8. 72 pagg.

p. I. **P**raeter easum, nihil intus est memorabile. Nam
p. 31. **P**qua de generationis partibus, de febris tib
bariis, de partu naturali, serotino et praeternatu
rali scribuntur, nec noua sunt, et melius olim dicta
septi
Quin ipse casus similis est veteribus. Os fibulae seu

septimestri vel octimestri respondens, per annum prodierat, aderat perpetuus tenesmus et diarrhoea, aliuns admodum foetida, os bregmatis in intestino recto haerens, nidus ossiculorum 110. quae sensim extracta fuerunt, tandem feminæ mors. Sectio p. 53.
 ostendit perineum gangraenosum, omentum emaciatum, intestinum rectum praeter naturam concretum et perforatum, vteri partem posteriorem accretam intestino recto, sinistram tubam apertam, dextram vero contractam et sacco similem, utpote fedem fetus reliquam. His subiecit Noster animad- p. 58.
 persones, sed hæ fere proletariae ac steriles sunt.

XXVIII.

Opuscules de chirurgie sur l'utilité et l'abus de la compression et les propriétés de l'eau froide et chaude dans la cure des maladies chirurgicales. Par M. LOMBARD, Chirurgien-major et chef de l'hôpital royal et militaire de Strasbourg, Maître en Chirurgie de la ville de Dôle, ancien Chirurgien-major employé en cette qualité à l'armée des côtes, Membre de plusieurs Académies, etc. etc. A Strasbourg, 1786. Chez I. G. Treuttel, Libraire. Et à Paris chez Didot jeune et Barrois jeune. 8. pagg. 395. Dedic. et Praef. pagg. 32.

i. e.

Opuscula chirurgica super usu et abusu compressionis et proprietatibus aquae frigidae et calidae in curatione morborum chirurgorum, auctore Cl. LOMBARD.

Moderne Cl. Auctor se tantum in usum tironum,
 qui in nosocomiis militaribus arti facienda

aduersant, scripsisse asseuerat: egregiis autem morbis inspersisque obseruationibus ipsum etiam exercitiorum laudes gratesque reportaturum esse nullum dubitamus.

p. 9.

In prioris tractatus, praemissa introductione generali, sectione prima de utilitate compressionis exponit, eamque in fistulis ac sinibus (quorum nullum nisi a diuersitate figurae discrimen cum Cel. LOUIS agnoscit), in laesis arteriis in quo morbis ossium declarat, modumque, quo in eadem adhibenda opus sit, sollicite explicat, nostroque

THEDENI O meritas laudes tribuit. Interspicere sunt monita varia, v. c. quantum a remediiis internis exspectari possit in callositate fistularum, de iniectionibus in easdem cet.

p. 53.

Sectio secunda inconvenientiam et abusum compressionis sistit: primo de damnis ex vestimentorum generibus, habita in primis militum ratione; casus tumoris lethalis in femore a cultro gestato, cui infederat assiduo homo, producti; de noxis nimis strictarum fasciarum in fracturis et luxationibus; exemplum aneurysmatis proprii apophysin mastoideam, cuius curatione per compressionem tentata, carie totum os parietale cum parte occipitalis absuntum est, aeger tamen post longam taediosamque curationem sanatus; de dubio effectu compressionis in fistula ani; de noxa compressione in aliis fistulis; de noxibus rudioris et frequentioris contrectationis tumorum in suppurationem tendentium, et compressionis imprudentioris in deligatione vulnerum recentium.

p. 83.

Huius sectioni subiungitur ampla narratio morbi ducis cuiusdam militaris, qui ante 24 annos pressione a loca tumorem in abdomen sibi contraxerat, qui extirpatus subinde rediit, ac tandem peruerba mendendi methodo causa mortis extitit: qua occasione vtitur Cl. Auctor ad disquirendum, sub quibus conditionibus tumores cysticos integros extirpari oportet;

test, quando cauterio actuali et quando potentiali
vtendum sit cet.

Sequitur tractatio de abusu compressionis et p. 109
utilitate incisionis oppositae (*contr' ouverture*) in
abscessibus et ulceribus cauernosis, auctore, vt ex
præfatione patet, Cl. THOMASSIN. Conciano
ordine primo expōnuntur effectus compressionis, quos
aneponit C. Auctor, vt spatium ab abscessu formatum
imminuat; porro vasis minoribus prorsus oblite-
ratis, maiorum autem diametro imminuta, circu-
lus humorum turbetur; ac demum cutis afficiatur
et irritetur. Postea finis atque effectus incisionis
oppositae perpenduntur, doceturque, quo in casu
idem compressio iungi debeat: tum quando com-
pressio sola indicetur, aut non indicetur. Prius ad
pauca admodum momenta reducit Cl. Auctor, vbi
nempe faceus pus includens parvus est parumque
ab orificio ulceris distat, communicatione libera,
sive anfractibus et canalibus lateralibus, parietibus
que nec destrutis nec adeo turgentibus, vt longa
suppuratione opus habeant. Inutilis & contrario
adeoque noxia est compressio, si abscessus admodum
magnus est; si pus inclusum texturam partium mul-
tum destruxit; si tegumenta dilacerata et corrossa
sunt; si abscessus plures cauernas format; si pus
malae indolis est; si corpus peregrinum aut caries
ulceris consolidationi obstat; si saccus multo infe-
rior est orificio; si partes adiacentes compressionem
impediunt. Haec omnia fusius explicantur obser-
vationibusque illustrantur. Ultimus casus sistit mi-
litem, qui a vulnere per forcitem inflatio abscessum
profundum ad nates sibi contraxerat, nondum pe-
nitus sanatum, quum Cl. Auctor hunc tractatum
typis mandaret: peculiaribus autem rationibus per-
ductus hanc narrationem publici iuris facere fategit.

p. 167. Iam rursus Cl. LOMBARD tractationem exhibet de proprietatibus aquae simplicis tamquam remedium topicum. Introductionem generalem et theoriam quomodo aqua ratione partium elementarium agit, iam transimus, et quaedam tantum de casibus particularibus excerptinus.

p. 180. Itaque sectio prima vnde aquae frigidas seu glacialis cert. in morbis sifit, quo signatim repetere nimis prolixum fore arbitramur. In erysipelate eum suspectum putat, et si vnde aquae sit locus, magis tepidae fauet. Prolixe disputat, vtrum ad formationem cicatricis exfificantia, et humectantia praestent? adducitque exempla, vii praecepsis Cl. FAURE *) frustra adhibitis finem optatum applicatione aquae frigidae obtinuit. Singulariter etiam eiusdem efficaciam vidit in stranguria animalia laxitate prostatae per balnea et venae sectiones inducta. Varices ea sola non tolli monet, nisi adhibeantur simul fasciae opportunoque tempore sanguis mittatur. Aduersus haemorrhagiam narium tutus eius usus non est, nisi simul in usum vocata pediluuiis tepidis. In haemorrhagiis intestinorum clysteris ope dubius; sic etiam in gangraena soliditate solidorum orta, vbi Cl. RAYMOND **) eum

p. 257. depraedicat. Sectio altera de utilitate aquae tepidae seu calidas agit: sciendum tamen est, hos terminos. a Cl. Auctore pro synonymis haberi, & neutiquam gradum ebullientis caloris intelligi, quippe qui eodem, quo frigus, modo agit. Igitur primo de modo, quo operantur cataplasma, epithemata, aliaque auxiliorum emollientium genera, quae vnicue pendent a tempore aquae, quae medicamenta exceptit. Postea fusius de aquae tepidae sub variis

*) Comm. nostr. tertiae decad. Suppl. II. p. 384.

**) Dissertation sur les bains aqueux simples, à Avignon 1756.

forma vsu in variis externis morbis, vbi relaxatione et humectatione opus est. In ambustis a puluere pyrio proficuum eam inuenit Cl. Auctor. Tentandum etiam eius usum commendat, licet observationibus nondam suffultum, in laesionibus nervorum, morbis ossium quibusdam, in primis caries siccata, inque tumoribus sic dictis aereis. In ulceribus scrophulosis, in quibus aqua frigida nihil efficerat, tepida addito sale marino et paucō spiritu yini auxilium praestitit. In tumoribus glandularum cautione opus est, ne tepida aqua abutamur. Sub finem quaedam de aqua tamquam vehiculo remediorum topicorum. Vapores semper fomentationibus praestant. Infusa aromaticarum plantarum frigida nullum effectum efferunt, nisi quem a frigida aqua sola exspectare possis.

Subiuncta est epistola Cl. CHAUSSIER de iisdem p. 328. argumentis. Consideratur primo excoriatio ad os sacrum a decubitu aegrorum in lectis, non a sola pressione, sed simul a turbata transpiratione humorum acriorum profecta, ad quam nullum remedium praestantius est, quam quotidiana ablutio cum aqua frigida aut saltem frigidiuscula, subsequente protinus abstersione eiusdem ope lintei siccii; quod iam PA REUS sub nomine flabellationis commendauerat. Ingentem abscessum sub fascia lata ex metastasi lactis ortum, qui apertus ad minimum sedecim libras puris fundebat, Cl. Auctor compressione feliciter curauit. Sinistri effectus fasciarum nimis strictarum in fracturis et luxationibus, exemplis illustrati. De felici successu prudentis applicationis aquae frigidae contra arthritidem, clauos, perniones cet. Tandem diffuse de vsu eiusdem in haemorrhagiis uteri ab inertia huius visceris profectis, quam autem non eidem soli, sed toti corpori Cl. Auctor cum Cl.

LEAKE *) adscribit, ideoque potius toti abdomini pedibusque, quam vaginae tantum, applicari iubet epithemata frigida; item in sputo sanguinis, quod binis exemplis edocetus fuit, vbi praesertim sensus pulsationis arteriae coeliaca motum sanguinis aiorum prodebat.

XXIX.

Betrachtungen über den Nutzen und Mißbrauch der Ausleerungen vornehmlich in Rücksicht auf die Gesundheit der Gelehrten aufgezeichnet von CHRISTIAN AUGUST FRIEDRICH HELLFELD der A. G. Doct. und außerordentl. Prof. auf der Acad. zu Iena. Iena, gedruckt bey Joh. Mich. Mau 1784. 8. 48 Seiten.

i. e.

Meletemata de vsu et abusu euacuationum, in primis respectu sanitatis eruditorum, scripta ab CHRISTIANO AUGUSTO FRIDERICO HELLFELD M. Doct. et Prof. extraord. in academia Ienensi. Ienae litteris 10. MICH. MAU- KII 1784. 8. 48 pagg.

Neque per dignitatem materiae, nec per traditionem aptam et nouitate quadam orationis commendabilem haec indicenda opella est, sed ut intelligent lectores, scriptam eam aliquando suisse, et plenam praceptorum communium. Dixit enim p. 5. Noster quaedam de venaesectione, ac haemorrhagiis, de sudore, de medicinis purgantibus, de salivam mouentibus, de seminis excretione ac coitu, p. 17. p. 20. p. 28. p. 32. de masturbatione, de matrimonio, sed haec ita compara-

*) Comment. nostr. Vol. XXII. p. 87.

parata sunt, vt, quid lectoris scire intersit, nihil
adferri memorarique posse videatur.

XXX.

*Skizze einer popularen Gesundheitslehre für Juristen
und Gottes-Gelehrte entworfen von D. GEORG
FRIDRICH CHRISTIAN FUCHS aufferordentlichen
Lehrer der Arzneigelahrheit. Iena gedruckt bei
I. C. Strauss 1785. 8. 88 Seiten.*

i. e.

*Adumbratio medicinae popularis in usum iure-
consultorum et theologorum conscripta ab
D. GEORGIO FRIDERICO CHRISTIANO FUCHS
Prof. Med. Extraord. Ienae ap. I. C. Strauss
1785. 8. 88 pagg.*

Scripsit hasce pagellas Cl. fuchs in usum auditio-
rum, et sic ferri multa possunt, quae monito-
rem requirant. Praeemunt scriptores quidam, huc p. 10.
spectantes, sed pauciores, ac fas est; sequuntur
notiones generales, i. e. explicantur *actiones*, subii. p. 11.
ciunturque praecpta diaetetica cuique accommo-p. 15.
data, et si non semper satis definita, vel exceptione p. 33.
omni maiora, et sic transitur a matre et nutrice ad p. 44.
infantes, ad adultos, generatim et speciatim, quoad p. 48.
victum et potum, aërem, motum corporis, som-p. 56.
num et vigiliam, amictum, intemperantiam, mun-p. 58.
ditiem, infectionem, affectus animi, excretiones, p. 65.
medicamentorum usum intra et extra morbos. In p. 71.
his quidem locutus est Noster aphoristice, cetera p. 78.
magistri explicationi doctrinaeque relicturus.

XXXI.

XXXI.

*Abhandlung von der gehörigen physischen Erziehung
der Kinder von ihrer Geburt an bis in ihr sech-
zehntes Lebensalter (Jahr). Sammt einem kleinen
Anhang von den Kennzeichen des rechtschaffnen
und gelehrten Arztes und des falschen und rühr-
rätigen Aftärztes von I. G. E. D. d. A.
Augsburg 1784. bey Eberhards Kletts sel. Witt-
we und Franck. 8. 240 Seiten.*

i. e.

*Commentatio de educatione physica infantum
apta inde a partu usque ad annum sextum
et decimum, vna cum indiculo de notis me-
dici veri et docti, medicastris mali et glo-
riosi, auctore I. G. E. Med. Doct. August. Vin-
del. ap. Klettii viduam 1784. 8. 240 pagg.*

Insunt huic commentationi prima educationis
physicae praecepta, quae etsi satis nota sunt, tamen non destituuntur omni utilitate, quia ubique terrarum hac in re multifariam peccatur. Constat opusculum septem sectionibus, quas paucis persequemur.

P. I.

1. *De erroribus in educatione infantum committendis.* Docet Noster vniuersitatem ac perspicue, quae damna profiscuntur ab aeris puriori aditu negato, a saliuia nutricum, a timore malo, a peruersa variolarum aliorumque morborum medela-

P. 36.

2. *De apta educatione physica infantum recens natorum.* Sribit Noster apte vietum, noxas fasciarum, cunarum, aeris mali, qui cubiculum occupat, somniferorum et cursus.

P. 62.

3. *De nutricione infantum.* Confutatis argumentis Cl. VANDERMONDE, quibus lac animalium praestantius esse asseritur, mul-

tus

tus est Noster in demonstranda praestantia lactis materni, neque prudens quisquam vel medicus doctus ei assensum denegabit. 4. *De educatione p. 91.*
physica infantum lacte depulorum usque ad annum quintum vel sextum. Damnato thorace, quo vincentur infantes, tanquam quodam compedes, ut fiant iuncei et debiles, Noster docet, victus aptus qui sit. Laudat animalem et mucilaginosum, iuscula lactis modice calida, vetat acidum, immo vinosum, suadet usum aeris liberum et gressum, minus infusum. 5. *De educatione apta physica sexennium p. 104.*
infantum usque ad annum decimum. Persequitur amicus genera, quae nec arcta nimis, nec laxa esse debent, victum iurulentum et vegetabilem, confectionem hilaritatis, medicamenta, lusus gymnasticos, et, quid quatenusue conueniat, copiose ostendit. 6. *De educatione physica decennium infantum usque ad annum decimum sextum.* Aptantur superiora praecepta maturiori aetati, ita tamen, ne quid detrimenti pudicitia capiat. 7. *De educatione p. 122.*
moralis. Casta sunt decreta, quae scribuntur. Additus est index, sacer, ut videtur, ciuibus Augusta-*p. 171.*
nis, qui medicum eo, quo techorum fabrum, loco habent. Qui ut eo melius influat in legentium animos, desumtus ex Cl. SENFT libello est, vnaque apposita admonitio mollis quidem adspectu, at vero reuera acris quoad usum. Utinam haec lectio olim profit Augustae Vindelicorum et alibi!

XXXII.

JOHANN HERMANN PFINGSTEN der Arzneygelaehr-
heit Doctor auf der Academie zu Halle, Bibliothek auslaendischer Chemisten, Mineralogen und mit
Mineralien beschäftigter Fabricanten nebst derley
biographischen Nachrichten. Vierter und letzter
Band.

Band. Nürnberg verlegt Joh. Adam Stein 1784
8. 623 Seiten.

i. e.

10. HERMANNI PFINGSTEN Med. Doct. in academia Halensi (iam Prof. Cameralium Erfordiensis) Bibliotheca exoticorum chemicorum, mineralogorum et in mineralium fabrica versantium hominum vna cum biographia. Vol. IV. et ultimum. Norimbergae apud Io. Adam Stein 1784. 8. 623 pagg.

Sistit haec bibliotheca quandam collectionem libellorum exoticorum, in Germanicam linguam versorum. Insunt huic volumini: 1. *Vita Hundertmarkii*, breuior quidem, ac per viri merita spere licebat, cuius rudior imago in fronte conspiciatur. 2. BRONGNIARTI *analysis coniunctionum et disiunctionum substantiae Sectio III. Regnum animale, unaque index de arte tinctoria et speciebus aeris*. Explicantur breuiter, attamen apte processus, percensentur harum rerum fabri, memorantur nouae species. 3. *Artificia iis sacra, qui fabricis praeſunt, et mineralia tractant*. Desumpta sunt ex T. II. libelli Cl. BUCHOZ, nec lectu indigna. Additur p. 483. *index*, quo Cl. editor studet ad ducentum litterarum explicare potiora corpora, vt sciant id hominum genus, quae eorum sint dotes et qualitates physicae, v. c. adamas, arsenicum etc. 4. SALCHOW *explicatio, quomodo aurum ab argento aqua forti disselli posſit*. Scripta est Latine 1755. et missa ad academiam Petropolitanam. 5. BERGMANNI *Commentatio de alumine eiusque praeparatione*. Nota est haec, quam vertit Cl. PFINGSTEN in usum Germanorum.

XXXIII.

D. JOHANN HERMANN PFINGSTEN *Repertorium für Physiologie und Psychologie nach ihrem Umfang und Verbindung. Erster Theil. Hof in der Vierlingischen Buchhandlung 1784. 8.*
294 Seiten.

i. e.

D. IO. HERMANNI PFINGSTEN *Repertorium physiologiae et psychologiae omni destinatum.*
P. I. Curiae Variscor. apud Vierling. 1784. 8.
294 pagg.

Cum fieri non possit, vt inueniat ac legat quisque, quicquid hinc inde scribitur, non inutilis est opera, quae in vertendis scriptionibus minoribus occupatur. Idque etiam de hac collectione dictum volumus. Inest 1. ANTONII MICHELITZ p. I.
Scrutinum hypotheseos spirituum animalium. Scriptum est a. 1782. et satis notum. 2. EIUSDEMP. 95.
Disquisitio physiologica caussarum respirationis. Edita est a. 1783. et in hac materie non spernenda omnino, et si imperfetta. 3. *Defensio perfectionis maioris,* quae propria est corpori humano, contra nuperas oppugnationes. Haec sumta ex Cl. MAYERI libello anatomico et opposita est Cl. MOSCATI, qui ingeniose quidem, sed minus probabiliter dixerat, homines more quadrupedum animantium debere incidere. 4. GAUBII orat. de regimine mentis, quaep. 211.
medicorum est, una cum ABRAHAMI KAAV BOER-HAAVE orat. de eo, quod medicum facit et ornat. Versa legitur tantum prima GAUBII oratio, nec semper ita, vt placeat lectori prudenti.

XXXIV.

XXXIV.

*Beobachtungen, Versuche und Erfahrungen über
des Salpeters vortheilhafteste Verfertigungsart
an jedem Orte mit den wohlfeilsten Materialien.
Erste Fortsetzung. Tübingen bey Ioh. Ge. Cott
1785. 8. 354 Seiten.*

i. e.

*Observationes, Tentamina et Experimenta
quoad optimas nitri praeparandi vias quo-
cunque loco et parabili pretio. Continua-
tio I. Tübingae apud Io. Ge. Cottam 1785.
8. 354 pagg.*

Inseruire debet haec collectio iis, qui versantur
p. 5. confiendo nitro, neque sciunt, vnde sibi com-
p. 121. pparent idoneam cognitionem. His scripta est ver-
ficio sequentium libellorum: 1. IO. CHRIST. ZIM-
MERMANN *chemico - oeconomica experimenta quoad
nitrum eiusque generationem.* Explicatur perspicue-
p. 131. quicquid horum hominum scire interest. 2. CAR.
FRID. NORDEN SCHIÖLD *descriptio fornacis cum tu-
bis, quibus fumus rerum inflammabilium colligitur, &
acetum lignorum sifstitur.* Exstat in Comment. phys.
p. 148. 3. *Descriptio nitri purificandi, auctior*
FRID. VERICO MANDERSTRÖM. Exstat ibidem
p. 177. 4. *T. 25. et continet regulas purificandi nitri.* 4. 10.
SAM. HALLEN *Cogitata de nitri praeparatione &
modo acquirendi.* Legitur in eius officina hodiern.
p. 199. 5. *Coctura nitri.* Memorantur aptae terrae, lixiuiorum
ratio, coctura. 6. MONNET *disquisitio causarum
decomponendi nitri.* Exstat iam versa in *Promtuar.*
p. 215. 7. *Hamburg. nouo 1775.* 7. *Tract. de nitro eiusque
acquirendi modo.* Oppositus est iUSTI decretis.
8. Quat-

3. Quæfio, quomodo nitri generatio fieri augeriquep. 233.
 posit. Princeps propositio est, quod ab acido salis
 extrahere liceat acidum nitri, et nitrum constet aci-
 do, phlogisto et alcali fixo. 9. F. A. CARTHEU-p. 267.
 ER de partibus constitutiuis crudii nitri. Exstat in
 eius comm. mineralog. 10. ROUSSEAU cogitata de p. 285.
 nitro. 11. SPRENGEL de nitri origine, praepara-p. 292.
 ratione at usu. 12. BEAUME cogitata de nitri gene-p. 312.
 ratione.

XXXV.

JOHANN GOTTLÖB BERNSTEIN'S Herzogl. Sächs.
*Berg- und Amts-Wundarztes Praktisches Hand-
 buch für Wundärzte nach alphabetischer Ordnung
 in zwey Theilen, nebst einem Französischen und
 einem vollständigen Deutschen Register.* Leipzig
 im Schwickerischen Verlage 1786. 8. 752 Sei-
 ten. Zweyter Theil 1786. 788 Seiten.

i. e.

JOANNIS GOTTLÖB BERNSTEIN Duc. Saxo-Vi-
 nariensi chirurg. a metallis, Compendium
 practicum, in usum chirurgorum secundum
 alphabeti ordinem scriptum, et duobus vo-
 lumiñibus comprehensum, item indice Fran-
 co-gallico atque Germanico locupletatum.
 Lipsiae sumtib. Schwicker. 1786. 8. 752
 pagg. Vol. II. 1786. 788 pagg.

Non leuis momenti est, erudire chirurgos, cum ma-
 xime Germanos, quoniam his multa desunt, quae
 ad morborum externorum naturam cognoscendam et
 curationem dextre absoluendam pertinent; sed maxi-
 mu momenti est, si chirurgus, in prima iuuentute male-
 Tom. XXIX. Pars I. G infor-

informatus, in municipio constitutus, vbi arti non
prouisum est, et semotus veluti ab vsu litterariorum
audet tale compendium scribere, atque rem solum
bene persequitur. Talem abunde cognovimus.
Cl. BERNSTEIN. Ad ductum litterarum clare
perspicue descripsit res et operationes chirurgicae
vsus scriptis et auctoritate virorum summorum
propria experientia, nec quicquam omisit, quo
tyronum animos facile influeret. Nolumus ergo
repetere, quae omnium sunt, neque redargueremus
si quandoque dormitare visus est Cl. BERNSTEIN.
Pauca enim sunt vitia, eaque leuioris momenti,
anatomica, quae alicubi commiserat.

XXXVI.

*Medizinischer Briefwechsel von einer Gesellschaft
Ärzte herausgegeben. Erstes Stück. Halle bei
Johann Jacob Gebauer 1785. 8. 114 Seiten.
Zweytes Stück. 1786. 98 Seiten.*

i. e.

Commercium litterarium medicum societate
quadam medicorum editum. Scida I. Hallo
apud Ioan. Jacob. Gebauer 1785. 114 pag.
Scida II. 98 pag.

Cum rerum medicarum utilium, scitu dignarum
et nouarum, hodie ea sit copia, ut pauci velve-
lant, vel possint se de iis maturius certiores facere,
non ingratum medicis fore hoc commercium littera-
rium putamus, quia sic habent, unde nous de
tempore accipient, et sciunt viam, qua possint me-
morabilia vulgare.

In praefatione scidae primae boni viri, qui hoc
arduum, molestum et inuidiosum negotium suscep-
perunt

perunt, defendant masculi publicitatem, i. e. diuulgationem rerum memorabilium, eamque nec a medici persona abesse posse argumentis haud proletarii comprobant. Strenue ac sine partium studio hoc ausum aggressi sunt. Vtinam maleuolorum iratorumque tela hanc audaciam non retundant! Debet in hisce pagellis memorari, quicquid medici scire interest, eaque de re amplissimus campus patet, in quem possint exspatiari. Videamus de singulis breuiter.

1. *Excerpta ex mandatis Ducis Saxo-Vinarien-* p. 1.
fr, quoad anatomiam et domum obstetriciam in aca-
demia Ienenfi. Intelligitur hinc, quantopere hisce
medicinae partibus cautum sit. Iam inde ab a. 1731.
traduntur theatro anatomico ii, quibus sepultura
honesta denegatur, mendici, mortui in viis publi-
cis, si ignoti et pauperes sint; rei obstetriciae ad-
iuandae caussa erecta domus est a. 1779. in qua
sunt seminae pauperioris sortis, et extra matri-
monium grauidae. 2. *Promotiones Iudeorum eo-* p. II.
tumque, qui Lutherani non sunt. Licet iam omni-
bus lenae medicinae studere ac gradum doctoris
ambire. 3. *Formulae iurisiurandi medici Adstrin-* p. 14.
guntur in quaque academia iuniores medici iureiu-
rando, sed hoc quam ineptum saepenumero sit,
quam onustum verbis et rebus inutilibus, vel inui-
diolis, vel indignis, perlegenti formulas illico pa-
tebit. Redditur hic iusiurandum Lipsiense, Ingol-
stadiense, Ienense, Regiomontanum, Halense, Er-
langense, Göttingense. 4. *Designatio codicum ma-* p. 24.
nuscriptorum medicorum in bibliotheca Regiomontana.
Sunt partim vetusti, partim recentiores, conti-
nentque Arabas et Arabistas. 5. *De meritis pro-* p. 33.
fessorum Regiomontanorum circa anatomen, eodem
Cl. METZGERO auctore. Animus est docere, quam
miqui sint exteri Regiomontanae academie censio-

res, et corrigere, quae hinc inde male scripsérunt
HALLERUS aliique. Percensentur vterque LO-
THUS, GOEBEL, BECKHER, MASIUS, TINCTO-
RIUS, LEPNER, WOSEGIN, STARCKE, SAND,
IO. PHIL. HARTMANN, prae ceteris clarus, EWALDT,
WOYT, FINCKENAU, CHARISIUS, BORETIUS,
MELTZER, KESSELRING, WERNER, BOHLIUS,
qui nuper demum summo senio confectus obiit,
LAUBMEYER, SCHROEDER, THIESEN, BÜTT-
NER, qui ex iusto et aequo aestimatur, tandem
METZGER, qui iam multa cum laude medicinam
et anatomen Regiomonti profitetur. Sub calcem
memorantur apta remedia tollendis impedimentis

p. 51. rei litterariae Regiomontanis. 6. *Memoria LOB-STEINII*: Est breuis adumbratio vitae LOBSTER-
NII, auctore Cl. METZGERO, qua nec veritati in-
laudando viro aliquid detrahitur, nec timor in re-
prehendendo obseruatur. Notulae, quas editor
adspersit, docent, quam vera sint opprobria in hunc
p. 62. virum nuper iacta. 7. *Additamentum ad historiam
PETRI MÖLLERI*. Addit Cl. METZGER, quae ad
vitam et litem huius chemici spectare videantur.
Aliqua iam dixerat in *calendario medico* Cl. GRU-
NERI. 8. *De excretione urinae imminuta, causa
multorum morborum infantilium*, auctore Cl. MEYER,
medico Hamburgensi. Explicantur potiora mo-
menta. 9. *Relatio de aqua Birkenfeldensi*. Con-
tinet haec aqua sal alcalinum, terram calcaream et
ferrum, similis est aquae martiali Swalbacensi, in-
vat in morbis, ubi humores attenuandi et resol-
vendi, solida vero roboranda sunt. Vberiorem de-
scriptionem etiam edidit Cl. MALER. 10. *Schola
erudiendi aegrorum curatoribus definata et Caro-
ruhae aperta*. Aperuit hanc scholam Cl. SCHWEICK-
HARD, et exemplo esse potest, quomodo aliis in
p. 80. locis idem fieri debeat. 11. *Conditio rei medicinalis*

in Marggraviatu Badensi. Exhibit Cl. MALER,
ipse unus e medicis Badensibus, quae in usum et com-
modum rei medicinalis iussa et facta sunt. Multa
hie fiunt, sine ullo verborum strepitu et gloriolae
studio. 12. Biographiae. Inest vita 10. PETRI p. 89.
DAVID, accurate ac fideliter expressa, auctore Cl.
LODER, summi viri discipulo, qui eius ex ore plu-
ries audivit, discipulum eius olim fuisse Cl. SIEBOL-
DUM, professorem Wirceburgensem. Inest et vita
10. FOTHERGILL. 13. Inuentum anatomicum. De p. 99.
betur clarissimo apud Brunsvicenses chirurgo,
KNACKSTEDT, et pertinet ad præparationem re-
tis Malpighiani. 14. Instituta medica. Sunt rela- p. 100.
tiones de professoribus Viennensis, et de nosa-
comio magno, item de quibusdam medicis Petro-
politanis. 15. Indiculus professorum medicinae in p. 103.
academia Jenensi. Laudabilis opera est, quae in
narrandis maiorum meritis versatur. Sistuntur enim
hic biographiae adumbratae omnium medicorum,
qui ordini s. facultati adscripti fuerunt. Sunt vero
numero 39. iisque maximam partem haud ignobiles.
16. Miscellanea, i. e. noua quaedam medica. 17. Ho- p. 113.
nores et mortes. p. 114.

Scida secunda offert sequentia. 1. METZGER p. 1.
biographia autographa. Scripsit hic Cl. METZGER
vitam suam vere ac suauiter, laudat et damnat pro-
re nata, quae Argentorati viderat, audierat, acco-
perat, quae Regiomonti tulerat vel fecerat, addito
indiculo libellorum editorum. 2. *Supplementa ad p. 27.*
n. 5. de meritis professorum Regiomontanorum. Ad-
dit Cl. METZGER, quae in praecedenti scida omissa
vel superuisa erant. 3. *Res medica in Borussia orien-* p. 30.
tali. Describit Cl. METZGER statum rei medicina-
lis, collegia medica, et physicos. 4. *De singulari p. 35.*
efficacia aquae Sinnbergenis ad balneum Brückena-
viense.

viense. Medicus ordinarius, Cl. ZWIERLEIN, narrat contenta aquae Sinnbergensis, cuius librae 15. civil. exhibent salis alcalini puri gr. 13. Selenitis squamosi gr. 11. Selenitis vitrescibilis gr. 5. Propter virtutem resoluentem, propria quaedam et prim haec esse videtur, vt sudore sensim auctiori mercarium residuum ex intimis corporis penetralibus erpellat. Id quod exemplis confirmatur. Adest ergo frequentes, quos durus mercurius et iniqu

p. 39. Venus male vexat! 5. *Denunciatio Commentarii Houstyanii.* Est peritura quaedam chartula Cl. apud Posonienses medici, HOUSTY, digna ob singulare scribendi genus et aculeos, quae fieret plurimum.

p. 41. 6. *De speciebus hominum,* auctore Cl. METZGERO. Docet is contra Cl. KANTIUM philosophum, male assumi quatuor formas, eiusque hypothesin confusat.

p. 48. 7. *Petitio D. ROLFINCK et Ducis GUILIELMI datio.* Petuit ROLFINCIUS lapides reliquamque materiem aedificando laboratorio chemico aptam, et impetravit ab principe. Sed digna est ratio, quam in scribendo sequitur princeps pristini seculi, quamque spernunt nostrates. Nominant enim professorem, der Hochgelahrte, unser auch lieber ge treuer Herr W. R. Haec enim loquendi ratio hodie inter obsoletas res est.

p. 32. 8. *Schola Parisiensis chirurgica et Cl. DESAULT.* Ad viuum describitur schola et institutio professorum, et recte tollitur laudibus Cl. DESAULT, qui nuper factus est primarius chirurgus nosocomii, quod a deo nomen habet.

p. 54. 9. *Descriptio Viennensis,* i.e. adumbratio professorum, STOLLII, praeclari viri, STOERCKII, medici praestantis, sed inuidia pressi, QUARINI, hominis ambitiosi et mali, BRAMBILLAE, protochirurgi nobilitati ausis et facinoribus, HOUSTY, medici Posoniensis haud illaudabilis, EYEREL, boni p. 56. viri, qui plurimum valet apud STOLLUM. 10. *Ab*

lio

titio disputationum medicarum in academiis Austriacis.
 Suspensus erat Cl. GRUNER (v. Calendar. med. 1786. p. 239.) aliam abolitionis causam. Hic scribitur verior. Propter turbas et ridicula quae-dam, rogauit facultas medica Caesarem, ut abrogaretur disputatio, et in eius locum succederet examen ad lectulos aegrorum. Annuit Imperator. Quomodo vero fieri omnia debeant, hic narratur fideliter. 11. *Institutum medico-chirurgicum.* Est p. 59. descriptio eius fida et laudatio meritorum Cl. KEL-CHEN, vnde lector interiora penitus perspicere potest. 12. *Formula medicamentorum pro pauperi- bus.* Scripserat eam Cl. O DENDAHL, medicus Dusseldorpensis, sed ita prodiderat, quam male sibi sedeat cerebrum. Videtur esse in litteris et medicina elementarius. 13. *Tabulae natorum, ma- trimonio iunctorum et mortuorum in principatu Nassauensi et Vasingensi a. 1781 — 1784.* Praeuia generali notione rerum memorabilium, sequuntur tabulae ipsae. 14. *Tabulae natorum, matrimonio iunctorum et mortuorum in dioecesi Orlamundana a. 1782 — 1783.* Debentur haec venerabili Superintendenti, EHRLICH, et exemplo esse possunt aliis medicis et pastoribus, quomodo rite institui debeant. 14. *Abolitio directio-* p. 69. *ratus et substitutio protomedicatus in academiis Au- striacis.* Tyrannus facultistarum olim erat director, iam succedit alter peior protomedicus, cuius officia hic memorantur. Hem! 15. *Ratio studiorum p. 70.* medicorum. Scripserat Cl. TISSOT quandam ratio-nem studiorum, scripsit hic anonymous, (an Cl. GRUNER?) aliam, eamque meliorem. Postulat Noster a medico tyrone linguarum, praesertim Graecae et Latinae, cognitionem, disciplinas subsidiarias, cum re-motis, i. e. mathematicam, physicam, historiam naturalem et philosophiam, tum propiores, i. e. p. 73. botanicam, anatomen, chemiam et materiam me-dicam,

dicam, nec non historiam medicinae, quae
mascule defendit *anonymus* contra calumnias
p. 77. Berolinensis e triuio iudicis; item *medicinam theoreticam*, i. e. physiologiam, diaeteticen, pathologiam
p. 78. semioticen et therapiam, et *medicinam practicam*, i. e. cliniken, chirurgiam, artem obstetriciam, medicinam forensem, forte etiam casuisticam. Quem
rit Noster, qui has disciplinas docere debet?
p. 79. Quisquis eas intelligit, non vero ex diuisione rite
p. 80. sotii. Requirit etiam libertatem docendi et scribendi,
p. 81. laudat institutionem ad ductum boni compendii, reprobat definitionem temporis, intra quo
debeant finiri lectiones, probat honorarium, exercita et curriculum quatuor annis comprehensum, po
stulat nosocomia academica, et summatim sub fine
p. 83. dicit, quantum adhuc in medicina inane sit. 17. *Epi*
flora data Stenofordiae, i. e. adumbratio ridicula
gymnafii illustris scilicet, sed hodie perobscuri, vi
professio quaeque mere mercenaria et vendibili
p. 87. est. 18. *Responsio ad insulsum iudicem*. Pertinet
ad Cl. Göttingensium professorem, MICHAELEN,
qui medicis despoticum attribuerat. Respondit
ergo Cl. METZGER, quae e re atque *xat* *avdēptū*
p. 91. erant. 19. *Noua medica*. 20. *Inuenta*. 21. *Ho*
p. 93. *nores et mortes*. Haec sunt potiora libelli mo
p. 94. menta. Inest varietas et nouitas materiae, suau
tas orationis, laudabilis sentiendi et scribendi li
bertas, quae magna nomina non veretur, iudici
um rectum ingeniique acumen. Optanda ergo
huic collectioni longa vegetaque vita est, quae ca
lumniis male feritorum hominum non cedat, sed
audacius citiusque procedat. Pauci enim dantur
medici, quibus veritas odio potior est.

XXXVII.

Fränkische Beyträge zur Arzneygelahrheit durch
Krankengeschichte und Bemerkungen von F. C. G.
SCHEIDEMANTEL, Fürstl. Fuldaischen Hofme-
dicus, Praktikus zu Ostheim vor der Röhn. Dese-
sau auf Kosten der Verlagskasse und zu finden in
der Buchhandlung der Gelehrten 1783. 8.
188 Seiten.

i. e.

Collectae medicae Franconiae historiis mor-
borum et obseruationibus constantes auctore
F. C. G. SCHEIDEMANTEL, Episcopi Fulden-
sis Med. Aulic. et Pract. Ostheimensi.

Cum omnis medicina ex obseruationibus nata sit,
hisque solis firmior et certior etiamnum fiat,
grati lubentesque excipimus bonos viros, qui huc
aliquid conferunt, et vel ultra iniuriam fati se
efferre norunt. Ex his unus est Cl. SCHEIDEMAN-
TEL, qui hoc libello satis superque docuit, se me-
liori fato dignum videri.

In præfatione mōre magnorum medicorum de-
scribit situm terrae locique, quo viuit, durum vitae
genus hominum, quos medicandos accepit, victum
simplicem et parabilem, unde fit, ut incolae igno-
rent morbos endemios et malum hypochondriacum,
crebrius afficiantur tussi et catarrho, nec non ma-
lis longis, victus et vitae generis sobole, rarius
febris, iisque gastricis.

Constat 35. obseruationibus liber. I. Tabes ab p. I.
nimio culinaris salis usu. Iuuenis 28. annos natus
primum aere diffcili laborari coepit, post tenuari
ab sale solo. Restitutus est in integrum, victu mu-
cilaginoso. Hanc tabem muriaticam Noster nomi-

p. 5. nandam censet. 2. *Linguae inflammatio.* Oratio ab aestu et potu frigido, et persanata methodo nuptiologistica et sudore critico finita. Inquirit hoc linguae malum rarius, cum maxime in secundum venae raninae et jugularis, et praesertim quae in remoto membro sit. 3. *Symptomata fingeri vermis effecta.* Puella quaedam perpella ex aestus vicissitudines, sitem, lassitudinem, appetitum defectum, et dolorem cruris, et liberata vermis excretione. Id quod alio exemplo vberius confirmat. Puer vero epilepticus et oedemate in dorso manus et pedum tentatus reddidit ab lacte, in quo semen santonici decoctum erat, tres lumbricis mortuos et ascaridem lumbricoidem. Quo facte cessauit omnino malum, hic bene ab Cl. SCHIEDE MANTEL explicatum. 4. *Taenia purgantibus impulsa.* Feminae accidit sub febre epidemica putrida, praeter communia symptomata, aprietas major, pulsus celer, parvus et inordinatus, et post sumptum tartarum emeticum expulit magnitudine 6. vlnarum taeniam cucurbitinam. Ante hunc morbum saepe fenserat bulimon, pane sedandum.

p. 36. 5. *Asthma coniunctum cum nimia scrobiculi cordis pressione sub quavis inspiratione.* Venit post tussim pituitosam anhelitus et stertor, sub quo deprimatur sic, ut pugnum in foueam scrobiculi facile coniiceret, quando inspiraret aeger. Mortuus est Simile quid vidit in tribus aliis post migrationem puris variolosi ad pulmones atque post collectionem seri. 6. *Pica grauidae post partum continua.* Post septem annos demum ingrauidata femina est, grauiditatemque prodidit nimio vorandi cineris vel cretae appetitu, ita quidem, ut ambabus manibus prehensum hunc cibum deglutiret. Hic vel per dimidium anni spatium post partum continuavit sine ullo fetus et matris incommodo, et cessit febris putrida.

p. 42.

nitidae. 7. *Febris intermittens quotidiana cum insolitis p. 44.*

symptomatis coniuncta. Erant haec sub accessione con-
tus membrorum fortior, sitis inexpugnabilis, visus
ebetudo et perfecta caecitas, tunc delirium vehe-
nens, sed sine confusione idearum, et decresce-
bant sensim, ubi frigus declinabat. Praeter rha-
barum nihil sumtum ab aegra est, ab medico
vero docte perquiritur symptomatum natura, con-
siliando inter se diuersas aliorum medicorum defi-
nitiones et curandi vias. 8. *Vitius vegetabilis ad p. 55.*

sanandum renum calculum. Mater auctoris hoc victu
ororum liberata a malo est, et valet hicce casus
ad stabiliendum LOBBII placitum. 9. *Ductus sa-p. 57.*

liae Stenonianus arrosus. Factum hoc est ab ul-
cere, et sub masticatione ultra quatuor vnciae efflu-
erunt. Post sanationem non, nisi siccitatem
quandam conquesta est, nec tumor parotidis subor-
tus. 10. *Vitia oculorum.* Sistitur pupilla non dilata p. 60.

tata in vuea, sed proprius ad finem corneae versus
internum oculi angulum, sine visus iactura, et *stra-
bisimus spurius,* ab cæcitate oculi alterutrius enatus,
biga casuum stabilitus. 11. *Dysenteria acida.* In p. 66.

fanti lactenti accidit dysenteria, cuius caussa erant
acida, siue matrem species, siue filium. Id quod
et antacida satis certum fecerunt. 12. *Variolae p. 69.*

post eruptionem vanidae, nec suppurantes. Ad va-
riolas in cute consistentes superaccessit haemorrha-
gia narium larga, euanuit sic febris, et vesiculae
nec sursum adscenderunt, nec suppurarunt, sed in
squamas defluxerunt, variolis nunquam reuertenti-
bus. Similiter spuriae ab accessu aëris transferunt
sine ullo malo. Hic veluti in transitu, quomodo
minui vel tolli variolarum copia possit, explicatur.

13. *Exanthema variolis simile, in fetu obseruatum.* p. 74.
Grauida femina sub ultimis mensibus vidi pueros
variolis suppurantibus aegros; horruit, et vomuit
illlico,

illico, euiditque posthaec infantem ad faciem corpus maculis rubris interstinctum, quarum in die erant paruae vesiculae. Breui periit. 14. *census chronologicus epidemicarum variolarum, 40. annos graffatarum Osthemii.* Graffatae sunt 1739. et 40. 1748. 1752. 1758. 1761. 1766. 1772. 1774. 1778. Iuuabat citus vomitus emeticum. Ex his quaedam ducuntur corollaria.

P. 89. 15. *Historia morbillorum inde ab 30. annis huius aerae.* Exhibit prae ceteris proprii morbi huius aerae, beneque diiudicat. 16. *Aphonia in febribus putridis.* Sequebatur has febres paralyssis, vomitoriis vel purgantibus remedis non leuanda, in primisque aphonia die quarto et decimo a vermis et sordibus biliosis nata, et purgantibus persanata.

P. 102. 17. *Exempla consensus et idiosyncrasiae.* Sunt numero nouem, puta raucedo ab puluere, saliuæ sanguinis ab pulicis morsu, purpurae rubrae simile exanthema post apis ictum, stupor dentium ab urina detentus et iam mittenda, ingratus plantarum pedis sensus ab memoria loci altioris, item titillatio gutturis vehementis ab tactu meatus auditorii per corpus durum, anxietas et animi deliquium ab vilenis, oculorum languor in febribus putridis et primarum viarum sordibus, similiterque dolor bulbi oculi ab eadem causa. 18. *Observationes apoplecticis factæ.* Valent hæc ad stabiliendam sanguineam apoplexiæ, in qua pulsus parvus et debilis ob infarctum est, nec omittenda tamen sectio, febrem vero hoc in casu nonnunquam mitigis obesse, quam prodesse, Noster docet. 19. *Aneryisma calli.* Insidebat venæ dextrae iugulari et subclaviae, eratque pulsus manus sinistram conformis pulsui cordis, contra pulsus manus dextrae concordabat illi, quem aneryisma habebat. Causa videbatur latere in metastasi materiae arthriticae vel rheumaticæ.

maticeae. 20. *Pulsus naturalis insolito creber et ce* p. 116.

Aderant mane ictus arteriae 137. in fano homine, nec febricitante tamen. 21. *Hydrocephalus* p. 118. *internus*. Venit post repressos morbillos, et felici-
er diureticis atque purgantibus medicamentis per-
manatus. Sequuntur quaedam cautiones necessariae
et ab BOERHAAVIO praeteruisae. 22. *Obserua-* p. 130.

tiones quaedam de hydrope. Ortus fere erat ab refrigeratione, atque in mortem transferat. Hac occasione monet Cl. SCHEIDEMANTEL, diarrhoeam
et sudorem, qui sub initio hydropicos occupat,
non semper bona signa habenda esse. 23. *Hæ-* p. 140.

morrhoides præmaturæ. Acciderunt pueri trienni post superatas variolas singulis mensibus. Qua-
driennio post dysenteria correptus est, tunc reuer-
terat loco haemorrhoidum haemorrhagia narium.

Tandem hydropicus periit. 24. *Stymosis.* Ve-p. 141.
nit haec penis haemorrhagia post gonorrhœam ma-
lignant sub quavis vrinae missione, et verosimiliter
ex loco meatus vrinarii, quem gonorrhœa male ha-
buerat. 25. *Menstrua serius reuertentia.* Cessa- p. 142.

rant iam anno aetatis primo et tricesimo fine vlo
sanitatis dispendio, et reuertentur demum anno
primo et sexagesimo ad tertium usque. Tunc su-
peruenit hydrops abdominis. 26. *Haemorrhagiap.* 143.

vteri continua. Post fluorem album et menstruum mulier tentata est haemorrhagia continua, cum hu-
more puriformi commixta, sed sine valitudinis de-
trimento. 27. *Haemorrhagia vteri.* Post casump. 144.

grauem in pectus substiterunt menstrua, et tandem interiectis aliquot hebdomadibus profluxit ex vtero
sanguis continuo, vnaque intumuit venter. Tan-
dem exiit cum aqua multa corpusculum rubrum
longiusculum in cunei similitudinem, et cessavit
astutum fluor. 28. *Herniae.* In uno casu erat orta ab p. 145.
corpore quodam glandulofo, in altero ab vomitu,

vbi post suppurationem hernia curata est, in tem
gangraena superaccessit, in quarto abiit post mo
p. 164. bum nigrum. 29. *Febris scarlatina epidemica*
Erat fere irregularis, ac sine exanthemate, ha
raro superuenerunt pueris vlcera auris manantu
orta, vt videtur, ab humoris morbosi migratione
p. 171. 30. *Motus peristalticus intestinorum obseruatus in ba
mine viuo.* Grauida subiit ob deformatatem pelu
sectionem caesaream, tuncque visus est iste motu
p. 172. peristalticus. 31. *Boni, iisque spontanei effici
emetici medicamenti.* Vrinae suppressio abiit, inala
femina, ex febre putrida aegra, cum emeticum si
brem iugulauit, tum strumam minorem feci
p. 173. 32. *Curationes morborum per aquam frigidam et
trinsecus superhabitam.* Huc pertinent rachitis et
p. 182. cephalaea ab iectu. 33. *Zona.* Sunt quatuor ob
seruationes, quibus methodi antiphlogisticae uti
p. 187. tas stabilitur. 34. *Sapor puris in phthisico.* Ref
rebat sputum horam ante, quam exiret, cibum
assumtum, etiamsi nullum in sensu incurseret pul
p. 188. monum et ventriculi vitium mutuum. 35. *Febris
vrticata ab esu carnis suillae recentis.* Venit aliquod
horis post esum, et continuat 18. horas cum pr
ritu intolerabili. Contra caro fumo indurata et re
recens mactatae suis non nocent.

XXXVIII.

*Die Hausmittel von CHRISTOPH IACOB MELLIN der
Arzneygel. Doctor, der Kaiserlichen Akademie
der Naturforscher, der Kuhr - Pfalzbaierschen
der Wissenschaften, der Kaiserl. Königl. Ober-
oesterreich. Gesellschaft des Ackerbaues und der
Künste, und der Herzogl. Sächsischen Lateini-
schen Gesellschaft zu Iena Mitgliede, und Physi-
cius*

*cus der Reichsstadt Kempten. Ein Wörterbuch
für Ledermann. Zum Besten der Armen.
Kempten 1786. bey dem Verfasser. 8. 120
Seiten.*

i. e.

*Remedia domestica auctore CHRISTOPH. IACOB
MELLIN, M. D. Acad. Imperial. Nat. Curios.
Palatinae, Austriae rural. et Lat. lenens. So-
dal. Campodunens. Reipubl. Physic. Dictio-
narium cuique aptum. In commodum ae-
grorum. Campoduni 1786. 8. apud auto-
rem. 120 pagg.*

*Cum non desint, qui sanare cupiunt, etiam si ru-
des ab medicina, non incongruens visum est
C. MELLIN, sub forma dictioria medici reme-
dia suadere morbis et apta et salubria, et hinc indo-
cationes subdere. Nihil noui intus est, sed nec
aliquid, quod ab ratione ac usu alienum sit. Discant
ergo medicastri, his adiuti praecepsis, cautius nun-
dinari hominum vitas.*

XXXIX.

*Umriß der allgemeinen Heilungskunde zu Vorlesun-
gen entworfen von C. G. BOEHME der Arzneyge-
lahrheit D. Berlin bey Christian Fridrich Him-
burg 1785. 8. 333 Seiten.*

i. e.

*Delineatio therapiae generalis in usum auditio-
rum conscripta auctore C. G. BOEHME, M. D.
Berolini apud Himpurg 1785. 8. 333 pagg.*

Est

Et hoc in votis, ut tandem aliquando artis professores incipient compendiis aptis et loco, et tempori, et audientium viribus conscribere, sed dubitandum vehementer est, haec quidem delineatio therapiae generalis, quae in fronte Cl. SÖHME scribitur, profutura, an magis obfutura sit. Fama est, esse hunc libellum plagii nomine dignum, qui totus absolvitur dictatis Halensium professoris, GOLDHAGEN; Quod si verum est, dubium relinquitur, praceptorum, an discipulum doleamus. Misella enim opella est, quanta est, corpulent mole quidem, sed pituitam, hesternam coensem et stomachum male concoquenter, hinc mentis vim hebetantem redolet. Potest enim auctor nec bene cogitare, nec sensa breuiter et clare exprimere, nec argumenta rerum dextre diuidere, nec definitiones concinne scribere.

p. 7. *Praefatio* versatur in explicatione τῆς *curare*, (sed haec non satisfacit iis, qui norunt bonae definitionis dotes) in praemittendis disciplinis et libris, (hic iterum mancus et mutilus recensus est) tandem in adferendis 7. capitibus, quibus therapiam generalem complexus est. Iam sequitur ipsa tractatio.

p. 13. *Cap. 1. De curationibus generatim.* Insunt pracepta quaedam cuique curaturo commendanda, sed haec dicuntur ita, ut saepe ignores, quid sibi velit Noster, quia nescit, quid sit perspicue, breuiter ac concinne scribere. Desunt etiam multa, quae tyronem scire interest.

p. 31. *Cap. 2. De curandi methodo.* Continet similes regulas, quibus varias medendi vias et huc attinentia describit, in quibus iterum desideres breuitatem et concinnitatem, nec non mireris, quomodo huc quadret morum modestia et ea ciuitas, quam Francogalli *bon ton* appellant.

Cap. 3. De indicantibus et contraindicantibus. p. 46.

Cap. 4. De indicationibus et contraindicationibus. p. 65.

Cap. 5. De indicato. p. 79.

Cap. 6. De indicationibus generalissimis. Po-p. 81.

terunt et debebant haec capita inter se iungi atque copulari, quia constant omnino explicatione nominum et regularum. De his vero idem sentiamus licet, quod de antegressis. Nam Noster ita ratiocinatur et subtiliter diuidit, ut aliquem e secta WOLFI vel CRUSII audire iures. Neque tamen istud subtilitate cognitio discentium certior fit.

Cap. 7. De medendi viis generalibus speciatim. p. 87.

Solet iam Noster proprius ad rem suam accedere, videturque, ubi ad mere practica ventum est, paullulum sapere ac concise scribere, sed temere recedere ab antecessorum ordine, qui sub indicationibus variis comprehendunt varias medendi vias. Nam agit

Sect. 1. De methodo humectante. Hoc loco, vtp. 87. in posterum, post indicantia sequuntur contraindicantia et indicata, eaque vero nec satis definita, nec perfecta. Absunt etiam tantum non semper coindicantia, absunt remedia vel satis vsu et experientia confirmata, vel nuper adiecta, vel non idonea dosi praescripta. Haec aliaque produnt aut virum iuuenem, aut veteranum empiricum.

Sect. 2. De methodo fuscante. Hanc equidem p. 97. cum praecedenti coniungerem, vtpote sibi opposita. Nec satis tuta est exsiccandi via per vacua. p. 101. tiones continuas; nec rei medicamentariae consen. p. 102. tanea, si bolum, terram sigillatam etc. vel ore su- mere iubet.

Sect. 3. De methodo molliente. Non omni, qua p. 104. decet, diligentia et cautione scribuntur res oleosae, inque his, quae suo loco non sunt, v. c. vitrum

antimonii ceratum, adipes animalium rancidi, sperma ceti.

p. 112. *Sect. 4. De methodo roborante.* Curatius in tractanda Noster versatus est, sed sibi non satis cuit in definiendis roborantibus propriis talibus adstringentibus. In his vero multa sunt inertiam levia, v. c. herba bellidis, fragariae, vel superflua v. c. Lign. campech. Cort fraxini etc. Neque hoc

p. 138. quadrant sic dicta cardiana, quoniam haec stimulant quidem, non roborant.

p. 145. *Sect. 5. De intentione virium*, i. e. methodi irritante.

p. 180. *Sect. 6. De methodo sopiente.* In utraque copiosus et multus est Noster. In illa bene distinguit varia irritamentorum genera, iis aptando media, in quibus deest delectus et accuratio scribentis, in hac vero per diligentius narrat opium virum quia hodie multi dantur eius praecones, iisque empirici.

p. 191. *Sect. 7. De methodo deriuante.* Haec ieiunis sterilis est, et nihil secius haud raro summi momenti putandum hoc deriuandi humoris molestum gotium.

p. 195. *Sect. 8. De methodo alliciente.* Et huc pertinet putamus, quae paullo ante monuimus, quoniam artificis est, scire, quando et quomodo humor allici ad locum aliquem debeant.

p. 198. *Sect. 9. De resolutione humorum*, i. e. de methodo atfenuante. Scribuntur sic dicta remediorum soluentia, sed non ita, ut pracepta sint omni exceptione maiora.

p. 210. *Sect. 10. De obstructione resoluenda.* Nec haec in ardua morborum longorum parte nostrum ludare possumus, quia variae obstructionum et congestionum causiae hisque apta medicamenta non sunt decet, explicata sunt.

Sect. 11. De ciendo vomitu. p. 213.

Sect. 12. De purgantibus. Hic magis expleuit p. 232.
boni magistri officia, scribendo regulas aptas tem-
pori et loco, et addendo cautiones necessariās, cum
leuis error hac in medicatione commissus vehemen-
ter aegrīs noceat.

Sect. 13. De diaphoreſi et sudore titando. Bene p. 237.
atque arti accommodate.

Sect. 14. De ducenda vrina. Nec hic male, p. 275.
praeter hoc, quod balsama interne sumenda sua-
det Noster.

Sect. 15. De pituita narium mouenda. p. 286.

Sect. 16. De saliuatione. Continuit se Noster p. 294.
intra saliuae fluorem venereum, neque meminit ce-
teros casus, in quibus saliuā vel cieri, vel sisti
debet.

Sect. 17. De sputis. Ieiunum iterum et man- p. 301.
cum deprehendimus Nostrum in ea parte therapiae,
quae medicos haud raro nimis vexat.

Sect. 18. De venaefectione. p. 306.

Sect. 19. De ulceribus artificialibus. Desunt p. 311.
multa, quae res desiderare vīsa est.

Sect. 20. De coſtione. Videtur esse suo loco p. 315:
mota.

Sect. 21. De correctione humorum. Haec ſectio p. 319
ad alium locum est omnino amandanda, et doctrina
de venenis melius pertractanda.

XL.

De chemicorum instrumentis mechanicis, erro-
rum et dissensus fontibus; praefide IOHANNE
GOTTFRIED LEONARDI, D. Pathol. et Chir.
P. P. O. pro Gradu Doctoris dispu-
tat Joh. Friedr. Christ. Israel. Vitebergae
CIOCCCLXXXIII.

p. 1. In prooemio Cl. Auctor ostendit, inter multas eas-
tas, quamobrem naturae indagatores toties et
tam varia ratione falluntur, praecipue commemo-
randa esse instrumenta, quae ad naturae labora
speculandos et indagandos adhibentur, v. c. lenta
opticae, thermometra, acus magneticae, electro-
metra, antliae pneumaticae, siphones anatomiae
etc. His expositis chemicorum instrumentorum
explicatur notio et diuisio in physica, i. e. in
quae materie et particulis suis operantur, et in mo-
chanica, si in ea, quae integra et cohaerente in
massa agunt. — In hac dissertatione praincipu-
tum chemicorum vasorum tractantur, atque primoqu-
dem metallica, quae multas opiniones falsas pe-
terunt. Sic vasorum plumbea olea vnguinoſa, cum
centia, tum rancida, non reuera, uti DEGENERUS
aliique sibi persuasere, emendant, sed principium
eorum acidum, a quo eroduntur, obtundunt, et
in noxiū salem, saturni saccharo geminum, con-
vertunt. — Cum metalla phlogisticum principium
facile attrahant, alcali phlogisticatum in vasis ter-
reis, vitreisque, nec in metallicis est parandum.
Quod qui non perpendit, eum errores in acidul-
rum ferrearum examine capere facile possunt. —
p. 8. Cuprum, quod in borace CADETUS se inuenit
iactauit, a vasibus aeneis, male forte obstannatis, in
quibus illa parata fuit, repetendum esse Cl. Auctor
videtur.
p. 9. Vasorum chemicorum terrea non minus saepe sunt
errorum fontes; v. c. crucibula terrea, Hassia,
et alia ex arena et argilla confecta effecerunt, v.
salem lixiuiosum fixum vegetabilem in sua princi-
pia arte diuelli posse, quidam crederent. Haud
quidem negandum est, hunc salem in illis vasibus fu-
sum ponderis iacturam capere atque terram post
calcinationes et solutiones saepe repetitas superfi-
tem

tom manere. Vtrumque autem vasis terreis est tri-
buendum. Haec enim salis fluentis partem facile
absorbent, atque terreas, easque argillaceas parti-
culas sali alcalino admiscent.

Et vasa vitrea errores peperisse constat. Huc p. 14.
referenda est conuersio, quam effecisse se multi sta-
tuerunt, aquae purissimae in terram. At ex eorum
experimentis tantum apparet, ex aqua saepius de-
stillata saltem lixiuosum, terramque calcaream, silici-
namque, non nisi a vasis vitreis repetendam, sepa-
rari. Sic quoque Cl. Auctor cum WIEGLEBIO si-
licinam istam terram, quae, vbi fluoris mineralis
acidum, e retorta in excipulum transgressum, aquam
tetigit, apparet, e vasis vitreis ortam esse conten-
dit, quae destillationi inseruerunt. Vti autem
hoc, sic etiam alia acida vasa vitrea arrodere, multa
exempla demonstrant.

Vasa porro impari modo clausa errorum posse p. 20.
caussas esse, controvergia inter Baumeum et Cadet-
um de calcis mercurii rubrae, sola digestione pa-
nitae, reductione ad hydrargyri metallici formam,
nec non LANGMAIERI opinio, qui ex calce auram
acidae naturae expelli posse negabat, satis, super-
que loquuntur.

Denique Cl. Auctor quorundam aliorum instru-
mentorum chemicorum mentionem vbi iniecit,
maxime ostendit, quantam noxam emulsa nitrata
in mortario orichalceo, quod aeruginem contra-
xit, parata, spiritus aceti e vase cupreo male ob-
stannato destillatus, extracta amara, syrupi et oxy-
mellita, in vasis stannois, ad quae conflanta plum-
bum quoque concurrerit, seruata possint afferre.

De chemicorum instrumentis physicis, errorum
et dissensu fontibus. Praef. IOH. GOTTL.
LEONHARDI pro gradu Doctoris disputa
AMANDUS JOHANNES HEGGENBERGER. Vitem-
bergae CICICCLXXXIV.

P. 7. **C**aussas errorum atque contentionum, quas in-
strumenta chemicorum physica siue actius con-
ferre possunt, in eorum maxime incongrua vel quanti-
tate, vel qualitate positas esse, chemiae historia luc-
lenter testatur. Ita accidit, ut plerique gypsum ideo
terrarum genera perperam retulerint, quod aqua-
gentis aquae partibus gypsi demum una soluitur.
Luna cornea secundum ROUETTE in aqua soluitur
neque tamen MONNETUS aquam illius me-
struum non habet. Puro ferro purum plumbum
fusione vniuersi haud pauci negarunt. At WALLERUS
si ferri parti vni tres plumbi partes commisceantur
hanc coniunctionem bene fieri demonstrauit; quo
quidem experimentum ipse Cl. Auctor optimo cum
successu repetit. Tartarum tartarisatum, eumque
crystallisatum non esse sal medium perfecte saturatum,
NEUMANNUS statuit, aliis id ipsum negabu-
tibus. Haec dissensio oritur a diuersa salis alcalini
quantitate, quae est in liquore tartarum tartari-
tum continente. Haec sunt praecipua errorum
specimina, qui e nimis exigua instrumentorum phy-
sicorum quantitate nati sunt. Saepe etiam chemia
nimia ipsorum copia vtentes labuntur. PRISTLEVI
v. c. et MONNETUS acidi fluoris mineralis naturam
melius definiissent, nisi ad illud expellendum ni-
mium acidi vitriolici adhibuissent. Mercurius pra-
cipitatus albus, a nimia acidi salis copia deiectus, ei-
sal acerrimum, mercurio sublimato corrosiu-

P. 9.

P. 11.

num. Regulus antimonii, cum nimia salium vel lixiuiosorum vel in igne alcalescentium copia confectus, venenum potius est, quam medicina.

Nec pauciores errores prouenire possunt exp. 13. eorundem instrumentorum qualitate, quae quidem saepe alienigenarum particularum admixtione mutatur. Itaque argenti docimafiae, quae, antequam p. 15. plumbi ad argentum depurandum adhibendi concrementum argenteum, instituta cupellatione assimilare didiceris, suscipiuntur, ab erroribus vix immunes esse queunt. Nam omne praeter Villacense plumbeum est argentiferum, eiusque argenteae partes facile cum argento depurando commiscentur. — Alcali volatile in lotio, quod argillae et p. 16. alumini ad expellendum acidum nitri adhibitum admiscetur, contentum quosdam ita sefellit, ut quodam principium acoris nitrofi haberent. — Terram p. 18. martialem et aluminarem, sal lixiuiosum acidum ex aere vitriolicum trahere, quidam credunt, cum tamen hoc, priusquam ad aërem exponantur, illis iam inesse experimenta doceant. Haud dubie etiam ad illam auri solutionem, & qua WESTENDORFFIUS et WIEGLEBIUS ope aquae calcis viuae calcem fulminantem deiecere, acidum muriaticum sale virnoso inquinatum est adhibitum. — Cum vulgaria salia alcalina non semper eandem acidi aërei copiam contineant, in accuratioribus chemicis laboribus vel causticis, vel aëre fixo recte saturatis, est vtendum. Illa, v. c. iuuant citam praeparationem saponis Starkeiani, haec tinturae martis alcalinae STAHLL. — Maximopero errauit WEBERUS, cum in muria salis culinaris, seu in lixiuio a coctura salis residuo iuxta sal Glauberianum et amarum catharticum sal e terra calcarea, acidoque salis conflatum esse scriberet. Calx enim cum acido salis con-

juncta sal GLAUBERI atque magnesiam vitriolum
destruit.

p. 21. Errores porro a tardiori instrumentorum physi-
corum errore ortum ducunt. Vnde magnesiam
calcinatam in omnibus acidis plane solui, mor-
chius, et a sale alcalino minerali platinam ex aqua
regia praecipitari, alii chemici negant.

p. 22. Actio tandem instrumentorum physicorum,
p. 24 acidi nitroso in stannum efficacior, actio eorum clau-
p. 25. destina et tandem similis primo intuitu efficacia in
diuersas indole materies ad errores et dissidia huic
raro viam pandit,

XLII.

Ad audiendam orationem sollemnem, qua Or-
dinariam Chemiae Professionem clementissi-
me sibi demandatam a. d. xi. Mens. Jun-
CICICCLXXXV auspicaturus est, humanissi-
me inuitat CHRISTIANUS GOTTHOLD
ESCHENBACH, Phil. et Med. Doctor. Prae-
mittuntur de quibusdam auri calcibus et saibz
mercurialibus obseruationes. Lipsiae.

p. 4. **A**b ipso quasi fonte Cl. Auctor rem repetens, de
regiis aquis, earumque varia in soluendo auto
efficacia dicere aggreditur. Sic enim secundum eius
obseruationes menstruum e nitri spiritu et digestu
aut communi sale compositum minori cum vehe-
mentia aurum dissoluit, quam sale ammonisco prae-
ratum, quantumuis utrique salia media eadem pro-
portione fuerint adiecta. Iam vero, quod causam
diuersi huius effectus attinet, a volatili alcali re-
tendam hanc esse exinde suspicatur, quod virga
aqua regiae ex nitroso et muriatico acido conflatse
addita

addita exigua vrinosi salis portione, multum sint reditiae auctiores. Tunc ad varia ipsius auri praecipitata describenda et nouis obseruationibus illustranda accedit, in quibus illas calces, quae salibus alcalinis, a Nostro p[re]re reliquis corporibus hunc in finem commendatis, ex auri solutione deiiciuntur, natura a se inuicem quodammodo recedere animadverit. Ac vegetabile quidem alcali pallidiorem et minus vehementer detonantem puluerem deiicit, quam sal vrinosum. Pendet, iudice Auctore, hoc ipsum discrimen a maiori, minoriue volatilis alcali quantitate his calcibus inhaerente, quippe maxima fere huius alcali portio, si quidem cum vegetabili alcali, quod lubentius acido nubat, praeципitatio instituitur, ex aqua regia separatur et in auras abit. Methodo autem auri fulminantis praeparandi hac p[re]volum esse Auctorem legimus: affudit auri solutioni, destillata aqua dilutae, olei tartari per deliquium et spiritus salis ammoniaci cum alcali fixo destillati aequales fere partes, donec omne aurum fundum petuisse, omnia satis declararent. Hac ratione deiectam calcem, postquam aqua abluta, frigidoquo loco siccata fuit, luteam aut ex luteo brunam et tam insigni fulminante yi praeditam obtinuit, vt vel quarta grani pars vehementissime detonaret. Fixi autem alcali nonnihil ideo solutioni adiecit, quod eius ope calcem subtiliorem, quam solius vrinosi salis auxilio, euadere obseruavit. Vbi deinde p[re]de altero auri praecipitato, purpura minerali, eiusdemque parandae ratione sermocinatur, calcem hanc, si modo auri solutio aqua pura satis fuerit diluta, et stanni solutio caute praeparata, semper eleganti purpureo colore tintam obtineri, et chemicos, qui contraria sunt experti, in alterutro p[re]casle affirmat.— Nec omittendae porro sunt causae ab p[re]10. ESCHENBACHIO prolatae, quamobrem stanni solutio,

eui vel nitrosum vel muriaticum acidum nimia incep
inest, purpuram vel plane nullam, vel album in
do terreum puluerem praeципitet. Eundem ve
ne auri vestigium quidem continere, sed vere el
stanni calcem, a nitri acido, quod aquae regiae
aurum soluendum adhibitae magna in copia iner
praecipitatam, Auctor exinde intelligi monet, qu
niam ipsa auri solutio nec vlo modo inde mut
visa est, ad purpuram mineralem et posthac co
fructu adhibenda; deinde, quia ipse hic puluis
omnino stanni calci, quam aqua fortis producit, i
milem sese gessit. Apparet ergo ex his, pergit
Auctor, menstruum, quo fueram usus, vtique han
aliquid solutum tenuisse, quod tamen phlogisti
parandam rite purpuram maxime necessario n
prorsus esset orbatum, vel non satis magnam ei
copiam contineret. Quandoque vero etiam stann
solutionem nigram calcem producere animaduertit.

Cum enim aliquas illius solutionis fumante nitris
ritu et muriatico acido efformatae guttas auri sol
tioni addidisset, liquorem statim nigrum redditum
nigrumque puluerem deiectum veluti e paruis squa
mis compositum fuisse obseruavit, quem cum posse
a supernatante fluido separasset, hoc aliquid fan
dinis suae perdidisse cognovit, manifesto scilicet
dicio, puluerem ex utroque soluto metallo ei
compositum.

Ipsa haec solutio, postquam in apto vase collocata stanni plus in se recepisset, rubor
rimae purpuras deiicienda non parum apta essem
quod sicuti per superficiem phlogisti ex acido nitroso
in auras egressi absentiam factum esse Noster docet,
ita et nigri illius coloris ortum a summa principali
inflammabilis abundantia deriuat. Ceterum non
nulla alia metalla, a variis chemicis ad hanc rem
proposita, non valde probata esse, quippe calces
qua-

p. 12.

p. 13.

quandoque fuscum, quandoque nigricantem praebere.

Sequimur nunc Auctorem in altero libelli capitulo p. 14.

uite de quibusdam mercurialibus salibus, maxime quidem de illo, quod tartari acido producitur, exponentem. Etenim, cum tartari tremoris solu-

p. 16.

tio per exiguum modo mercurialis calcis copiam in se recipere possit, non solum id in debili acidi huius salis virtute, sed et in alcalino sale admixto possum esse ratus, an essentiale tartari sal, ab omni cali separatum, rectius adhibetur, fecit periculum. Quod quidem ita effecit, ut, cum dimidia vnciae huius salis in quatuor aquae destillatae vnciis solutionem mercurii praecipitati fusi et recte edulcorati drachmis duabus assudisset, et per aliquod tempus coxisset, acidum iam multas mercurii partes in se recepisse cognosceret. Quare omne fluidum a residua calce separatum, donec in superficie eius crystalli quedam apparerent, euaporauit; sal deinde ex ipso lixiuio, in frigidum locum reposito, exortum seorsim asseruauit, humorem autem supernatantem rursus euaporatum crystallisationi commisit. Salinam, quae post iteratos labores remansit, massam exsiccatam cum crystallis commiscuit, et sic tartarisato mercuriali sale potitus est, quod dimidiad uinciam et quindecim circiter grana ponderavit, albo colore, acido et simul paululum metallico, neque tamen valde corrosivo sapore fuit instructum. Residua a mercurii solutione calx abluta et siccata duos circiter scrupulos cum dimidio effecit.

Plura tandem huius rei argumenta, ut et ventionem suorum, quae super vegetabilium acidorum in quedam alia metalla viribus instituit, tentaminum relationem alio tempore se promulgaturum esse pollicetur; cui promissio ut stet, non potest a quoque non maxime desiderari.

Experimenta circa regenerationem ossium,
auctore GEORG. LUDOV. KÖLER, Med. et chirurg.
Doct. Göttingae, MDCCLXXXVI. cum illi
tabulis aeneis. 105 pagg. in 8.

Reproductionem, quam regeneratrix naturae in ossibus perficit, duplum Noster eum BLUMENBACHIO, praceptor suo, ad cuius mentem plurima in hac dissertatione prescripta sunt, statuit alteram *formae*, quod in fractura simplici quaque accidit, alteram *materies*, ubi natura ipsius substantiam osseam restituit.

Callus, quo natura in ossium forma restituenda et in glutinandis fractis ossibus vtitur, semper conspicitur, dum os fractum antea serra per longitudinem suam diuiditur, tam ad periosteum, quam ad cauum medullare paululum, attamen vario gradu prominens, et in perfecte osseam naturam mutatus. Repositis appositisque sibi apte fractorum ossium extremis, omnibusque iis peractis, quis dicessum fractorum ossium prohibent, exigua calli copia generatur, tanta tamen, quanta ad glutinanda ossa necessaria est. Maior calli eiusdem copia profunditur, si ossium extremitates inaequales sunt, si pars ossis fracti ablata est, si periosteum vel bone sum admodum est, vel aliqua parte deficit, ceterum. Subinde aut nimis parce generatur, aut penitus deficit.

p. 26. Expositis Cl. virorum, BONN, CALLISEN, MARRIGUES, de calli generatione sententiis, & illustratis ex parte, ex parte vero confutatis, Noster suam de hac re, aut potius BLUMENBACHII, sententiam profert. Verosimile ipsi est, callum ab initio gelatum esse, quod dum indurescit, natu-

ram cartilagineam induat, dein vero, admixto succo
osse, duritiem coloremque reliqui ossis adipiscatur: organicam adeo structuram callo inesse, pun-
ctis et filis rubris a TROIA, V. Cl. obseruat's vascula-
lora eius, saltim ex parte, naturam probantibus.

Hoc vero gelatum ex Nostri sententia non so-
lum ex substantia ossis ipsius, sed interdum etiam
ex vasis periostei nascitur. Dum enim ossa ope an-
nuli externi ossei vniuntur, id per extravasatos pe-
riostei succos contingat necesse est, quibus vera ge-
lati natura inest. Idque gelatum ex originibus suis
et ex vasis ipsis osseae substantiae vascula necessaria
nascitur, quae magis magisque succum osseum
ei aduehunt. Forte tamen casus, vbi periosteum
tumefactum ossa glutinantem callum solum largi-
tur, vix dantur, gelato, ex quo, dum indurescit,
callus nascitur, tam ex periostei, quam ex osseae
substantiae vasis proueniente. Si vero ita corrupta
ossum superficies est, ut neque gelati quid ex ea
effluere possit, neque sanguifera ossis substantiae
vasa prolongari, tunc gelatum e periosteo profectum
callo primordia sua dare videtur.

Absorpta aquosa parte, gelatum magis indu-
rescens ope glutinis animalis naturam cartilagineam
acquirit. Vasa succum osseum vehentia in longi-
tudinem protensa succum osseum emittentia, naturam
organicam ei praebent. Eoque modo callus, cartilagi-
neus antea, magis magisque consolidatur et ad
osseam naturam accedit.

*Noui oss generatio ad alteram reproductionis
osseae classem, materiei videlicet regenerationem,*
pertinet. Dum in necrosi osseum emoritur, na-
tura, sine ullo artis adiumento, nouo generato osse
iusturam, quam passa fuerat, instaurat. Rem au-
tem extra omnem dubitationem per exempla copiosa
positam alii explicuere aliter, ut quidam pure intra
os

os et periosteum effuso, et soluto per suppurationem periostei cum osse nexus, periosteum capsulam referre putarent, intra quam materia ossea effuderetur in osseam postea duritiem indurescens, et vero carnem intra laminas corticis et partem ossium interiorem nasci crederent, quae interiorem ossium partem, quae demum emortua inueniatur, ab illis laminis separat.

P. 37.

Experimenta, quae nunc sequuntur, Nostri instituit in cylindricis et fistulosis ossibus, medulla semper diruta, et linteo carpto, aut alio quodcum corpore obturante cauo medullari impleto. Quia quum etiam a TROIA, V. Cl. iam instituta sunt, Nostri experimenta vix noua existimanda sunt, sed in iis plura perspicue magis atque apposite enarrantur. Instituta sunt in columbis, gallinis, canibus. Cuniculi, ob teneritudinem, articulorum amputationera vix passi sunt.

Experimenta autem hoc modo instituta sunt, v. perfectis ut plurimum supra inferiorem articulationem tibiae cute, musculis, tendinibus, periosteum scalpri rasoii ope abraderetur, serraque os discederetur. Quo facto specillo in medullare cauum immisso, medulla, quantum fieri potuit, dirutum cauum medullare linteo carpto impletum est. De ligationem cruris in columbis conica forma non permisit, nec canes facile permisere, hinc absque ligatura experimenta plurima peracta sunt.

Euentus autem hic fuit: Animalia, cuniculi exceptis, qui post operationem ut plurimum mortui sunt, sati bene se habuerunt. Oedematosus tumor in laborante parte non visus est. Post secundum diem vulneris margo intumescere coepit, dein totum crus sensim intumuit, ita tamen, ut infima pars semper crassior esset media et superior. Tibiae perfectae truncus e vulnere paululum prominuit,

ninit, niger factus. Nono die columba, cui
recisum erat, necata est. Cutis eo loco, quo
ferra penetrauerat, durior, cartilaginea, muscu-
lis tendinibusque conglutinata. Nouus tubus osseus
et circumdedit infra duas lineas ex novo pro-
minentem. Musculi et tendines a vetere osse ad
nouum transgressi erant: nec epiphysis noui ossis,
cui tendines et ligamenta bene inserta erant, cum
altera sani cruris comparata, multo maior ea erat.

Nouus tubus arctius quidem vetus os circumdabat,
ita tamen, ut moueri, et dissesto per longitudinem
osse, eximi posset. Internam noui ossis superfi-
ciem membrana circumdedit, veteri ossi minime ad-
haerens, sed novo coniuncta, a quo tamen facile
separari potuit. Ablata hac membrana noui ossis
contextus foraminula, vasis transmittendis idonea,
exhibuit. Superior ossis veteris pars eaque te-
nior, epiphysin et superiore laminam ad no-
vum os transmiserat.

Columba, instituto altero experimento, post p. 46.
nouem dies necata, prope vulnus cutis, musculi,
tendines, tum inter se, tum cum osse, ope mate-
riae cuiusdam cartilaginosae spissa coniuncta erant,
(quod in experimentis omnibus obseruatum est.)
Epiphysis tibiae veteris ad nouum os pariter trans-
gressa. Noua diaphysis duas tertias partes osse ve-
tere crassior, prope epiphysin, ut constanter obser-
vavit Noster, tenuior erat. Nouus tubulus prior
duritie superauit, ut vnguem ei imprimere non
valeret. Nec ullum vestigium, ubi epiphysis vel
diaphysis noui ossis coniunctae erant, inueniri
potuit.

Necata horis XLVIII. post operationem institu-
tam columba, periosteum super totum os tumi-
dum, materia spissa, albida, infarctum, quod se-
parari ab osse facile poterat, os albidum, epiphy-
dia.

diaphysi iuncta, exhibuit. Prope vulnus musculi tendines, cutis, materia spissa intumuerunt. Non ossis primordia haec, in parte inferiori semper obliterata, probant nouum os in parte inferiori periorum semper prius gigni ac magis magisque ad partem superiorem ossescere.

Medullari autem cauo minime impleto, tuba fana et integra permanxit et medullare cauum alosa materies clausit. In alio experimento eodem modo instituto nouus tubus os vetus in infima parte epiphysenos nouae instar circumdedit.

p. 61.

Experimenta hactenus enarrata in columbis instituta sunt. Canis radium, ut experim. VIII. interfertur, usque ad cauum medullare Noster percudit, alteraque incisione in eodem osse serrae operae primam incisionem facta, efficit, ut omnium particulam ex radio eximere posset, aperto simul medullari cauo, quod sursum deorsumque per hanc aperturam linteo carpto impleuit, medulla ante specilli ope diruta. Conuulsiones statim natae sunt specillo in medullam immisso, et atrociores quidem superiore medulla irritata, mitiores, inferiore. Acetabulum sensum in aliis animalibus canibusque medulla non praebuit. Os die post operationem XVIII. exploratum musculos illi adhaerentes ossea matutinidos exhibuit. Nouum os vetus circumdedit membrana solida, tenaci, cartilaginea obductum, quae periosteum referebat. Experimentum citius processit, quam in reliquis animalibus, nouumque os perfectius regeneratum est.

Amputata columbae tibia et medullari cauo baccillo ligneo probe obturato, quum tertia septimana bacillum Noster ex osse vellet extrahere, os vetus emortuum similextraxit, nouo remanente. Necat autem q[uo]d elapsis diebus columba, haec deprehensa sunt: Os nouum periosteum sane obductum

magis parte penitus clausum erat. Inferius extre-
mum naturali crassius, diaphysis, qua epiphysi-
coniuncta est, tenuior fuit. Medullare cauum hoc
vix amplius, quam in naturali tibia, exhibuit.
In superiore parte diaphyseos, prope epiphysin, de-
prehensum aliquid est, quod speciem medullae
se ferebat. In media et inferiore parte mem-
brana interna caui superficiem obduxit. In alio
perimento, vbi vetus os extrahi non poterat, os
etus in ipso novo quasi evanuerat.

Sic omnia, ut in prioribus experimentis perage-
antur, columbae autem septimanis sex aut septem
slaps necabantur, nouum os tenuius, durius et
fragilis erat. Intra ossis laminas diploë conspecta.
Periosteum tenuius, firmius.

Institutis copiose iisdem experimentis in co-
mibus et gallinis iunioribus, quo autem medul-
la in linteo non impleto, medulla intacta, intra
etus nouum os non natum est. Materia callosa,
ossea, in extremo ossis semper profusa est, os vero
nouum, periosteо fano coniectum, et interdum
qua medulla impletum deprehensum est.

Separatis a crure musculis, ligamentis et pe-
riosteо, quantum fieri potuit, vulnerato, diruto,
allinaque die XIII. necata, musculi succo cartila-
ginoso turgentes, sese obtulerunt, tibia simul noua
substantia ossea, praecipue versus superiora, con-
necta. In suprema superficie musculi tendinesque
ene se substantiae nouae inferuerunt.

In cane sex menses nato experimentum ita in-
stitutum est, ut, discisis capitis ossis femoris liga-
mentis capsulari et tereti, musculisque et tendini-
bus separatis, os femoris statim infra trochanterem
maiorum dissecaretur. Exemta recisa parte, de-
cunatoque femoris osse reposito, vulnus sutura
ruenta vixit est. Canis versus tertiae septima-

nae finem crure, quod operationem passum ex terra incedere nitebatur. Versus quintae fuisse bene currere et incedere valuit, pede altero non breuiori, nec infirmiori. Necato autem cane, ptima septimana, ligamentum capsulare renatus penitus et tali modo unitum erat, ut vix antea cismum credidisses. Inciso hoc ligamento, quod sano non differebat, nisi crassitie sua paululum. Ita, copia materiae osseae effusae in conspectu venit, non quidem forma capitis et trochanteris praedita, multis protuberantibus acutis in eius superficie, ad acetabulum spectante conspicuis, e quibus insignis fibrarum tendinosarum copia ad marginem acetabuli transgrediebatur, quae vnitio femoris cum coxa osse, vices ligamenti teretis gerebat. Cartilago acetabuli prorsus evanuerat, neque tantum, quam in naturali statu, acetabulum deprehensum est.

In alio cane, in quo idem experimentum petitum est, eadem fere obseruata sunt. Capsula ligamentum durius et crassius erat ligamento aliarius femoris. Nec trochanter nouus, nec ossis femoris erant regenerata, sed substantia ossis noua rotunda, in parte superiori cartilaginea lamina obducta, loco capitis ac trochanteris deprehensa est. Noua haec substantia nullas prominentias habuit. Fibrae tendinosae eadem teretis ligamentum loco natae sunt. Noua substantia nullas protuberantias habuit, tota aequalis ac laevis existens. Acetabulum sanum erat, sed in ea parte, ubi teres ligamentum in foueam immittitur, ossea protuberantia nata est, cui tendineae fibrae adhaesere.

Experimenta etiam circa regenerationem membranae pituitariae a Nostro quaedam, at parca, constituta sunt. Sinu frontali in cane perforato disbruendae membranae eum inuestienti omnem operam

am dedit. Inflammatio primis diebus vehemens
finita est, orae autem vulneris humidae et materia
adustina obductae erant. Vulneribus vigesimo
quarto die optime consolidatis, elapsa septimana
septima canis necatus est. Inciso cadavere pericra-
teum cum materia ossea recens generata mediocri-
ter cohaesit, ita tamen, ut ab ea disjungi possit.
Foramen noua substantia ossea repletum deprehen-
sum est, veteri tam aequali, ut limites, ubi noua
inciperet, discerhi vix possent. Pituitariam mem-
branam natura non resarcit, marginibus vulneris
secretam.

Tandem circa crani regenerationem experi- p. 103.
mentum enarratur. Cranium in ipsa sutura sagit-
tali perforatum est. Os natura perfecte restituit,
ed absque suturae nota.

XLIV.

Vermium intestinalium breuis expositionis con-
tinuatio secunda, auctore PAULO CHRIST.
FRIDER. WERNERO, prosectori olim in thea-
tro anatomico Lipsiensi dignissimo. Post
mortem auctoris edita et animaduersionibus
atque tabulis aeneis II. aucta a IOANN^E
LEONARDO FISCHER, philos. Doct. ac
liberal. art. magistr. et in theatro anatom.
Lipsiens. prosectori. Cum tabulis IV. ad
naturam pictis. Lipsiae, apud Crusium.
MDCCLXXXVI.

Dedit Cl. Editor WERNERI obseruationes, ut ab
eo moribundo acceperat, plura autem addidit,
partim obseruationibus amici sui illustrandis, partim
obseruationibus ipsis limatus edendis inservientia.

WERNERUS enim in conscribendis, quae videlicet exploraueratque, nec iusto vbiique rerum ordinem orationis elegantiae operam satis multam dedebat. Indeque factum est, ut rerum forma et series Editore nonnunquam immutaretur, vtque, obscura in WERNERI descriptionibus essent, strarentur, quod eo magis a Nobiliss. Editore potuit, quum figurarum delineandarum atque incidentiarum curam in se suscepit, in quo operam etiam tam diligentem se praestitit, ut nobilioribus harum rerum artificibus merito debeat accensum. Ipse etiam, vt iam libri titulus indicat, additis tabulis aeneis elegantissime sculptis, larvam oestri haemorrhoidalis naturam noxasque praeterea illustravit.

Observationes autem duae in hac altera continuatione lectoribus proponuntur, altera de morbo glanduloso apud homines, altera, eaque non putata, ob mortem auctoris prematuram, confusa, de larvarum oestri haemorrhoidalis natura.

p. 7. Lectu dignissima prima est, in qua taenias hydatigenae, in humanis carnibus obviae primus acte describuntur.

Militis aqua submersi cadauer Ianuario in theatrum anatomicum Lipsiense delatum habuit. Musculis enim praeparandis atque indebis b. WERNERUS cum daret operam, dissecans integumentis pectoris communibus, dum vesiculae proxime sibi adiacentes, oblongae, sub pectoralium maioris musculi membrana propria illi ipsi musculo adhaerentes in conspectum venerunt, quas cuncte aperiret, aliud vesiculare corpus conuolutum et clusum, leui opera extrahendum, detexit. Quod corpusculum quum calidæ immitteret, brevi tempore taeniam esse hydatigenam animaduertit. V.

erimi adhuc superstes erat, quum tamen cadauer
e video per duas septimanas medio hyeme in aqua submer-
rdini, n
deder
series
e, q
ent, n
tore f
atque
uo ope
biliori
accen
lditis
larum
praece
non pa
conve
nos no
gena, er
eniss
imun
is habit
io me
lum est.
m tu
oint,
inum
propria
que in
ent. Cum vlt
, dispe
t. Qu
reui
tit. Va
vera
ermita
membr
du
fissa
obolu
atque in
nec ni
in muscu
is habit
Caput qua
papillis et
proboscide,
uplici vesicula
rūm sugent
corona obsita instru
um est. Caput articuli viginti et plures exei
qui versus finem, sive capsam vaginalē
propriam, tam latitudine, quam longitudine cre
que in
ent. Cum vlt
, dispe
t. Qu
reui
tit. Va
vera
lentis formam habens, crassa, coriacea,
vel cartilaginea, ad quam a postica et lateralī parte
peccor
i musc
latare in obtusum finem terminatur.

Humana autem haec finna, sive taenia hydati- p. 10.
p. 10.
gena, eremita est, membrana externa vaginali du
fissa oboluta atque inclusa, nec nisi in muscu
is habitans. Caput quatuor papillis et proboscide,
uplici vesicularū sugentium corona obsita instru
um est. Caput articuli viginti et plures exei
qui versus finem, sive capsam vaginalē
propriam, tam latitudine, quam longitudine cre
que in
ent. Cum vlt
, dispe
t. Qu
reui
tit. Va
vera
lentis formam habens, crassa, coriacea,
vel cartilaginea, ad quam a postica et lateralī parte
peccor
i musc
latare in obtusum finem terminatur.

Externa vesicula, pollicem longa, compressa
quasi in medio latior, contextui celluloſo et muscu
libus fibris per vasa sanguifera ex musculis pro
deuntia et ipsam vaginalē perreptantia ita aggluti
nata

nata est, ut vi deglubi debeat. In media parte puseulum rotundum pellucet. Vaginalem hanc tunicam et taeniam spatium vacuum est, nolitei particula excepta. Taenia ipsa vaginæ non adnata, sed libere in ea fluctuans, facile, vagina, extrahitur.

Corpusculum, quod vagina continetur, formam habet et in atque uata parte incisionem foueolam exhibet, in quam taeniae caput et articuli retrocedunt, ubi vis externa irritans quemque accesserit. Ex utrisque lateralibus marginibus vesiculae duae oblongae prominent et transuersu adhaerent, nauiculam represe[n]tantes. Ipsa ha interior capsula admodum dura est, aegre per treas laminas comprimenda.

p. 13. Caput autem et articuli taeniae difficulter capsula sua egrediuntur. Expedit plurimas vesicas disquirere et exspectare, usque dum una repertur, in qua caput et colli articuli ex capsula ipsorum egressi sint.

Tunc taenia in calidam immersa nonnunquam quidem in capsam suam retrocedit, ut plurimum tam conspectui fese offert. Et tunc cernere licet caput papillis quatuor et proboscide duplique sicularum fugientium corona instruetum, articulosque, quos linea alba, per medium partem, a proboscide incipiens, percurrit. Articulos viginti plures b. Vir numerauit.

Vesicula caudata, in utroque latere interius capsae transuersim eminens eique adhaerens, in media parte communicans utrinque in obtusum nem exit. Membranae eam tenuissimae confidunt, nec tamen facile dilacerandae.

Differentiam taeniae hydatigenae, s. finnar manae, ab aliis capsâ vaginalis cartilaginea atque vesicula caudata pellucens non rotunda, sed in du

apicem

partes partita, constituit. Interior et exterior capsa vermem aduersus iniurias externas quascunq[ue] efficaciter defendit, qui laesus a frigore, vel ab aliis externis iniuriis, caput statim et articulos in cile, incapsulam retrahit.

Tales autem taeniae ex Nostri mente in homine forsan admodum frequentes sunt. Cadavera sanguinaria, qui tabe muscularum laborant, sub quorum cute noduli renitentes quidem, sed tamen pressioni tandem cedentes deprehenduntur, diligenterius examinanda sunt. Forsan superficiales abscessus quidam, aut exanthemata in morbis quibusdam tales taenias continent. Putridos autem morbos induci ab his taeniis, vt b. Viri opinio est, vix crediderim; excrementorum enim ab his vermis protectorum tanta copia vix potest esse, vt fomitem putridum in vniuerso corpore accendant, nec forte ab harum taeniarum mortibus maius periculum metuendum foret, saltim vix putridorum morborum, sed potius inflammationum topicalium.

Non autem est, quod abnuamus, tunicatorum tumorum origines subinde ab his taeniis esse repetendas, tremores etiam in muscularis ab iis irritatis a ingentem pruritum oriri. Sed quae ad effectus, quos haec taeniae in corpore viuo edunt, pertinent, et omnia tanta adhuc caligine obsita sunt, vt ultiori obseruatione ad eos firmiter statuendos opus sit. Sufficit interea, Nostrum existentiam talium taeniarum hydatigenarum in muscularis humani corporis exemplo nulli dubitationi obnoxio probasse.

Altera obseruatione, in qua vero polienda et p. 18. verius exponenda morte praematura Noster expressus esse videtur, *de oestri haemorrhoidalis larvis agitur*. Connatis vermis corporis animalium ita sensim adsuescit, vt nihil incommodi percipiat, nisi vermes insolita incrementa ceperint, aut insolito stimulo fuerint irritati. Accessorii vero insolita et

insueta corpori irritatione vniuersam corporis oecnomiam admodum concutiunt, partibus, rodente, inflammationem inducendo, noxas multiplices inducunt, quin adeo mortem ipsam accelerant.

Vermiculi, qui in recto intestino equorum periuntur, pro ascaridibus a compluribus habiti oestri haemorrhoidalis laruae sunt. Quae quando increscunt, ex albo cinereum, in statu autem perfectae euolutionis, et ubi ad metamorphosin indinant, rubrum magis et nigrescentem colorem habent. In hoc statu pollicem vnum longae, hirsutae sunt.

Magna talium vermium copia mensibus Iunii, Iulii, Augusti aut sponte, aut cylstere applicato per anum demittitur. In eo magnas molestias, primitum, inanes desideri conatus, tenesimum, cetera inducunt. Generantur, dum oestrus haemorrhoidalis ad ani confinia ouula sua deponit, larvis euolutis anum ingredientibus, ibique usque ad metamorphosin suam permanentibus. Aliae per intestinalem tubum reptantes ad anum usque perueniunt, earumque ova in naribus internis ab oestri deposita saltim in ventriculum peruenisse videntur. Ipsae quoque haes laruae in naribus sedem habentes, insigni irritatione concitata, febres, inflammationem, mortem saepe inducunt.

Quae in ventriculo iedem habent, larvae, irritatione, erosione, inflammatione, gangraena in ductis nocent necantque. Eaque omnia symptoma intensiora sunt, quo magis laruae ad metamorphosin suam properant.

P. 35. His obseruationibus WERNERI labores absolvuntur. FISCHERI, V. Cl. animaduerfiones fatis copiosae sunt, dimidiā quippe libri partem suprantes, et licet nimis copiose plura in iis sint expressa, nulla illustratione indigentia et per se clara,

plura

plura tamen continent, in primis ad oestrorum historiam illustrandam inseruentia, quae haud vulgarem Nobilissimi Viri in obseruando diligentiam produnt probantque.

Exemplis copiosis Editor probat, in mesenterio, p. 38.
omento, peritonaeo vesiculas verminosas saepius esse vias, pro hydatidibus a compluribus quidem habitas, attamen sine dubio vermbus domicilia praebentes.

Finnarum humanaarum a porcinis differentiamp. 51.
Editor accuratius enarrat. Humanæ grandiores, membrana externa vestitae, capita dupli corporisculorum rotundorum corona ornata habent. Colla eisdem, quos taeniae vulgares, articulos habent, in plaque taenia tunica vaginalis habet, qua finna destituitur.

Finnas Editor cum depingeret et priuato studio solus obseruaret, nullum capitis collique motum spontaneum animaduertit, aquae autem calidae irritamento hunc motum saepius excitauit. Dubitat autem, num vita vera animalis in talibus taeniis unquam calore excitari possit.

Species quidem excitatur vitae, evolutio et motus quidam, et num cum his vita ipsa excitetur; sive num vita evolutionis et motuum caussa sit, dubium ipsis est. *Finnas* capsula sua externa exutas in aquam reposuit, qua plane et ad imum usque congelata, omnes finnae in glaciem mutatae per octo dies ita conseruatae sunt. Redeunte ad obseruandum otio, glacies cum finnis leni calore resoluta est. Finnae autem congelatae omnes caput in corporiscula retraxerant, quum antea illud in calida aqua paululum porrexisse. Calefacta autem modice aqua cum finnis in glaciem versa, colla capitate finnarum sensim producebantur, repetito etiam aliquoties experimento. Hae ipsae finnae,

quae caput et collum produxerant, in frumenti
ritum immiscae capita et colla statim retraxere. Es-
dem tempore aquae iterum expositae capita et colla
produxere. Spiritus vini fortior, rigidas penitus
reddendo sinnas, nouae capitum productioni obli-
tit. Ea autem phaenomena omnia Nobiliss. Viros
caussis mechaniciis oriri videntur, membrana scil-
let interna, compressa antea, facile siue aere per
calorem extenuato, siue tepida aqua influente, ex-
tenuata atque tumescente. Condensationis saltem
a frigore effectus manifestierant, indeque admodum
vero simile ipsi est, contrarios calorem et partem
manifestos habens debere.

Quae omnia etsi negari facile non possunt
GÖTZII, et aliorum Cl. Virorum sententiam tamen
non infirmavit Noster, adstruentium, vitam plen-
que vermis, in primis vero taeniis diutissimam
superesse. Etsi enim largiamur, calorem frigusque
formae talium vermium mutandae plurimum con-
ferre, motus tamen, qui in iis manifeste saepe con-
spicitur, spontaneus, in calidam immisis, vita
nullo argumento confutandum indicium est. Isque
motus non semper talis est, vt ab extenuatione et
contractione a vi externa oborta pendeat. Vidi
mus saepe in taeniis, quae decesserant depulsae ab
hominibus, aut quas extraxeramus ex canum ne-
catorum intestinis, (quibus omnem vitam denegato
videtur Noster) immiscae lacti tepido aut aquae ci-
lidae singulum moueri articulum, motu mox in-
tenso, mox relaxato, et singulo articulo et a lateri-
bus et a superna infernaque parte, qua eum vicino
committitur, mox adstricto, mox remissiore. Con-
cedimus autem, ascaridi lumbricoidi vitam ubi obi-
guerit, vix superesse.

p. 65.

Copiose etiam in doctrina de vermium genera-
tione enarranda Editor versatus est. Notum est
centio-

centioribus temporibus stabilitum esse a Cl. Viris, seminum verminosum animalibus esse proprium singulis, vermesque *innatos* in ipso corpore generari, nullo externo eorum seminio accedente. Hanc opinionem plurimis experimentis confirmatam amplectitur quidem Noster, ita tamen, ut seminia verminosa non admodum multiplicanda putet, statuante, pro varia corporum constitutione, epidemica adeo, ex uno eodemque seminio diuersos vermes propullulare. Caeterum et opinioni aduersatur, qua vermium semen iam in embryone latere statuitur, putatque, latiorem facilioremque verminoso huic seminio per sanguisera vteri et placentae vasiam esse.

Plurimam autem et magis laudabilem omnibus P. 78.
que commendabilem operam in oestrorum historia
illustranda Editor consumsit. Genere stabilito, spe-

cies haec statuuntur :

1) *oestrus nasalis*, alis maculatis, thorace ferrugineo, abdomine nigro, pilis flauis.

Habitat in equorum fauce, per nares intrans.

2) *oestrus rhangiferinus niger vel nasalis*.

Habitat in Laponia, in sinu Rhenonum frontis. Conuenit magnitudine et facie cum oestro rhangiferino mansueto ceruorum, differt tamen, quod minus pilosus.

3) *oestrus ouis*.

Habitat in ouium sinu frontis.

4) *oestrus bouis*, alis maculatis, thorace flavo, fascia fusca, abdomine flavo, apice nigro.

Habitat in dorso boum per totam hyemem, Iulio exiens.

5) *oestrus rhangiferorum mansuetorum ceruorum*
(in quorum dorso habitat.)

6) *oestrus*

6) *oestrus haemorrhoidalis*, cum oestro bouini
LINNEO, GEOFFROEO ET BLUMENBACHIO per-
mutatus.

Hoc oestri genus laruis in primis suis animali-
bus infestum est. Eaeque laruae diuersum nutri-
mentum habent. Ab alio enim oestro profecta lar-
vae sanguine animalis, ab alio aliis humoribus nu-
triuntur. Aliae in faucibus, aliae in ventriculo,
aliae in intestinali tubo, aliae sub cute sedent.
Duae vel tres laruarum species, ab equo, ceruo
nutriuntur.

Nasali autem atque haemorrhoidalii oestro illi-
strando operam maximam dedit. Ille in naribus
equorum, asinorum, ceruorum, oua deponit in
vegeta animalia sibi eligens, et male saginata si-
que emaciata fugiens. Pars ouulorum muco co-
piosa e naribus irritatis profluente eiicitur, pars in
fauces, oesophagum, ventriculum defertur. Ouula
haec naturali animalium calore in laruas mutantur,
quae vncis corneis, quibus ora instructa sunt, cu-
tem interiorum partium erodunt penetrantque.
Pars harum laruarum cum alimentis sordibusque
ex ano deuehitur, pars vero, profundius insidens
et ob mitiorem gastricum succum, qui animalibus,
quae graminibus vescuntur, proprius est, vir di-
gerenda, concitatis irritatione, inflammatione,
gangraena, nocet et mortem infert. Numeravit
Noster in equini ventriculi parte, cuius superficies
tres cum semisse pollices aequabat, ducentas et
octoginta duas laruas, praeter eas, quae iam deci-
derant.

Quaestio nunc exutienda est, a quoniam oestro
hae laruae ventriculo insidentes profiscantur, num
a nasali, aut ab haemorrhoidalii. Oestri haemor-
rhoidalis laruas ab ani orificio totum intestinalem
tractum permeare, demum in ventriculo, imo in
oelo-

oesophago residere, LINNEI sententia fuit. Sed plura sunt, quae huius sententiae fidem infirmare videntur. Laruis enim oestri haemorrhoidalis quedam, at non tanta similitudo cum laruis in ventriculo est, ut rem conficiat. Hae enim in ventriculo residentes laruae ab his, quae in recto intestino nidaluntur, microscopio praesertim examinatae admodum dissimiles sunt. Experimenta caeterum certa Nostrum docuere, certas larvas nullibi alias, nisi in ventriculo, certasque iterum et a prioribus specie diuersas in intestinali tubo reperiri. Hinc conficitur, si non vere, cum plurima saltim veri specie, aliam laruarum speciem in ventriculo, aliam in ano residere. Caeterum itineris spatium LXXXIV. pedum, quod confici ab his larvis ad motum admodum ineptis deberet, impedimentaque itineris varia, peristalticus motus, ciborum faeces, caet. vix permittunt, ut rem hoc modo accidere putemus. Ad eandem sententiam faciunt ventriculi circa pylorum insignis sensibilitas, et ipse pylorus a quacunque irritatione clausus.

Laruae, quae in ventriculo equorum reperiuntur, ex Nostris mente ab oestro nasalí proficiscentes, in fine operis curatius examinantur. Magnitudinem habent, summam maturitatem assequutae, octo ad duodecim linearum et colorem varium. Nouem circulis ad undecim cinctae, iisque circuli duplci aculeorum serie instructi sunt. Caput duobus mobilibus corneis vincis instructum est, quibus larva mouetur partibusque inhaeret. Idem vincis alimentis comparandis inseruiunt; his enim infixis rodendo tandemque perforando tunicas larua citato ad hunc locum sanguine, ab eo alimenta trahit. Non enim a cibis, qui in ventriculum feruntur, laruae nutriuntur, sed ab animalibus humoribus. Os corneum, mobile, duobus labiis constans, vincis

cis proximum est. Superius oris labium aculeis pluribus, paruis instructum est, quos pro respirationis instrumentis quidam habuerunt, Noster vero sensus organon constituere putat. Ab ore canalis ad ventriculum procedit, initio angustus, sensim sensimque crassior, in substantiam glandulosam tandem exiens, ex qua tota interior laruae natura constat. Ex hac glandulosa substantia ostio vasa praeudent; quae extrema parte coniunguntur et in altero laruae extremo terminata patulaque anum constituant.

Exposita laruae huius structura atque figuris eius apposite illustrata, extirpandorum horum monstrorum modi remediaque pertractantur. Disticis medicamentis purgantibus artis veterinariae periti equos ab hac peste ut plurimum liberare student, sed incassum plerumque. Firmius enim locis suis, datis purgantibus, adhaerebant, serumque et sanguinem ex ipso ventriculo fugentes a purgantibus non laeduntur. Vnguinosa olea, magis commendabilia, larvas, praeculso spiritu, necabunt. Idem etiam abstractitii spiritus efficient et copiosi sales cum parca aqua soluti.

XLV.

Auffsätze und Beobachtungen aus der gerichtlichen Arzneywissenschaft, herausgegeben von Dr. IOHANN THEODOR PYL, Rath, ordentlichem Mitglied des Königl. Obercollegii medici und bestellten Stadtphysicus in Berlin. Zweyte Sammlung. Berlin 1784. in 8. 250 pagg. Dritte Sammlung. 1785. 237 pagg. Vierte Sammlung 1786. 258 pagg.

i. e.

Dissertationum et obseruationum ad medicinam forensem spectantium collectio II. III.
et IV.

Enarratis in commentariis nostris iis, quae in prima utilissimi huius libri collectione continentur *), superest, ut, quae in reliquis partibus contineantur, breuiter enarreremus, hoc seruato modo, ut minus momenti casus, eosque omnes, qui tyronum gratia, ut scilicet formam quandam habeant forensia talia medica scite consignandi, enarrati videntur, silentio praetermittamus.

Prima alterius voluminis *seccio cadauerum incisiones* continet.

Casus I. *mulieris morte subitanea extinctae*. Sana in cadauere paene omnia fuere, sanguis tamen in pulmonibus, corde et circa dextrum cordis atrium congestus, in pulmonibus tubercula, in pulmonali arteria polypus. Mortis proxima cauſa suffocatio fuit.

Cas. II. *viri suo sanguine suffocati inciso*. In pulmonum substantia sanguis plurimus effusus. Cordis ventriculi et auriculae sanguine atro turgidissimae.

Cas. III. *Mors ex tinea capitis cum vino, in quo vitriolum album solutum erat, lota*. Dolores intensissimos et intolerabiles haec lotura excitauit, pueri superuenientibus conuulsionibus statim extincto. Vasa cerebri omnia turgidissima plurimum etiam sanguinis transmiserant, ita ut in cerebro omnia sanguineo tabo essent conspurcata. Sanguis simul in hepate admodum congestus erat.

Cas. VII.

*) Vid. comment. nostr. Vol. XXVI. P. III. p. 426.

Cas. VII. *viri post varias externas laesiones a mortui incisio.* Mortem induxere violenta contuslatam in femoris antica parte gangraenam inducens et fibrillarum venae cruralis eo loco, quo sub ligamento Poupartii sita est, copiosa taliisque scissurā vt lacera in compluribus locis vena sanguinem copiosum transmitteret.

Cas. VIII. *Pueri incisio varioloso morbo exstincti medicamentis nocentibus ab agyrta ipsis datis.* Cervix ullam memorabilem corporis laesionem inclusum cadaver exhiberet, praeter sanguinem in cordis regione congestum et vermes in intestinali tubo copiosos, mortis culpa non medicamentis, sed sanguini congesto et vermis tribuitur.

Cas. IX et X. *capitis enormiter et hoc modo laesio,* vt mors statim succederet, *historiae narrantur.*

Cas. XI. memorabilem *capitis grauiter vulnerata historiam* continet. Die a vulnere inficto XI. aegrotus mortuus est. *Vulnus ense frontis ossi infictum ex tremitatem anteriorem ventriculi cerebri anterioris paene attigerat.* Cerebrum pure conspurcatum. Meninges gangraena affectae. *Vulnus ipsum pro absolute lethifero declaratur.*

Cas. XII. *vulneris capitis grauissimi, sanati tamquam historia.* Fracti bregmatis ossis parte terebra eductus, vulnus breui coaluit et aeger in perfectam sanitatem restitutus est. Alium capitis vulneris pariter sanati casum historia XIII. continet, lethalis capitis laesionis casum historia XIV. Incisum cadaver fissuram in cranio exhibuit et piam matrem suppurratam. Aeger die a laesione XVII. dum bene se habere videbatur, subito extinctus est. Probatur adductis simul copiose celeberrimorum virorum testimoniis, capitis laesiones, in quibus pia mater vehementer affecta est, symptomata specie leuia pri-

um inducere, suppuratione tandem accedente
thifera nec arte facile praefocanda. Sequentes
casus omnes, vsque ad XXIII. historias vulnerum
continent vtplurimum penitus lethiferorum, cum
xspiciis et de lethalitate vulneris forensis medici
ndicio.

Praeclare admodum et cum summo studio cap. 161.
posita sunt, quae altera sectione continentur.
Quum enim saepius accidat, vt homines, qui in
capitalibus rebus delinquunt, facinus aut in mentis
alienatione aliqua perpetratum simulent, aut vere
mente capti sint, scire interest summopere iudici,
cum facinus ab homine sibi vere conscio sit per-
petratum, aut num mentis talis morbus poenae
nisi simuletur, et quemnam gradum mentis mor-
bus vere praesens attigerit. Quae quum diffi-
cillime sint indagatu vtplurimum, saepeque peri-
fissimi viri in hac re hallucinentur, probari admo-
num et vehementer debet laudari doctissimi Aucto-
ri propositum, quo casus, qui ipsi obtigerunt alii
que peritis viris, vt indocti scilicet discant et periti
neminiſſe ament, publici iuris fecit. Epitomen
voluminum, quae in hac sectione exhibentur, exhi-
bere quidem vix licet, sed historias omnes legentes
mirati sumus editoris et KÖLPIN, V. Cl. a quo plu-
s historiae profectae sunt, in obseruando p̄ra-
harum studium, in eruendo et iudicando non me-
diocrem sagacitatem, ita vt parum hac in re exer-
citatissimo merito haec exemplorum optimorum et pro-
fissimorum loco commendari debeant.

Tertia quartaque sectione plura alia lectu utilia
et curiosa exponuntur ad varia medicinae foren-
s capita pertinentia.

Terti voluminis ordo idem est. Primum ca-
verum incisiones legales proponuntur partim a
editore profectae, partim ab aliis doctis claris-
Tom. XXIX. Pars I. K que

que viris METZGERO, KÖLPIN, SÖMMERIN
BACH, aliis.

Cas. I. *historia pueri post partum viui, sed n*
lenta morte extincti. Caput ictibus variis gra
faucium et funiculum vmbilicalem non deligant
adeoque vasa sanguifera exsanguia cadauer
hibuit.

Cas. II. eiusdem paene argumenti est, dubiu
tamen erat, an mater puero iniurias lethiferas im
derit, siue an eae a foetu violenter ex utero dep
so et in terram deciduo profectae fuerint.

Cas. III. *pueri haemorrhagia ex funiculo vul
nali extincti historia.*

Cas. IV. eiusdem tenoris historiam exhibet

Cas. V. *partus praematuri inspectio, cum re
crisi, num pro legitimo habendus sit.* Partus prae
maturi causa sanguinis ex utero profusio, potius
que vehemens ex periculo imminentे grauidae m
ror fuit. Hinc puer, cui et foetus maturi et pa
fecti signa deerant, pro praematuro quidem pa
remisso, attamen legitimo declaratus est.

Cas. VI. *incisio pueri vulnera collo infelix ex
tincti.* Probatur in primis hac historia sanguinem
in pulmonibus spumantem deesse ut plurimum,
vehemens sanguinis profusio successit. Adiutor
in hoc casu signa omnia, quibus probari posse
puerum viuum esse editum: pulmones tamen
sanguinem paene omnem e venis lapsum pen
exsangues erant.

Cas. VII. *Pueri improvisa morte extincti*
Nec veneni nec violentiae externae indicia illa ca
dauer exhibuit. Diligentius tamen examen, ne
putredinem cadaueris, institui non potuit.

Cas. VIII. *similis historia enarratur.* Intellit
alio loco praeter naturam angustata, alio dilata
spasmos in culpa fuisse indicarunt. In alio puer
subito

subita morte extincto, cuius historiam casus IX. exhibet, mortis caussa sanguinis vniuersali stagnationi mortem inducenti tribuitur.

Cas. XI. *pueri aqua submersi in eaque extincti inciso.* Pulmones sanguine spumoso dilatatos, cameram cordis anteriorem cum auricula sanguine tenui, nigro turgidissimam cadauer exhibitur.

Cas. XII. *Mulieris aqua submersae inciso.* Pulmones maxime naturales sanissimique, neque in aspera arteria et larynge spuma. Anterior cordis ventriculus, auricula eadem vasaque sanguinea maiora cum ventriculo connexa sanguine turgidissima fuerunt.

Cas. XIII. *Intisio mulieris aqua submersae alia.* Pulmones sanguine spumoso turgidissimi, ventriculi cordis utriusque sanguine tenui admodum distenti.

Cas. XIV. *Virginis laqueo strangulatae inciso.* Cricoida cartilago introrsum vehementer pressa, eo in loco, ubi thyroideae adiuncta est, penitus fracta. Cerebri vasa omnia vehementer sanguine turgida: cordis ventriculi sanguine fluido repleti.

Cas. XV. *Virginis subita morte extinctae inciso.* Pulmones sanguine distenti, vasa pectoris, capitis, sanguine turgida apoplexiam sanguineam praegressum prodiderunt.

Cas. XVI. *similem historiam continet.* Cadauer et praeter naturam magnitudine auctum, fere bubulum, ventriculum cordis anteriorem distentum admodum, auriculam cordis dextram sanguine repletam exhibit. Polypus e dextro cordis ventriculo ortus longitudine et crassitie satis memorabilis in eam venam usque penetrauit.

Historia XVII. eiusdem argumenti est.

Cas. XVIII. *Grauidae mulieris subita morte extinctae.* Lobus hepatis dexter paene consumtus,

lobulo Spiegelii tantum residuo, sinister praegrediis, in eoque hydatis diaphragmati, peritoneo, dextro adnata, diaphragma sursum vrgens et quartam usque dorsi vertebram adscendens. Mortis subitae causa sanguinis ob itam male affectum par praepeditus motus statuitur.

Cas. XIX. *Conthoraliū albo arsenico necatorum historic et extispicia.*

Cas. XX. *viri ex veneni dati suspicione subito extincti extispicia.* Incisum cadauer venenum nullum exhibuit, sed corpus tare a peruerso medicamentorum forsan vsu extinctum.

Cas. XXI. XXII. XXIII. vulnerum absolute maxima ex parte lethalium historias continent cum forensis medici epicrisi.

Cas. XXIV. *puellae decennis extispicia.* Pignus ad omnes labores ancillam dominus verberibus labores impulerat. Vertigine affecta et breui post mortua est. Incisum cadauer apoplexiae phænomena omnia exhibuit, quum autem violentiae interne in cranio vestigia nulla essent, conclusum Nostro est, puellam pulmonum infarctibus, corporis colligatione et tinea capitidis pertinaci labantem, ab interna causa apoplexia esse conceptam.

Cas. XXV. *Fabri lignarii, pestore a contusione so extincti extispicia.* Respirationem difficultatem, anxietatem, cordis palpitationem iuuenis aeger longo tempore erat expertus. Omnia post concussionem aucta, accendentibus capitidis dolor, aestu. Tandem, insigni accidente virium deiectione, octauo post concussionem die extinctus est. Pectus incisum memoratu dignissima exhibuit, pulmonibus, pleura, pericardio, mediastino et diaphragmate mire inter se concretis. Cor cum pericardio in media thoracis parte situm tertiam veri

versi pectoris partem occupauit. Mediastinum ob membranosas, lardum referentes concretiones, vix distinguendum. Pericardium ex lardaceis concretioneis compositum, pituitae inspissatae simile, levissima opera in varias lacinias lacerandum. Sinister pulmo scirrhosis indurationibus affectus pituitosa membrana vbiique obductus cor in medium thoracem propulerat. Purulenta tenaxque materies ex eodem pulmone promanans ansam sine dubio tam copiosis membranis vniuersum pectus occupantibus dederat. Dexter pulmo penitus fere gangraena consumtus. Cor praeter naturam magnum: pulmonalis arteria polypum magnitudine insignem exhibuit. Adseritur, pectoris concussionem occasionem tantum morti dedisse eamque accelerasse.

Altera sectione casus ad iurisprudentiam medi- p. 140.
cam, quatenus ius canonicum concernit, pertinen-
tes enarrantur. Plura praesertim iudicia medico
forensia studiose enarrata sunt, de coitu nimis cre-
bro celebrato, de impotentia virili, num gonor-
rhoea virulenta affectus vir soboli progenerandas
opus sit, caet.

Maxime memorabile iudicium casu sexto comprehensum est de *stupro violento falso imputato*, in quo omnia, quae ad excusationem facinoris faciunt, tanto studio sunt exposita, ut demum ex corporis ipsius constitutione et ex venereo morbo, quo, quae stuprum violentum sibi illatum simulabat puer-
la, erat affecta, vir vero penitus immunis erat, clari-
ssime demonstraretur, in hoc viro non fuisse, ut
puellae vim ullam inferre potuerit.

Septimus casus historiam similis farinae conti-
net. Grauiditatis simulatae et dissimulatae historias
casus sequentes exhibit, decimus autem in viri-
lem impotentiam, magicis artibus, ut falso di-
catur, inductam medico-legalem disquisitionem.

Sequuntur tandem alia sanitatis peculiares status, quae questionem in foro satis crebro obuiam concemtia, num certi homines opificiis certis ob sanitatem sufficient, num poenit, quibus corpus vehementer afficitur, per sanitatem suam, et sine valetudine aduersae metu ferendis pares sint.

Tertia sectione copiosi casus mente captorum aliorum enarrantur, qui in mentis alienatae suspicionem inciderunt. Omnia huc facientia ab auctore V. Cl. maxima ex parte profecta praeclare tractata et lectu utilissima sunt. — Tandem, propter alia, experimenta cum viuo ob mangonilitem suspecto instituta enarrantur.

Quartum volumen in ipso limine incisionem cavaris viri omnibus bonis desideratissimi MAXIMILIANI JULII LEOPOLDI, Duci Brunswicki, copiose enarratam continet, cuius vberiorem expositionem dare expedit, ut exteri commentariorum nostrorum lectores in primis discant, quid in corpore optimi viri morbosa vis iam induxit, plus quam fatales aquae eum aliis morti eripiendis occupatum, humanis rebus eriperent. In corpore nulla externa laesio fuit, praeter epidermidis exiguum partem in superno naso abrasam. Habitus corporum corporis externus et obscurus oris colligunt color indicio fuere, Serenissimum virum apoplexi extinctum esse. Integumenta capitis plus quam solitum est sanguine perfusa fuere, cranium pentitus illaesum futuram frontalem perfectam exhibuit.

Cerebrum vasaque cerebri omnia, venae profertim, sanguine maxime distenta turgidissimaque fuere, aquis sanguine tintatis intra duram et piem matrem etiam copiose congestis. Internae cerebri partes omnes vasa venosa sanguine turgidissima exhibuerunt. In quolibet ventriculo cerebri maiora aqua

quae duae drachmae continebantur. Internae autem sinus longitudinalis durae matris parti, ossicula duo, tertiae pollicis parti longitudine aequantia, acuminata et haemisphaerium cerebri sinistrum presentia firmiter innata erant. Vniuersa hemisphaerii sinistri cerebri superficies, ad sinus adeo falciiformis latera, arenulas osseas, ossescientiarum praeternaturalium initia copiosissima exhibuit. Sinus inter omnes, venaeque cerebelli tam externae quam internae sanguinem copiosissimum continuere. Intra cerebelli tentorium ipsumque cerebellum aquae collectae. Caluaria in partibus praeferentibus iis, quibus durae matris glandulae subiacent, vix aliquot linearum crassitier habuit.

Pectore inciso sanissima omnia. Cor autem, siuister praeferent illius ventriculus, cordis vasa venosa, pulmones sanguine turgidissima. Sanissimum collum faucesque integerrimae fuere: iugularis tamen vena sanguine admodum distenta.

Costa dextri lateris quarta latitudinem consuetam duplo excedentem habuit, in duas diuergentes et eo loco, ubi sterno adnectuntur, coëntes cartilagini terminata.

In abdomen sanissima omnia, omnium tamen viscerum vasa sanguifera sanguine admodum distenta. In ventriculo mucosae, at parcae aquae. Tenuia intestina lactea vasa lacte concreto turgida exhibuerunt.

Conclusio est ex his omnibus, Duce, qui iam antea pertinaci capititis dolore saepius laborauerat, eodem tempore, quum aquis submergeretur, apoplexia correptum et hac vita sua priuatum esse.

Casus II. *Aquis suffocatae mulieris melancholica extispicia.* Vasa sanguifera cerebri omnia sanguinem plurimum continuero. Cerebrum iusto mol-

mollius, ouaria indurata, magnitudine praeter natum patuit, cauilla continentur, a cœcum motus Se

Apoplecticorum historiae et extispicia alia cœcum IV. V. et VI. continentur. Vir ira et terrore insigni affectus se ipsum aquis frigidissimis submersus in iisque, ut medici forensis iudicium fert, apoplexia statim extinctus est. Aliud cadauer viri sebito extincti vasa mesenterii obstruēta, pericardium cordi firmiter adnatum, cor grandiori magnitudine et cerebri menyngumque vasa turgidissima exhibuit. In virgine subito demortua cerebri vasa plurimum sanguinem continuerunt, pulmonibus simul et corde collapsis admodum.

Cas. VII. *Extispicia mulieris in epileptico insula de scala lapsae et statim mortuae.* Caput a lapide grauiter laesum, caluariam fractam, sanguinem luctuosa matre collectum, cerebrum in sinistra petro ossis temporum parte menyngibus denudatum atque suppuratum cadauer exhibuit.

Cas. VIII. *Vetulae anatome ob truncum venarum scissum subita morte extinctae.* In ipso loco quo venae cauae truncus scissus erat, polypi sanguines grandes volumine fere obtulerunt, qui scissum cauissam sine dubio dederant.

Cas. IX. *Mulieris historia scisso arteriae aortae aneurysmate subito extinctae.* Aortae tunicae in scisso loco extenuatae admodum, ut vix tenuissimi papyri crassitatem haberent.

Cas. X. *Sacci venarum pulmonalium scissi.* Rhadarius, dum in lectulo cum meretricula decumbaret, in ipso, ut admodum verosimile est, concubitus actu, subito extinctus est. Inciso cadaver atrium cordis sinistrum, venarum scilicet pulmonalium saccus, in sinistro latere non solum scissus erat, sed ipsa quoque aorta infra arcum loco scissa erat, quo aneurysma, quod ex callosis marginibus patuit,

battuit, antea fuerat. Disponens ad hanc mortem causa antiqua laesio ab equo calcitrante inducta, occasionalis sine dubio corpus in intensos a coitu motus actum fuit.

Sequentibus historiis, usque ad XVII. vulnerarum et a vulneribus mortuorum casus enarrantur, adiunctis extispiciis.

Cas. XVII. *Pueri subita morte exstincti historia* continet cum extispiciis. Intestina alio loco contracta, alio admodum a lacte in iis congesto admodum copioso coactoque dilatata. Mortis causa epilepticus insultus a lactis grumosi acore inductus esse putatur.

Similem casum historia XVIII. continet. Pectoris viscera turgido sanguine omnia. Mortis causam conuulsiones a dentium effractorum irritatione sive dubio induxerunt.

Cas. XIX. *Rarae ex umbilico et lethiferae haemorrhagiae historia*. Puer, iam decem dies natus, funiculo umbilicali iam deciduo, ex umbilico cicatrice sere penitus obducto sanguinis profusionem passus erat. In regione lumbari dextra tumor ovum gallinaceum magnitudine referens peritonaeo obductus sese in cadavere obtulit. Tumorem sanguis coagulatus induxit renem pro nucleo habens.

Cas. XX. *Foetus mortui anatome*. Cas. XXI. *Partus prematuri mortuique anatome*. Probatur, iniurias externas grauidae illatas morbis mortique foetus in utero aniam utique dare posse.

Sectio altera ad iurisprudentiam medicam, quae canonicum ius spectat, casus pertinentes continentur.

Primum expenditur, num gonorrhoea a semine virili durante coitu intercepto, absque contagione possit.

Deinde impotentiae virilis casus enarratur. Probatitur, virum, qui ob impotentiam suam concubum sibi imputatum negabat, ad foecundum concubitum etiam eo tempore non valuisse, quo mulierem grauidam esse factam patuit.

De stupro violento iudicia medico forensia cap. III et IV. continentur. Vis pudendis puellae partibus sine dubio illata fuit: dubium autem erat, num a pene immisso. Sequuntur plurima alia iudicia medico-forensia de morbis simulatis eamque praeferunt quæstionem forensem concernentia, num ob morbos certos homines laboribus, poenis, etc. ferendis apti sint.

Tertia sectione iudicia medico-forensia numero XIII. continentur de hominibus aut vere mente ratione modo captis, aut morbos ex hac origine pendentes simulantibus.

Appendice addita continetur inter alia SIEMERLING, V. Cl. iudicium: *num canum castratio rabies praecauere possit.* Adseritur ex exemplis, canum et aestu venereo non satiato rabiem raram esse eamque longe alias caussas habere, hinc castrationem rabiei auertendae non sufficere.

XLVI.

Sylloge selectiorum opuscularum de mirabilis sympathia, quæ partes inter diuersas corporis humani intercedit, edita cura IO. CHRISTIAGOTT SCHLEGEL, Doctoris medicinae atque chirurgiae et medici apud Longosalissenfes. Lipsiae, impensis Schneiden, MDCCLXXXVII. 454 pagg. in 8.

Dissertationes Batauae in hac sylloge satis utilitatem continentur, quas, in vniuersitatibus Bat-

Batauis, in quibus prodierunt, non venales, ab
EDUARDO SANDIFORT, V. ill. accepit editor, edi-
tis pluribus operibus tam propriis, quam ab aliis
medicis doctrina et vsu pollutibus prospectis cla-
rissimus:

I. IANI PETERSEN MICHELL *diff. inaug. de mi-*
rabilis illa, quae caput inter et partes generationi di-
tatas intercedit, sympathia. *Lugd. Bat. 1781.* Ex-
positis generalioribus mutationibus, quae puberta-
ti temporibus in utroque sexu accidunt, varia ar-
gumenta Auctor adducit ad probandum, quod in
sequiori sexu pubertatis temporibus materies quae-
dam seminalis eaque subtilissima in utero secer-
natur. Putat enim, effectus pubertatis tempore in
sequiori sexu conspicuos vix aliter posse explicari,
nisi ex talis materiae concursu, in primis quum hi
effectus cum iis conueniant, qui ex ipso semine or-
tum ducentes, in potidam sexu obseruantur.

Barba adeo virginibus nata, virilis vox, externa
eaque virilis forma, hysterica passio, cuius sedem
uterum esse Noster semper statuit, morbi uterini
varii aliquae neruosi generis absque ullo organico
vitiis uteri persistentes, cum utero autem manifeste
connexi, morbi a veneris abstinentia, et cupiditate
nimia oriundi probare Nostro videntur, esse
in sequiori sexu talem liquorem, qui et ad sanitatem
et ad morbos plurimum conferat. Argumenta
alia ad eandem sententiam facientia accedunt
ex morborum uterinorum sanatione, deriuatione
quadam ad ipsas uteri partes instituta et male sano
isto seminali liquore euocato, ex uteri et ouario-
rum vasculosa structura, quae cum testiculis pluri-
mam similitudinem habet, ex ipso venereo stimulo,
cuius propior caussa a Nostro in liquore isto
seminali ponitur, caet. Sed dignitatem his argu-
mentis tantam non esse, ut seminalis materiae exi-
stentia

stentia iis probari possit, iam plures, summiq[ue] vi[er]i docuerunt, nec ipse Auctor noster rem in accurate cepisse videtur, adserens quippe, vim etiam esse a medicis materiem seminalem in mulieribus, quae diu a venere abstinuerant, vbi ceteri mucus, qui naturali lege post irritationem quacunque in irritatis genitalibus partibus secerintur, liquidi seminalis specie Nostro imposuit. — Huiusmodum copiose expositis, mutationes, quae hominis a coitu, grauiditate, puerperio, mensis sensim defientibus accidunt, succincte exprimuntur.

p. 26. Physiologica h[ab]et eaque vix satis exacta traditione praemissa, transitus ad pathologicam est, quae affectiones, a functionis genitalium anomalia incipiunt oriundae pertractantur. Magis aliquos auctores hic sequutus Noster, quam propriam experientiam, affectiones capitis, oculorum, aurium, narium, baciei, linguae et oris, caet. adductis compluribus auctorum testimoniiis, percenset.

Convulsiones hystericae, neruosi generis versus mobilis et delicati et aliarum complurium causarum vix mentione iniecta, ab ipso vtero, et a seminali vteri materia corrupta, acri, forsan deficiente, explicantur. Argumenta, in vtero sitam esse hysterici mali caussam ex Nostri mente probantia, haec sunt: Spirituum ataxiam istam hystericae vix ante pubertatis tempus obseruari, sed plenumque si menses aut deficiunt, aut inordinatamente fluunt. Vterum liquido seminali (quis autem hoc a muco vñquam discernat?) plenum saepe fuisse in cadaveribus hysterico malo extinctarum repertum. Caussam saepe convulsionum in vtero ipso deprehendi (vti et in quacunque parte alia deprehenduntur praeter naturam affecta. Ipsa sane, quae protrulit Noster, exempla ad confirmandam sententiam suam

fiunt non faciunt.) Neque, si et phaenomena omnia probent, vterum insontem fuisse in morbo producendo hysterico, occulta tamen vteri vitia oculis et sensibus posse detegi. Simul cataleps eos exempla quaedam, a menstrui fluxus anomalia obortae, exempla enarrantur, nec non affectuum somporosorum, paralyseos, delirii, caet.

Nunc symptomata functionis sexualis laesae a p. 85. capitis affectionibus oriunda pertractantur. In virili seru a capite nascitur sobolem procreandi impotenta, semenis profluvium, satyriasis, sanguinis ex pene profusio. In sequiori sterilitas, semenis profusio, vterinus furor, menstrua aut aucta, aut praefocata, caet. Et facile horum morborum catalogus augeri paene in immensum potuisset, auctore omnes sensuum internorum morbos omnesque animi passionum effectus eo reducente. Tandem de vi imaginationis maternae in foetum vterinum agitur, ubi vero Noster, negantium argumentis satis copiose expositis, in affirmantium exponendis argumentis non aequali studio elaborauit.

Pluribus prolatis ad diagnosin morborum a capite et a genitalibus nascentium facientibus, medicamenta, quae genitalibus applicata morborum capitis curationi maxime conueniunt, exponuntur, in eoque capite plura, si non noua, saltim admodum utiliter dicta sunt. Hirudines genitalibus partibus applicatae reuulsionem saepe egregiam excitant, spasmos fallunt, menstrua, lochia suppressa restituunt. Sed in aliis medicamentis enarrantis vix adeo studiosus fuit. Quae enim de castrationis vnu in capitis a genitalibus oriundis morbis profertuntur, apposite dicta non sunt. Nec plus effecit, nisi quod rei superficiem attigerit, coitum ad morbos capitis quosdam commendando.

p. 137. Melius aliquantulum rebus suis consuluit Noster, caussas sympathiae inter genitales partes et caput, modosque pertractando. Sympathiae consistunt tres species, primam illam, qua pars viua, qualicunque stimulo irritata, aliam sympathiae legibus illi iunctam (sed hae leges desiderantur) exagitat in motus rapit: alteram, qua pars sentiens stimuli affecta stimuli perceptione cum alia parte communicat, tertiam tandem, qua pars viua et sentiens stimulus irritata huius stimuli et motum et sensum cum alia communicat.

Fontes itaque sympathiae veteri cum capite, iam ex dictis patet, et irritabilitate et sensibilitate deducuntur. Organon quippe irritabile maximum uter, concitata irritabilitate a caussis physicis, moralibus, stimulus sentit, in motus erumpit, que cum partibus, quibus ob consensum iunctam est, communicat. Irritabilem hanc sympathiam musculis vi indita, irritabilitate, totam Noster explicat, et a neruosa distinguit penitus talique modo, ut arctum istum irritabilitatis cum sensibilitate nexum, a recentioribus, post HALLERI immortales labores, contrariamque sententiam stabilitum magis atque confirmatum ignorasse videatur. Nervosa vis generatim a neruoso fluido, et a vi motio animali, qua agente neruorum stamina tenduntur, rigescunt, turgent, suoque modo leuiter contractantur, ut neruoso fluidum propellere possint explicatur. Neruosam autem dari sympathiam inter caput et genitales partes probatur ex nervis, quibus genitalia scatent, plurimis, ex sensations genitalium aucta, minuta, ex seminali ista (at nondum demonstrata) materia, quae stimuli vicibus fungitur.

p. 147. Sympathiam ex vtrisque mixtam Noster frequentiorem esse iure afferit, nos vero frequentissimam

mam putamus, imo talem, ut sine hac miscela vix
vila verior sympathia-locum habere possit, inpri-
mis si symptomata, non a sympathia, sed a partium
coniunctione naturali orta a sympathicis separa-
mus. Effectus, spasmodici praesertim et inflam-
matorii, ab hac sympathia mixta explicantur.

Tandem WHYTTII sententia, qui omnem sym-
pathiam neruosam posuerat, confutatur. Hanc
dissertationem, in qua plurima simul exponuntur,
et viri quondam celeberrimi VAN DOEVEREN pae-
lectionibus hausta, excipit

H. PETRI IAS *dissert. inaug. de mirabili, quae p. 153.
pectus inter et ventriculum intercedit, sympathia.*

Lugd. Bat. 1784.

Naturalem maxime tractandi ordinem metho-
dumque sequutus Auctor est, primum illos effectus,
quibus tam in sano quam morbo corporis statu
sympathia sese manifestat, pertractando. Sed in
eo, ut primae dissertationis auctor, ab hac via de-
fecit, quod sine omni aestimatione aliarum origi-
num, omnia ad consensum istum retulerit. Inde
circulatio per digestionem mutata, respiratio, cor-
dis motus, et vice versa ex sola hac sympathia ex-
plicata sunt.

Transitus ab his ad morbos est, quos a ventri-
culo pectus, et quidem pulmones, cor, diaphrag-
ma, oesophagus, caet. patiuntur, et ne nimis late
diugetur tractatio, ad ventriculi morbos ex vitiata
substantia in primis respergit. Sic pulmonum sym-
ptomata a ventriculi inflammatione nata, pleuritides
stomachicae, peripneumoniae, haemoptyses,
animi defectiones, cardialgiae, aneurysmata, pa-
ralyses, cordis palpitatio, caet. ab hac ventriculi
cum pectore sympathia explicantur. Non autem
quascunque sympathias persequutus est, imo satis
memorabiles omisit, pulsuum, ut unico tantum
exem-

exemplo vtamur, a praecordiorum labo vitia vari intermissionem a sordibus ventriculi, caet. Febris etiam gastricae omnes, sympathiae significatio paulo latius sumta, ad sympathicos morbos referuntur. Diaphragmatis affectiones a ventriculo sunt singultus, motus alii spasmodici, oesophagi autem constrictio, conuulsio, caet.

p. 199. Inuerso ordine ventriculi a pectori proficienes affectiones enumerantur, a pulmonibus inflammatione affectis cardinalgia, cardiogmus, nausea, vomedi conatus, nec non, a cordis et diaphragmatis affectionibus oriunda symptomata eadem. Signa harum affectionum omnium ex probatissimis auctoribus tradita sunt, non quidem multis propriis observationibus illustrata, attamen in iustum conciliumque ordinem ita digesta, ut generalioribus Auctor acquiescat, nec ad specialia transeat.

p. 227. Tandem medicamenta exponuntur, et primum quidem ea, quae in ventriculum potissimum agentia pectoris a malis suis liberant. Emeticis ad sympathicas pectoris affectiones a ventriculo ortas laudes maximas quidem Auctor tribuit, at nimis generales, casus in primis omnes non memorando, in quibus nocuisse et visa sunt et vere nocuerunt. Nisi sane generalibus laudibus emetica ad pectoris morbos commendauit, et iniuria paeclarum practicum summumque virum, n. w. TRILLERUM taxauit, quod emetica in pectoris affectionibus repudiavit, quod tamen iure fecit, in opere suo, in quo de pleuritide idiopathica maxime commentatus est. Neque purgantia, pariter nimis generatim commendata ad pectoris morbos tantopere prosunt: acuti enim raro, BAGLIVIO etiam teste, aluina iectione iudicantur, et si vlla crisis per hanc viam expectanda est, ea naturae magis committi, quam importuno sam ad aliena ducentium vsu acceleranda est.

Nec diaphoretica tributas illis tantas laudes
ad pectoris morbos a ventriculo ortos merentur,
quam ad summum tunc tantum utilia deprehendan-
tur, si perspirabilis materia ad ventriculum decubuit,
ut si spasmi ventriculum vrgent. Noxas autem,
quae ab iisdem medicamentis inducuntur, in primis
impurae sordes in ventriculo collectae sunt, silen-
tio Noster penitus praeterit. Roborantibus autem
merita laus ad pectoris morbos, praeser-
vare frigidos et ab atonia pendentes, tribuitur.

Externa autem medicamenta, quae pectori im-
posita ventriculo simul subuenire dicuntur, vesica-
toria, somenta, emplastra, cataplasmata, lini-
menta, vapores, plus sane in ipsum locum, cui
imponuntur, agant, necesse est, quam in alium,
in quem, si effectus habent, secundarios habeant
necessus est.

Vtima dissertationis pars doctrinam de fontibus p. 252
sympathiae inter caput et pectus completitur. Sympa-
thia quaecunque dicitur a nervis communican-
tibus, communi sanguineo systemate, membrana-
rum continuitate. Videtur auctori et in fabricae,
humorum, quos partes secernunt, accipiuntue,
similitudine, nec non in partium vicinia consensus
causa latere. Irritabilitas, nervis subordinata, ad
mentem sub vi vitali comprehenditur: de
consensu autem, qui per hanc irritabilitatem indu-
citur, ad quam omnes fere alii et a Nostro memo-
ri fontes redeunt, nil exponitur, nisi quod facul-
tas sensationis in parte quadam solida viua excitata
ad vicinas non tantum, sed et ad remotiores partes
propagetur. Leges huius consensus penitus ne-
glectae a Nostro sunt. Inde etiam omnia, quae
de caussis consensus ventriculi cum aliis par-
tibus proferuntur, eo redeunt, quod ven-
Tom. XXIX. Pars I. L tri-

triculus admodum irritabilis, sensibilis sit, quod a quocunque in eum ingesto irritabilitas et sensibilitas in motus concitari possit, quod denique nō stimulus partes a ventriculo remotas afficere posse.

III. DIETERICI VEEGENS *dissert. inaug. de sympathia inter ventriculum et caput, praecipue in sua praeternaturali.* Lugd. Bat. 1784. — Expositio Etrina de ventriculi structura, vasis sanguiferis, lymphaticis, vbi tamen vel rudiorem etiam, nemorum, qui ventriculum adeunt, descriptionem plane desiderauimus, de consensione agitur, in quam cum aliis partibus ventriculus est. Hanc nouam vitam, nouum vigorem dicit cum partibus eorum remotissimis communicandi, idque subito, operat muli, quem hoc vel illud ingestum intulit. — Haec vero consensio, ut facile ex dictis perspicitur, longe angustioribus a Nostro limitibus circumscripta est, quam ab ipsa natura ducti sunt. Non enim semper a stimulo peregrino, per alimenta, cibos illato, consensio excitatur, sed ab aliis etiam causulis a Nostro omissis a tenera ventriculi structura etiam internis caussis pendentibus.

p. 287. Morbi capitisi, quibus origines e ventriculo sympathicae adscribuntur, sunt capitisi dolores vanoculi affectiones, hemeralopia, nyctalopia, magna lacrymarum secretioni inferuentia vibofalsi odoratus, sternutationes, grauedo, coryza, surditas, faciei exanthemata, Sardonius risus, epilepsia, linguae fordes, aphonia, odontalgia, salvae fluxus, vertigo, soporosi affectus, paralyses, deliria, conuulsiones, spasmi varii. His morbis omnibus copiose enarratis, eorum diagnosis et ratio exponitur, in quibus quidem ancipitem a pluribus difficultatibus pressam hanc medicinam partem vix nouis observationibus illustratam, attamen pluribus utilibusque regulis in curando obseruandis

t, que probatissimis auctoribus collectis locupletatam
t sensib chibuit.

Caussae sympathiae inter ventriculum et caput p. 348.
nis etiam copiose pertractantur. Tela cellulosa
er totum corpus dispersa et in toto corpore com
municans vix Nostro ad sympathiam explicandam
afficere videtur, quoniam in naturali statu parua
ut nulla sensibilitate gaudet. Eadem paene alia
que argumenta prohibent, ne quorundam opinio
nem amplectamur, sympathiae caussam in vasis san
guiferis sitam esse putantium. Nec opinio de ex
plicanda sympathia ex simili partium structura et
equali munere, et de eadem a nervis dependente
magis probabilis est. Tandem ex VAN DOEVE
LI, V. quondam Cl. opinione tres antea iam me
noratae sympathiae species statuuntur, motoriae,
sensoriae et mixtae.

IV. JACOBI ANEMAET *dissert. inaugural. de mi-* p. 357.
abili, quae mammae inter et uterum intercedit, sym
pathia. Lugd. Bat. 1784. Admodum bona et lau
abilia sunt, quae auctor sibi proposuit, quae si
afficeret ex parte saltim, opus dedisset utilissimum,
quibus plurima ad summe notabilem nostris praefer
im temporibus, quibus lis de puerarum febre tan
opere agitur, ad uteri cum mammis sympathiam per
manentia haud parum lucis accepissent. Sed multa
bi proposuit, at pauca; imo paucissima praestitit.

Primum mammarum fabrica et functio enarra
tur, deinde uteri fabrica et functio, sed omnia tali
modo, ut facile expatescat, auctorem vix harum re
um superficiem discendo attigisse, saltim anato
mica cognitione tam angusta gaudere, ut vix operi
se consensu uteri cum mammis scribendo par pu
ndus sit.

Bene quidem res suas gessit consensum natura
lem et praeter naturalem, siue consensum actionum

et consensum passionum distinguendo, quod proficere: non autem indicauit ubi alter desinat, incipiat, neque connexionis leges, quibus utriusque consensus iuncti inter se sunt, explicuit. In uteris consensualibus certe hae duae consensus species admodum distinguendae sunt, quoniam, licet una cum altera semper iuncta sit atque cohaerent, in passionum consensu plurima sint, que ceterum per actionum consensum nata, per eum tamen ex parte tantum explicari possint. Quae autem Noster de consensus inter uterum et mammas tam profert, hic partim non respiciunt, partim cognoscuntur, dictaque saepius complectuntur. Consensus enim inter uterum et mammas ex systemate Guineo, neruoso communicantibus, ex inervationum consensu et continuitate explicatur. Remandem paulo curatius tetigit fontes huius sympathorum ex similitudine humoris, qui in mammis et uteris secernitur, attingendo: sed omnia, quae proximis generatim dicta sunt, ut adeo et hanc quidquam huic consensui lucis adferant.

Consensuales mammarum morbi, quorum piosa ex auctoribus exempla citantur, sunt mensescentiae, inflammations, scirrhi, canceris, struorum suppressione inducti, eadem mala, perfectim tumores praegrandes, inflammatio, cæsaria, grauiditate, lochiis suppressis inducta, uteris inflammatio cum mammarum inflammatione concreta e mammis fluens, leucorrhœa suppressa, mammarum affectiones venereae a partium genitalibus iisdem affectionibus.

p. 410. Vteri morbi consensuales, qui tamen nostris temporibus, ob agitatas de puerarum febris originibus lites, momenti maximi sunt, tam leviori nicillo a Nostro sunt adumbrati, ut vniuersa de tractatio vix, nisi notissima, contineat.

uod propter nim proferuntur de veneris cupiditate a confri-
catione mammarum excitata, de vteri morbis a lacta-
inat, ut ratione aut neglecta, aut nimis diurna, et de vtero
vtrique circum facile contrahente, si mammae eodem
vteri morbo laborant, vix centesimam partem notando-
us spem sum de vere mirabili hoc consensu constituunt.

Practica opusculi pars de morbis vteri et mam-
marum consensualibus auertendis regulas, diaete-
ticas praesertim, et nimis generaliores et omnibus
notas exhibit, vt adeo nec ex hac parte hoc opus-
culum valde possit medicis commendari.

XLVII.

Noua physico-medica.

Anno praeterlapso societas oeconomica Valliso-
letensis academiam chirurgicam instituit, cu-
m primus conuentus die 4 Iul. eiusdem anni fuit.

Regiomonti, oppido Noruegiae, mense Maio
 anni 1786 academia disciplinarum metallicarum in-
stituta est, in qua mathematice, physice, chemia,
 mineralogia etc. publice docentur. Cura instituti
 THORSTENSONHO tradita.

Schola artis veterinariae regia Clarentonensis
fuit professionibus agriculturae, anatomes
comparatis et chemiae, horto oeconomico, thea-
to anatomico atque laboratorio chemico.

Academia scientiarum Parisina incolam insulae
Francise (*Isle de France*), LISLET, qui cum ipsa
obseruationes meteorologicas saepius communica-
verat, correspondentem sibi esse iussit.

Academia Besontina sociorum numero addidit
Cl. DE MORVEAU.

Academia scientiarum Berolinensis socium or-
dinarium sibi iunxit Cl. MÖHSEN, in exterorum

autem sociorum numerum retulit Cl. TACQUES atque
Viennensem, Cl. FORSTER filium, Cl. BONNIE GIRAU
atque Cl. VOLTA.

Societas scientiarum regia Vpsaliensis secundum effloris
rii vices, quae AURIVILLII fuerant, contulit ERICUM PROSPERIN, professorem atque astronominum, et sociorum numerum auxit archiepiscopum A. TROIL, I. G. ACREL, professore medicinae Vpaliensi, H. NICANDRO, academiae scientiarum Holmienis secretario, atque CAROLO ALLIONI, professore botanices Augustae Taurinorum degentem.

Societas virorum doctorum Pragensis sociis adscriptis Cl. WERNERUM, mineralogum Freibergensem praestantissimum, atque b. LESKIO breui ante viri clarissimi obitum. WERNERI scriptio *saxorum genera atque species* pertractans in societatis actis propediem publici iuris fiet.

Ill. A. BORN ob aurum argentumque amalgamationis ope e mineris elicatum ab Hispaniarum regium munus thalerorum 12000 tulit.

Ill. MAYER, qui Francofurti ad Viadrum ut tomes professor fuerat, Berolinum accitus est, et DITSCHII, summi botanici, successor futurus.

Quo protochirurgi copiarum Borussicarum tertiij munere functus fuerat b. VOITUS, id iam suscepit Cl. MURSINNA.

Cl. THEDEN sociis collegii medici supremi Berolinensis ordinariis iunctus est.

Cl. SCHULZE Regiomonti professionem mathe- seos suscepit.

E. PH. BLECH in gymnasio Gedanensi professor medicinae et physices extraordinarius cum spe succedendi factus est.

In collegio Parisinorum regio (college royal) LE FEVRE DE GINEAU in munere docendae mechanicas

JACQUES atque physices experimentalis successit Abbati
BONNIN VAULT DE KEROUODOU.

CAROL. FRID. HINDENBURG, vt munus professoris physices ordinarii in academia Lipsiensi au-
picaretur, die XIV. Martii huius anni orationem
in physices ambitu ac limitibus habuit, ad quam au-
diendam vt inuitaret, programma de *antlia Baade-*
iana hydrostatico - pneumatica conscripsit. Eiusdem
mensie die X. idem vir clarissimus, vt locum in or-
dine philosophorum obtineret, *commentationem*
mathematico-physicam complectentem antliae no-
rae hydraulico-pneumaticae mechanismum et descriptio-
nem publice defenderat.

Lipsiae hoc ipso anno versio prodicit libri hu-
ius: *the anatomy of the absorbing Vessels of the hu-*
man Body by w. CRUIKSHANK. Quam versionem
vt adnotacionibus atque additamentis augeat inter-
pres, quae tam veteres anatomici, quam recentiores,
vt MECKEL, HUNTER, MONRO, HEWSON,
SHELDON, FELLER AC WERNER, MASCAGNI at-
que HAASE, de hoc argumento scripserunt, ea suos
in usus conuerteret.

Prodiit opus O. FR. MÜLLERI posthumum, cu-
ius spes in nostris commentariis *) facta fuerat, *ani-*
malcula infusoria fluviajilia et marina tractans, ta-
bulis aeneis quinquaginta instructum, forma quarti.
Exemplaria in bibliopolio Mulleriano vendun-
tur, constantque 10 thaleris, sed, quorum sunt
tabulae pictae, 12.

Eodem in bibliopolio N. G. LESKII iter Saxoniu-
sum (*N. G. Leske Reise durch Sachsen*) imminuto

*) Vol. XXVIII. P. II., pag. 364 sqq.

pretio ad mercatum usque paschalem anni futu-
rita vendetur, vt, qui figuris coloratas deside-
ret, is 9 thaleros, qui non coloratas, 6 thaler-
pendat.

Mortui sunt.

Die 1 Dec. anni 1786. *Edinburgi* 10. non.
professor botanices Edinburgensis.

Die 2 Dec. anni 1786. *Lutetiae Parisi-*
CLERC, chirurgiae atque pharmaciae professor.

Die 28 Dec. anni 1786. *Patauji I. DELLA*
BONI, professor medicinae primarius, annes 74
natus.

Die 30 Ian. anni 1787. *Berolini* 1. c. r. von
TUS, protechirurgus copiarum Borussicarum ta-
tius, chirurgiae professor collegii medico-chirur-
gici, nosocomique *charité* dicti chirurgus prim-
rius, natus 45. annos.

XLVIII.

Index librorum, qui anno 1783 prodierunt.

De Bononiensi scient. et art. instituto atque ac-
demia commentarii. Tomus VI. Bononiae.
Commentationes societ. R. scient. per annum 1782.
Vol. V. Göttingae. 4.

Noua acta physico - medica Academiae Caesareae
Leopoldino - Carolinae Naturae curiosorum etc.
etc. Tomus septimus. Accedunt appendix et
tabb. aen. Norimbergae. 8.

Acta Acad. Electoral. Scient. util. Moguntinae,
quae Erfurti est; ad ann. 1782. 1783. Er-
furti. 4.

Der Königl. Schwed. Akademie der Wissenschaften Abhand-
lungen 40ter und 41ter Band. Leipzig. 8.

Zweifaches Universalregister über die letzten XVI
Bände von XXVI bis XLI von Abhandl. der Schwed.
Akad. Leipzig. 8.

Acta medicorum Suecicorum seu sylloge obseruationum et easum rariorum in variis medicinae partibus, praesertim in historia naturali, praxi medica et chirurgia. Tom. I. cum XIX. tab. aen. Vpsal. Holm. et Aboae. 8.

Journal de Médecine, chirurgie et pharmacie militaire publié par ordre du Roi, second cahier, Avril. 1783. à Paris. 8.

Histoire de la société royale de médecine de Paris
année 1779. Paris. 4.

Nouveaux Mémoires de l'academie de Dijon pour
la partie des sciences et arts, second semestre,
1782. à Dijon. 8.

Transactions of the society instituted at London,
for the encouragement of arts, manufactures
and commerce, with the premiums offered in
the year 1783. Vol. I. London. 8.

Medical Commentaries for the years 1781. 2.
exhibiting a concise View of the latest and most
important Discoveries in Medicine and medical
philosophy. Vol. VIII. Collected and published
by ANDREW DUNCAN. Lond. 8.

Medical Commentaries for the Year 1780. Vol. VII.
The second Edition. ibid. 8.

Mémoires de l'Académie impériale et royale des
sciences et belles — lettres des Bruxelles. vol. 4.
A Bruxelles. 4.

Beyträge zur bürgerl. Geschichte, zur Geschichte der
Cultur, zur Naturgeschichte, Naturlehre und dem
Feldbaue. Aus den Schriften der K. K. Akademie
der Wiss. zu Brüssel. Erster Band. Herausge-
geben und ausgewählt von I. C. ADELUNG.
Leipzig. 8.

Antologia Romana. In Roma. 4. (S. Beckmann)
physik. ökon. Bibl. 13 B. 4 St.)

*Memorie di matematica e fisica della societa Italiana
 Verona.* 4.

Raccolta di Opuscoli Medico-pratici Vol. VII. In
Firenze. 12.

Schriften der Berlin. Gesellsch. naturf. Freunde. Vi-
 ter Band. Berlin. 8.

*Abhandlungen der hallischen naturforschenden Ge-
 sellschaft.* 1ster Band, mit 2 Kupf. Dessaу und
 Leipzig. 8.

*Gazette de Santé, oder gemeinnütziges medicinische
 Magazin.* 2ter Jahrgang. Zürich. 4.

*Gelehrte Nachrichten aus Welschland, die Kün-
 sten und Wissenschaften, vorzügl. die Physik und Na-
 turhistorie betreffend, herausgegeben von I. S. WI-
 TENBACH.* Basel. 8.

*Göttingisches Magazin der Wissenschaften und Lite-
 ratur.* 3ter Jahrgang. Göttingen. 8.

*Verhandelingen, uit gegeeven door Teyler's tweet
 de Genootschap. Tweede Stuck.* Te Harlem. 4.

*Nouvelles recherches sur la génération des êtres
 organisés, aux quelles on a joint quelques con-
 jectures sur les principes des corps et une nou-
 velle théorie de la terre.* Paris. 12.

Examen de la physique du Monde, de M. de MA-
 RIVETZ. à Paris. 8. (Auctor est Baro DE BERN-
 STORF.)

Consideration sur le globe aérostatique. Par M.D.
 à Paris. 8.

*Mémoire sur la vertu répulsive du feu, considérée
 comme agent principal de la nature, et applica-
 tion de ce principe à la formation des vapeurs,
 à leur élévation, et à quelques-uns des prin-
 cipaux phénomènes, qui en résultent.* Par M.
 D. M. à Paris. 8.

*Wunder der Natur, eine Sammlung außerordentl.
und merkwürdiger Erscheinungen und Begebenhei-
ten in der ganzen Körperwelt, zum Unterricht und
zum Vergnügen, nach alphabetischer Ordnung, 2ter
Band, aus dem Franz. übers. und mit Zusätzen
vermehrt. Leipzig. 8. (Von Hrn. SIGAUD DE LA
FOND.)*

*Philosophisch-physikal. Fragmente über die Geogenie.
Erster Theil. Breslau. 4.*

*Vermischte Beyträge zur physikal. Erdbeschreibung.
4 Band. Brandenburg. 8.*

*Avicéptologie françoise, ou Traité général de tou-
tes les ruses, dont on peut se servir pour pren-
dre les oiseaux, avec une collection considerable
de figures et de pièges nouveaux, propres à dif-
férentes chasses. à Paris. 12.*

*L'Economie de la nature. à Amsterd. et à Paris. 8.
Lettres sur la Suisse, addressées à M. D. DE M***
par un voyageur françois, en 1781. 2. Voll.
à Paris. 8.*

*Essais philosophiques sur les moeurs de divers Ani-
maux étrangers, avec des Observations relatives
aux principes et usages de plusieurs peuples, ou
Extrait des Voyages de M*** en Asie. à Paris. 8.
Anleitung zu einer vollständigen systematischen Po-
mologie. 2ter Theil, von den Birnen. Nebst einem
Kupferabdrucke. Leipzig. 8.*

*Neues Schwedisches Magazin kleiner Abhandlungen,
welche in die Natur- und Haushaltungskunde ein-
schlagen. Besorgt von D. I. C. D. SCHREBER.
1ster Theil. Nürnberg. 8.*

*Useful and Practical Observations on Agriculture,
by Clergyman. London. 8.*

*Bibliothèque physico-économique instructive et
amusante, recueillie en 1782. contenant des
mémoi-*

mémoires et observations pratiques sur l'économie rustiques etc. à Paris. 8.

Letters and Papers on Agriculture, Planting etc. selected from the Correspondence. Book of the Society instituted at Bath for the Encouragement of Agriculture. Vol. II. London. 8.

Geschichte meiner Bienen und derselben Behandlung v. d. 1. 1781. 82. m. 1 Kupfertafel. Dessau und Leipzig. 8.

Herbier artificiel, contenant plus de 1500 plantes tant Européennes, qu'exotiques, gravées en taille douce: avec deux Table, l'une latine, l'autre françoise, pour en faciliter la recherche dans cet herbier. 4 vols. Paris. fol.

L'art de gouvernes les Abeilles, et de fabriquer le miel et la cire sans méprises; ou courte instruction propre aux gens de la campagne, pour tires des abeilles tout le profit possibles avec un Abrégé de ce que ces Insectes offrent de plus curieux. à Paris. 12.

Essai on modern agriculture. London. 8.

Die Schäferey ökonomisch betrachtet, sammt einer Anweisung, wie solche verbessert, und zu allgemeinem Nutzen behandelt werden könne. Ulm, Frankf. und Leipz. 8.

Oekonomisch-praktische Behandlung des Kleebau, nebst dessen vielfachen Nutzen. Wittenberg. 8.

Die Holsteinsche Landwirthschaft, ihre eigenthümlichen Einrichtungen und vornehmste Gegenstände. Hamburg. 8.

Physikalisch-ökonomische Entdeckungen und Vorschläge, von allgemeiner Brauchbarkeit. Berlin. 8.

Versuch über das Bestheiden der Obstbäume. Auf dem Franz. übersetzt. Mit § K. Colmar. 8.

Berliner Beyträge zur Landwirthschaftswissenschaft. 6ster Band. Berlin. 8.

Voyage

Voyage en Provence ou lettres de M. B... (BRINGER.) A Marseille. 8.

Sammlung der besten und neuesten Reisebeschreibungen in einem ausführl. Auszuge, worinnen eine genaue Nachricht von der Religion, Regierungsverfassung, Handlung, Sitten, Naturgeschichte, und andern merkwürdigen Dingen verschiedener Länder und Völker gegeben wird. XXIII Band, mit nützl. K. Berlin. 8.

Le Dictionnaire minéralogique de la France, 4 Vols. Paris. 8.

Dictionnaire portatif de Santé, dans lequel tout le monde peut prendre etc. Paris. 8.

Cours complet d'agriculture theorique, pratique, économique et de medicine, ou dictionnaire universel d'agriculture. Paris. 8.

Deutsche Encyclopädie, oder allgemeines Real-Wörterbuch aller Künste und Wissensch. 7 und 8 Band. Frankf. am M. 4.

Dictionnaire des merveilles de la nature, par M. A. I. S. D. seconde edition 2 vol. à Paris. 8.

Onomatologia medico-practica. Encyklopädisches Handbuch für ausübende Aerzte in alphabetischer Ordnung, ausgearbeitet von einer Gesellschaft von Aerzten. 1ter Band. Nürnberg. 8.

Element de Chymie théorique et pratique rédigés dans un nouvel ordre, d'après les découvertes modernes, pour servir aux cours publics de l'académie de Dijon, nouvelle édition 3 Vol. à Dijon. 12.

Chymie champêtre et végétale, ou Laboratoire de Flore, contenant la maniere de faire avec les plantes les liqueurs etc. 2 Parties. à Paris. 8.

Hermetisches Museum. 2ter Theil. Reval und Leipzig. 8.

Allmanach oder Taschenbuch für Scheidekünstler und Apotheker auf das Jahr 1783. 4tes Jahr. Wim-

mar. 8.

Essai sur les eaux thermales de Balaruc, où l'on assigne leurs vertus, la maniere, dont on les emploie, caet. Montpellier. 8.

Nouveaux eaux minérales de Chateldon, en Bourbonnois, avec des observations sur leurs effets à Lond. et à Paris. 8.

Physikalisch - chymische Beschreibung des in dem Huthum Paderborn gelegenen Gefundbrunnens zu Dinsburg nebst angehängten Bemerkungen, die Mineralwasser überhaupt betreffend. Hildesheim. 8.

Antidotarium Collegii Medici Bononiensis editum anno 1783. Editio nouissima, in qua locupletissimus adiectus est index virium ac usuum medicamentorum. Venetiis. 4.

Abhandlung und Bemerkungen über die vom Hrn. Generalchir. THEDEN in Berlin bekannt gemacht Spiesglastinktur, von einem Schüler aus der Gesellschaft wahrer und ächter Naturforscher. Amsterdam. 8.

Abrégé d'Anatomie, à l'usage des Eleves en chirurgie dans les Ecoles royales de la marine, ainsi que de tous ceux, qui cultivent cette science à Paris. 2 Vols. 12. (Auctore M. POISSONNIER.)

A sovereign Remedy for the Dropsy, published by desire, for the public benefit. London. 4.

Mémoire sur la maladie, qui a attaqué en differens tems les femmes en couche à l'hôtel dieu de Paris: suivi d'un rapport sur le même sujet, avec des reflexions sur la nature et le traitement de la fievre puerperale. à Paris. 4.

Lettres sur le secret de Mesmer, ou Réponse d'un médecin à un autre, qui avoit demandé des éclaircisse-

sistemens à ce sujet, extraite des numéros 19 et 20 de la Gazette de Santé. à Paris. 8.

Rapport de MM. COSNIER, MALOET, DARDET, PHILIP, LE PREUX, DESESSARTZ, et PAULET, sur les avantages reconnus de la nouvelle méthode d'administrer l'Électricité dans les maladies nerveuses, particulièrement dans l'épilepsie, et dans la catalepsie, par M. LEDRU connu sous le nom des COMUS. à Paris. 8.

Some Thoughts on the relaxation of human bodies; and on the misapplication of the Bark in that and some other cases. London. 8.

Von der Pest, ihren Ursachen, Zufällen, Behandlung und Sicherungsmittel. Aus dem Franz. (des Hrn. CHICOYNEAU.) Von D. I. C. RINGEBROICK. 1ster Theil. Leipzig und Stendal. 8.

Description des épidémies qui ont régné depuis quelques années dans la généralité de Paris, avec la topographie des paroisses, qui en ont affligées, précédée d'une instruction sur la manière de prévenir et traiter ces maladies dans les campagnes publiée par ordre de M. l'Intendant. à Paris. 8.

Almanach für Aerzte und Nichtärzte. Lena. 8.

Composition du remède de M. DARAN. Edit. III. à Paris. 12.

Interesting Medical disquisitions and facts etc. by the Author of Observations on fevers. London. 8.

The anticipation of the Crisis. London. 8.

Observations on the Means of preserving and restoring Healty in the Westindies. London. 12.

Observations pratiques rares et curieuses sur divers accidens veneriens par l'auteur des Mémoires cliniques sur les maladies veneriennes. Vtrecht. 8.

Obser-

**Observations sur les effets du rob antisyphilitique
du Sr. LAFFECTEUR. à Paris.** 8.

Instruction sommaire sur la maniere dont il convient de traiter les flux de ventre bilieux et dysenteriques, qui regnent de la partie septentrionale de la France, de puis la fin de l'été de la presente année. à Paris. 8.

A report made by order of Government, or a memoir containing a new, easy, and successful method of treating the Childbed or Puerperal Fever, made use of by the late Mr. Doulcet Read at a meeting of the royal Medical Society etc Translated from the French by JOHN WHITHEAD. London. 8.

Lettre d'un élève en chirurgie de l' Hotel-Dieu de Toulouse, à M. BRUN, maître en chirurgie de Toulouse. 8. (tractatum BRUNII de regeneratione ossium, insertum actis academiae Tolosanae, acriter anonymous perstringit.)

Richerche fisiche sopra la Nefrotomia e la Litotomia di GIUSEPPE GUIDETTI, che servono d'Istruzione alla Gioventù iniziata nella Chirurgia In Venezia. 8.

Taschenbuch für deutsche Wundärzte, auf das Jahr 1783. M. K. Altenburg. 8.

Wie soll ein Wundarzt sich geschickt bilden? beworbet von I. B. Stendal. 8.

Auswahl der besten Auffsätze und Beobachtungen für Wundärzte. Aus Italienischen Zeitschriften. 110 Stück. M. einem K. Leipzig. 8.

Recueil des Pièces concernans les exhumations faites dans l'enceinte de l'église de saint Eloy de la ville de Dunkerque, Paris 8. (Remedia in illis excauationibus ecclesiae apta ordine iusto commemorantur, ita ut his et aliis casibus similibus præcavendis commode adhiberi possint.)

De arte medendi apud priscos, musices ope atque carminum. Epistola ad ANTON. RELHAN M.D. Editio altera et auctior. Londini. 8.

Der Arzt und der Afterarzt. Zur Belehrung und Warnung fürs Publikum von i. b. Stendal. 8.

The physicians Vademecum, or, a concise system of the Practice of Physic. Extracted from the Writings of the most eminent Physicians. London. 8.

Anatomical Dialogues: or a Breviary of Anatomy, etc London. 8.

Letters on the Medical Service of the royal Navy, with occasional remarks. (Auctore RENWICK). London. 8.

Guide to health, beauty, riches and honour etc. London. 8.

Reflexionen über den Charakter der Völker. Dessaу and Leipzig. 8. (Insunt quaedam de vi climatis et alimentorum in naturam hominum.)

Physikalisch-mineral. Beschreibung des Vorgebirges auf der Insel Møen, von S. ABILDGAARD, aus dem Dänischen, nach den neuesten Berichtigungen und Verbesserungen des Verf. übers. von C. H. REICHEL. Kopenhagen. 8.

MEYER ABRAHAM diss. inaug. Cautelae anthelminticorum in paroxysmis verminosis, obseruationibus illustratae. Gotting. 4.

Analyse de quelques pierres précieuses. Par M. ACHARD. Ouvrage traduit de l'allemand, avec des remarques par M. I. B. DUBOIS etc. à Paris. 8.

Medizinisches Glaubensbekennenß eines Schwäbischen Harnpropheten von M. ACKERMANN. Tübingen. 8.

ANTON. ADAMI diss. inaug. de oleo Caieput. Gotting. 4.

Tom. XXIX. Pars I.

M ALBIN's

ALBIN's Natural history of english Songbirds, with
Plates. London. 8.

Practical Observations on Amputation and its
Aftertreatment etc. by EDWARD ALENSON, M.D.
2nd Edit. London 8.

FR. ANIOU diss. inaug. de Radice Caryophyllana
vulgaris officin. sive Geo urbano Linn. Got-
ting. 4.

L'histoire des animaux d'Aristote avec la traduction
française. Par M. CAMUS. à Paris. 2 Vols. 4.

An Essay on the Symptoms and Cure of the vir-
ulent Gonorrhœa in females. By CHARLES AN-
STRONG. London. 8.

Ankündigung eines balsamischen Seifensyrups, &
eines beynahe spezifischen Mittels in Schleim-
Obstruktionskrankheiten von I. BAADER. Aug-
burg. 8.

Abhandlung von den laulichten Bädern bei Landau
von A. BACH. Breslau. 8.

Historia mercurii et mercurialium medica. Liber
lus primus. Scripsit E. G. BALDINGER. Got-
tiae. 8.

Hrn. BARBEU DU BOURG erste Gründe der Arznei-
kunst in kurzen Sätzen vorgetragen. Aus dem
Franz. nebst einigen Anmerk. und Zuf. von I. F. C.
PICHLER. Strasburg. 8.

The Genera vermium exemplified by various Speci-
mens of the Animals contained in the Orders
of Intestina and Mollusca Linnaei drawn from
nature, by I. BARBUT. London. fol.

Mémoire sur l'histoire naturelle de l'Isle de Corse;
avec un catalogue lithologique de cette Isle et
des reflexions sommaires sur l'existence physique
de notre Globe. Par M. BARRAL. 8.

I. C. BARTHOLDI diss. inaug. de morbis artificum
et opificum quorundam in primis metalla de-

nantium e mercurio oriundis. Erlang. 4. cum
tab. aen.

*Elenchus Fungorum. Conscriptis AUG. IO. GEORG.
CAROL. BATSCHE — Accedunt icones 57 fun-
gorum nonnullorum agri Ienensis, secundum
naturam ab auctore depictae, aeri incisae et vi-
vis coloribus fucatae a I. S. CAPIEUX. Halae
Magdeb. 4.*

*AUDELOCQUE's Anleitung zur Entbindungskunst.
Aus dem Franz., mit vielen verbesserten Kupfern
und mit Anmerk. versehen und herausgeg. von PH.
FR. MECKEL. 2ter Band. Leipz. 8.*

*CHRISTIAN BAUMANS, entdeckte Geheimnisse der
Land- und Hauswirthschaft, für jedes Land zum
Besten aller Einwohner Deutschlands. Mit zwey
Tabellen und sechs Kupfern.*

*De l'influence des affections de l'ame dans les ma-
ladies nerveuses des femmes avec le traitement,
qui convient à ces maladies. Par M. DE BEAU-
CHENE nouvelle édition, revue et augmentée
du traité des maux de nerfs des femmes en-
ceintes. à Amsterdam.*

*Entdecktes Salpetersauer in den animal. Ausleerun-
gen, nebst einer Abhandl. vom Salpeter, von I. PH.
BECKER. Dessau. 8.*

*BECKMANN'S Grundsätze der Deutschen Landwirth-
schaft. 3te Ausgabe. Göttingen. 8.*

*Beiträge zur Oekonomie etc. von I. BECKMANN,
8ter Theil. Göttingen. 8.*

*A System of Surgery by BENJ. BELL. Vol. I. Lon-
don. 8.*

*A treatise on the Theory and Management of Ul-
cers etc. a New Edition. London. 8.*

*Phytonomatechnie universelle, c'est-à-dire l'art
de donner aux Plantes des noms tirés de leurs*

caractères, par M. BERGERET IV. V. Ch...
avec figures. à Paris. fol.

Anfangsgründe der Naturgeschichte, zusammengesetzt von Ios. BERGMANN. 3ter Theil, das Thierreich. Mainz. 8.

TORBERNI BERGMAN Opuscula physica et chemica. Vol. III. Vpsaliae. 8.

Analyse du fer par M. T. BERGMAN, traduite en françois avec des notes et un appendice, et une vie de 4 mémoires sur la metallurgie par M. GRIGNON. Paris. 8.

Hrn. T. BERGMAN's Abhandl. von dem Arsenik und der vorigen Deutschen, durchaus fehlervollen, Übersetzung mit der latein. Urschrift verglast verbessert und übers. von F. A. VON WASSERBURG. Wien. 8.

An Essay on the Bite of a mad Dog. By JOHN KENHOUT. London. 8.

IOH. BERNOULLI. Sammlung kurzer Reisebeschreibungen. Berlin. 8.

Nouvelles preuves de l'efficacité des Paracétamol par M. L'abbé BERTHOLON, à Montpellier. L'Electricité des Vegetaux; ouvrage dans lequel on traite de l'Electricité de l'Atmosphère sur les plantes etc. etc. Avec fig. en taille-douce. Par Mr. l'Abbé BERTHOLON. Paris. 8.

I. U. BILGUERS praktische Anweisung für die Poliklinikärzte, mit angehängtem Dispensatorium. 1ster Theil. Berlin. 8.

Medizinische Bibliothek, herausgeg. von D. I. F. BLUMENBACH. I B. I St. Göttingen. 8.

Naturgeschichte von Ost- und Westpreussen. Zwei Band. von BOCK. Dessaу. 8.

H. BOERHAAVENS Lehrsätze der theoretischen Medizin, mit Kommentarien oder Auszügen aus den bisherigen Vorlesungen über diese Lehrsätze etc.

herausgegeben von I. L. C. MÜMLER. 1 Theil.
Helmstädt. 8.

BONN descriptio thesauri ossium morbosorum
Musei Hoviani etc. Amstel. 4.

Hrn. A. BONNETS Werke. Aus dem Franz. der
neusten Ausgabe. 1 Th. Leipzig. 8.

REBEND. Betrachtung über die Natur 1 und 2ter Bd.
Leipzig. 8.

Brief über Sicilien und Maltha, von dem Hrn. Gra-
fen VON BORCH etc. 2 Theile. Bern. 8.

H.A. Grafen VON BORKE Beschreibung der Star-
gardischen Wirthschaft in Hinterpommern nebst
G. M. L. VON WEDELLS etc. Vorlesung in der pa-
triotischen Gesellschaft zu Breslau über diesen Ge-
genstand etc. Berlin. 8.

LE. SOSE progr. de stasi humorum a medico cli-
nico et forensi diiudicanda. Lips. 4.

MUSD. progr. de fabrica vasculosa vegetabili et ani-
mali. Lips. 4.

Observation très-importante sur les effets du ma-
gnétisme animal. Par M. DE BOURZEIS. à Pa-
ris. 8.

The experienced Beekeeper. By BROMWICH.
London. 8.

Echinidium botanicum complectens characteres
genericos plantarum per Insulas Britannicas
sponte nascentium ex Linnaeo aliisque desum-
tos. Edidit ARTHURUS BROUGHTON. Lon-
don. 8.

J. F. S. BRÜCKMANNS gesammlete und eigene Bey-
träge zu seiner Abhandlung von Edelsteinen. 2te
Fortsetzung. Braunschweig. 8.

J. B. BUGMANS diss. ad quaestionem ab academia
Divisionensi propositam: quae nam sunt plantae
inutiles et venenatae, quae prata inficiunt, eo-
rumque

rumque diminuunt fertilitatem etc. etc. prae-
condecorata. Groningae. 8.

Natuurkundige Verhandeling over een swavel-
tigen Nevel den 24. Jun. 1783. in de Provincie
etc, waargenomen door s. i. BRUGMANS. Gro-
ningen. 8.

An Historical Account of two Species of the Lycoperdon. By c. BRYANT. London. 8.

Flora diaetetica, or history of esculent Plants, both
domestic and foreign. By ch. BRYANT. Lon-
don. 8.

Beyträge zur gerichtl. Arzneygelahrheit und medici-
Polizey. 2ter Band. Von D. w. h. s. BUCHOLL.
Weimar. 8.

Medicine des animaux domestiques, renfermant
les differens remedes, qui conviennent pour la
maladies des chevaux, des vaches, des Brebis,
des Cochons, de la volaille, des oiseaux de Fa-
connerie, de petit oiseaux etc. Par M. BUCHOLZ
auteur de differens ouvrages oeconomiques.
Tom. I. Paris. 12.

La nature considerée sous ses differens aspects, ou
Journal des 3 regnes de la Nature. Par M.
BUC'HOTZ. Première époque. Tome V.
à Paris. 12.

Prestens de Flore à la nation françoise, pour les
alimens, les medicamens, l'ornement, l'art ve-
terinaire, et les arts et metiers, ou Traité hi-
storique des plantes qui se trouvent naturelle-
ment dans les différentes provinces du royaume,
rangées, suivant le système de M. le chevalier
DE LINNE, avec tous les détails qui les concer-
nent. P. M. BUC'HOTZ. Tom. II. à Paris. 8.

Traité pratique de la conservation des grains, des
farines et des étuves domestiques, avec figures
et des notes et observations sur l'Agriculture et

la Boulangerie par CESAR BUCQUET. à Paris. 8.

Histoire naturelle des minéraux par M. le C. de BUFFON. T. I. Paris. 4.

Dictionnaire elementaire de Botanique etc. par M. BULLIARD. Paris. fol.

A new practical Essay on Cancers; to which is added a Dissertation on the Disorders occasioned by the Milk: with necessary Cautions to lying in Women, shewing their dangerous Consequences and the Means of Prevention and Cure. By J. BURROWS. London. 8.

H. CALLISEN *Einleitungsätze in die Chirurgie unserer Zeit. Aus dem Lateinischen.* 1ter Band. Frankf. und Leipzig. 8.

Ueber das Anstecken der Viehseuche von PETER CAMPER und D. WEIS. Greifswalde. 8.

Abhandlung über die beste Form der Schuhe. Von P. CAMPER. Aus dem Franz. M. K. Berlin und Stettin. 8.

Descript. des eaux de Chantilly, et du Hameau, par M. LE CAMUS. à Paris. 8.

Du feu Souterrain, par M. DU CARLA. à Paris. 8.

Nouveaux principes de physique, par M. CARRA. Tome 4. à Paris. 8.

Hn. Abt FR. CETTI *Naturgeschichte von Sardinien, aus dem Ital.* 1ter Theil. Leipzig. 8.

Description des nouv. baromètres à appendices, qui ont un niveau constant, donnent la mesure de la pesanteurs de l'air dans les profondeurs inaccessibles et à des hauteurs, que l'observateur ne pourroit ou ne voudroit par parcourir lui même. Par M. CHANGEUX. à Paris. 8.

Von der außerordentlichen Witterung des Jahres 1783. etc. von I. C. CHRIST. Frankfurt und Leipzig. 8.

GAULTIER DE CLAUBRY nouvel avis aux mères qui veulent nourrir. à Paris. 12.

Histoire physique etc. de la Russie ancienne par M. LE CLERK. T. I. Paris et Versailles. 4.

CLOUET, avis au public sur un petit écrit intitulé nouveau traitement des maladies dysenteriques à l'usage du peuple indigent. à Verdun. 4.

THOMAS COE *Abhandlung von den Gallensteinen*. Nebst JAMES MACLURGS Versuchen mit der menschl. Galle. Aus dem Engl. übersetzt. Mit 11. Leipzig. 8.

Dialoghi interno a tremuoti di questo anno 1783, scritti da ONOFR. DE COLACI. 8. (vbi excus sit liber, latet.)

Chemische Untersuchungen der rothen Chinarinde, wie auch derjenigen, welche bisher im Gebrauch gewesen; nebst beygefügten vergleichenden Anmerkungen und angehängter kurzen Geschichte der Chinarinde überhaupt, vorgelesen in der Königl. Akad. der Wiss. zü Berlin am 4ten Jul. 1783. vom Hrn. Geheimerath COTHENIUS, übers. von D. I. PYL. Berlin und Stralsund. 8.

Dissertation physiologique et chirurgicale sur la formation et les différens vices du Cal dans les fractures, par B. COURTEZ. A Paris. 8.

Diss. chirurgico-medicale sur le traitement de l'hypodipsie de matrice, accompagnée d'inflammation, dans l'état de grossesse. Par M. COUSIN. à Paris. 8.

Die neuesten Entdeckungen in der Chymie, gesammelt von D. LORENZ CRELL. 8. und 9 Theil. Leipzig. 8.

D. L. CRELL, chemisches Archiv. 1. B. Leipzig. 8. First Lines of the Practice of Physic, for the Use of Students in the University of Edinburgh.

By WILLIAM CULLEN. the third Volume.
London. 8.

A Catalogue of the British Medicinal, Culinary
and Agricultural Plants cultivated in the Lon-
don botanic Garden. By W. CURTIS. Lon-
don. 8.

Remarques pratiques sur le tenia par M. CUSION,
Lun. Monsp. 4.

Dissert de montium altitudine barometro metien-
da, acc. refractionis astronomic. theoria, auctore
C. H. DAMEN. Hagae Com. 8.

La nature considerée dans plusieurs de ses opera-
tions etc. etc. par M. Defay. Paris. 8.

Médecine simplifiée, ou Manuel de médecine et
de chirurgie pratique etc. par J. J. DEFRENNE.
A Amsterdam. 8.

Recherches sur la nature et le traitement de la
fièvre puerperale. Par M. DELAROCHE.
Paris. 8.

Memoria sulla coltivazione del riso nella provincia
di Teramo. Napoli. 4. (auctore MELCHIORE
DELFINO.)

L. P. DELII curae posteriores nonnullae circa aci-
dum spathi. Erlang. 4.

D. HENR. FR. DELII aduersaria argumenti phy-
sico-medici. Fascic. tertius. Erlangae. 4.

Versuch einer kurzgefaßten speciellen Pathologie von
den Fiebern, von A. M. DIETRICH — Erster
Theil. Wien. 8.

Voyage aux Isles de Lipari fait en 1781, ou No-
tice sur les Isles Aeoliennes, pour servir à l'hi-
stoire des Volcans etc. Par M. DEODAT DE DO-
LOMIUS etc. à Paris. 8.

DOLDMIER Reise nach den Liparischen Inseln. Aus dem Franzöf. mit Anmerk. von LICHTENBERG. Leipzig. 8.

R. DOSSIE geöffnetes Laboratorium. Aus dem Eng. übers. 2te mit Zusätzen vermehrte Aufl. von L. WIEGLER. Altenburg. 8.

Memoirs of Agriculture, and other economical Atts. By ROBERT DOSSIE. Esq. Vol. III. London. 8.

A Report made by Order of Government of a Memoir containing a new, easy, and successful Method of treating the Puerperal Fever, made use of by the late Mr. DOULCET, Doctor Regent of the Faculty at Paris, translated from the french, by JOHN WHITEHEAD, M. D. with Notes. London. 8.

Casus medicinales ex diario valetudinarii publici Edinburgensis selecti cum notis et animaduisionibus, quae materiem praebuerunt paelectio- nibus clinicis annis 1776—77 habitis, ab ANDREA DUNCAN, ex Anglico idiomate in Latinum vertit DIONYS. RYAN, cuius obseruationes de febribus remittentibus Indiae occidentalis subiunctae sunt. Lugd. Bat. 8.

Du feu souterrain, par M. DUCARLA. Paris. 8.
Traité des lésions de la tête par contrecoup et des conséquences pratiques. Par M. DUPRE DE LISLE. à Paris. 12.

Essay sur les avantages du rétablissement du Tabac dans la Gironde; la à la Séance publique de l'Academie des Sciences de Bordeaux. du 19 Fevrier 1781. Par M. DUPRE DE SAINT-MAUR. à Paris. 4.

Dissertatio inauguralis medica de colica infantum Auctore EBERLE. Argentor. 4.

Wittenbergisches Magazin auf 1783. herausgeg. von

J. J. EBERT. Wittenberg. 8.

*Taschenbuch zur allgemeinen Naturkunde für Kinder
und Kinderfreunde von FRIEDRICH EKKARD. 2te
Ausz. Nürnberg und Leipzig. 8.*

*An authentic narrative of a Voyage performed by
Capt. COOK and Capt. CLERKE, during the
Years 1776 — 80. by W. ELLIS. Lond. 4.*

*Zuverlässige Nachricht von der dritten und letzten
Reise des Kap. COOK und CLERKE in den Königl.
Schiffen, die Resolution und Discovery, in den Jah-
ren von 1776 bis 1780, besonders in der Absicht,
eine nordwestliche Durchfahrt zwischen Asien und
Amerika ausfindig zu machen. Von W. ELLIS,
Unterwundarzt auf beyden Schiffen. Aus dem
Engl. übers., nebst einer Charte. Frankf. und
Leipz. 8.*

I. H. ERNST diff. inaug. de therapia hydropis.

Erlang. 4.

*C. G. ESCHENBACH diff. de liquoribus sali-
nis officinarum eorumque medicis virtutibus.*

Lips. 4.

*Welche Arzneymittel sind die besten? etc. von D. I. G.
ESSICH. Augspurg. 8.*

*MARTHOL. EUSTACHII anatomici summi, Roma-
nae archetypae Tabulae anatomicae, nouis ex-
plicationibus illustratae ab ANDR. MAXIMINO.
Romae. fol.*

*Recherches sur différents points de Physiologie,
de Pathologie et de Therapeutique pour servir
de base à un cours de Pathologie; par Mr. FABRE.
à Paris. 8.*

*H. C. FABRICII — Animaduersiones variii argu-
menti medicas ex scriptis eiusdem minoribus col-
legit notisque adiectis edidit G. R. LICHTEN-
STEIN — P. I. Helmst. 4.*

Saggi

Saggi sulla coltivazione e sull' uso delle patate de
Dottor GIOV. FAICCHIO. Napoli. 8.

Description de la Machine aérostatique de M. M.
MONTGOLFIER, et de celles auxquelles cette
découverte a donné lieu; etc. par M. FAUJA
DE SAINT-FOND. à Paris. 8.

Culture de la grosse asperge, dite de Hollande
la plus précoce, la plus hâtive, la plus féconde et
la plus durable qu'on connoisse. Traité qui
présente les moyens de la cultiver avec succès,
en toutes sortes de terres. Par M. FILASSIER
Nouveau Edit. A Amsterdam et à Paris. 12.
Opuscoli scientifici del Sign. Abb. FELICE FONTANA
Firenze. 8.

Entretiens sur la pluralité des Mondes par M.
FONTENELLE. Nouv. edit. augmentée de beau-
coup de remarques et de figures en taille douce.
Par M. BODE. à Berlin. 8.

J.R. FORSTERS Bemerkungen über Gegenstände der
phyßischen Erdbeschreibung, Naturgeschichte und
fittl. Philosophie, auf seiner Reise um die Welt ge-
sammlet; übers. und mit Anmerkungen vermehrt
von dessen Sohn und Reisegefährten GEORG FOR-
STER. Mit Landkarten. Berlin. 8.

The Works of JOHN FOTHERGILL. By JOHN
LETTSMON. 2 Vols. London. 8.

Les enfans élevés dans l'ordre de la nature, ou
abrégué de l'hist. nat. des enfans du premier âge;
à l'usage des Peres et mères de famille. Par M.
DE FOURCROY. Nouvelle edit. revue, et augmen-
tée. à Paris. 12.

JOH. PETER FRANK. Ankündigung des klinischen
Instituts zu Göttingen, wie solches bey seiner Wiederherstellung zum Vortheil armer Kranken und
zur Bildung praktischer Aerzte eingerichtet werden
solle. Göttingen. 8.

J. P. FRANKS System einer vollständigen medicinischen Polizey. 3ter Band. Mannheim. 8.

Experiments and Observations on Electricity, made at Philadelphia in America. By BENJ. FRANKLIN. To which are added letters and papers on philosophical Subjects. The whole corrected, methodized, improved and illustrated with Copper-Plates. The fifth Edition. London. 8.

A letter to Mr. CLARE upon the prevention and cure of the siphilis, Gonorrhœa, Fluor albus etc. by Absorption. By S. FREEMAN. Lond. 4.

Natürliche Magie von CHR. B. FUNK. Berlin und Stettin. 8.

Mémoire concernant une éspèce de colique observée sur les vaisseaux, lu à l'assemblée publique de la faculté de medécine de Paris tenue le 1 Sept. 1783. par M. DE GARDANNE à Paris. 8.

Des spécifiques en Médecine par M. GASTELLIER. Paris. 8.

Nouvel avis aux mères, qui veulent nourrir, par M. C. D. GAULTIER DE CLAUBRY. à Paris. 12.

Dissertatio inauguralis medico - obstetricia de extractione placentæ, auctore C. F. GEIGER. Argentor. 4.

Observations on the River Wye, and several Parts of South Wales etc. by W. GILPIN. London. 8.

Beyträge zur Geschichte des teutschen Bergbaues, vornehmlich aus den mittlern und spätern Jahrhunderten unserer Zeitrechnung, von I. F. GMELIN. Halle. 8.

Reliqua proxime.

Con-

Contenta in hac parte.

I. Histoire de la Société Royale de Médecine. Année MDCCLXXVI.

II. Nouveaux Mémoires de l'Academie de Dijon. Année 1784.

III. Delectus dissertationum medicarum Ienensium Vol. II. Siue: Thesaurus dissertationum medicarum e museis Grunerii etc. Tom. I.

IV. Descriptio anatomica nerui cruralis et obturatori, auctore MART. ERN. STYX

V. Pinguedinis animalis consideratio physiologica et pathologica, auctor w. X. JANSEN

VI. I. WEBER über die gemeine und durch Auflösung aus Körpern entwickelte Luft

VII. R. A. VOGELS Lehrsätze der Chemie

VIII. Beschreibung einiger zum Gebrauch der diphlogistischen Luft etc. eingerichteten Maschinen

IX. I. A. WEBER kurze Anweisung für einen Anfänger der Apothekerkunst und der Chemie

X. Der Liqueurfabrikant, aus dem Franzöf. der Herren DEMACHY und DUBUSSON

XI. G. FR. HILDEBRANDT diff. inaug. de pulmonibus

XII. A. ROESSLEIN diff. inaug. de differentiis inter foetum et adultum. Sectio prior.

XIII. FR. ROESSLEIN diff. inaug. de differentiis inter foetum et adultum. Sectio posterior

XIV. A. SCHUMLANSKY diff. inaug. de structura renum

XV. C. A LINNE amoenitates academicae. Vol. VIII.

XVI. EIUSD. libri vol. IX.

XVII. Bibliothek der wichtigsten praktischen Aerzte des 17ten Jahrhunderts. Erster Band.

XVIII. Methodus facilissima homines et animalia cuncta a bestiis rabiosis admorsa conseruandi

XIX. K. A. ZWIRLEINS Abhandlung über die Gesundbrunnen bei Brückenkau

XX. FR. W. MALERS Geschichte, Bestandtheile und Wirkungen des Hambacher und Schwollener Sauerbrunnens

XXI. Sammlung praktischer Bemerkungen für Freunde der Salzwerkskunde von I. W. und K. C. LANGS- DOERF	76
XXII. G. G. PLOUCQUET fundamenta therapiae catho- licae	78
XXIII. R. A. VOGEL praelectiones de cognoscendis et curandis c. h. affectibus	81
XXIV. G. VAN DOEVEREN primae lineae de cogno- scendis mulierum morbis	82
XXV. G. VAN SWIETEN Epidemien and Krankenge- schächen	ib.
XXVI. CHR. LANGII facies Hippocratica	83
XXVII. IOS. GERSON'S Beobachtung bey einer Frau, die eine Frucht in ihrer Muttertrompeie 3 Jahre getragen etc.	84
XXVIII. Opuscules de chirurgie par M. LOM- BARD	85
XXIX. CHR. A. FR. HELLFELD'S Betrachtungen über den Nutzen und Mißbrauch der Ausleerungen	90
XXX. G. FR. CHR. FUCHS Skizze einer populären Ge- sundheitslehre	91
XXXI. Abhandlung von der gehörigen physischen Er- ziehung der Kinder	92
XXXII. I. H. PFINGSTENS Bibliothek ausländischer Chemisten etc. 4ter Band	93
XXXIII. DESSELB. Repertorium für Physiologie und Psychologie 1ster Theil.	95
XXXIV. Beobachtungen, Versuche und Erfahrungen über des Salpeters vortheilhaftesten Verfertigungs- arten. 1ste Fortsetzung	96
XXXV. I. G. BERNSTEINS Handbuch für Wund- ärzte	97
XXXVI. Medicinischer Briefwechsel. 1stes und 2tes Stück	98
XXXVII. SCHEIDEMANTELS Fränkische Bey- träge	105
XXXVIII. CHR. I. MELLINS Hausmittel	110
XXXIX. Umriß der allgemeinen Heilungskunde, von C. H. BÖHME	111
XL. I. G. LEONARDI diff. de chemicorum instru- mentis mechanicis	115
XLI. I. G. LEONARDI diff. de chemicorum instru- mentis physicis	118
	XLI.

XLII. CHR. G. ESCHENBACH progr. de quibusdam
iuri calcibus 130

XLIII. Experimenta circa regenerationem ossium,
Auctore GEORG. LUDOV. KÖLER 132

XLIV. Vermium intestinalium brevis expositionis
continuatio secunda, Auctore P. C. F. WER-
JERO 133

XLV. Aufsätze und Beobachtungen aus der gerichli-
chen Arzneywissenschaft, herausgegeben von D. I.
T. PYL 141

XLVI. Sylloge selectiorum opusculorum de mira-
bili sympathia, I. C. T. SCHLEGEL 144

XLVII. Noua physico-medica 146

XLVIII. Index librorum, qui anno 1783. prodierunt 148